

శ్రీ

నిర్వచన సంగ్రహ

రామాయణము

రచయిత:

ఈమని వేంకటకృష్ణయ్య

యల్లయపాళెం

శ్రీ తిరుమల - తిరుపతి దేవస్థానమువారి

“అర్చిత సహాయమున”

ముద్రింపబడినది.

ప్రథమ ముద్రణము . 1000 ప్రతులు.

వెల: రూ. 16-00 లు.

ముద్రణ ,

కమలాంబిక - నెల్లూరు.

తొలి పలుకు

తల్లగేసడులాలా !

ఈ చిఱుక కబ్బంపు మొలక మా పెచ్చుండ్రిగారైన యామని జానకీ రామశర్మగారి హృదయ క్షేత్రముననుద్భవించినది తాలకాండములో "శివధనుర్పంగము" వఱకొనిచే వ్రాయఁబడినది. ఆంధ్రరమణ వ్యాధిగ్రస్తులై శేషరాగముఁ బూర్తిచేయఁ తాలక పరమపదించును తెందిరి.

తదాదిగ నాశీషార్థమును బూర్తిచేయవలెనను సంపూర్ణాభిమానము కలిగి, నాచున్నవ్యర్థలక్ష్యానముతో నేవిది పూర్తిచేయగలనా ? లేనా ? యను వివక్షణఁగూడ చేయక ప్రాశంశించితిని శ్రీరామకటాక్ష పీక్షణ పరంపరాగతి పరిజ్ఞానమువలనను మా పెద రండ్రిగారి యనుగ్రహమువలనను తుదకు పూర్తిచేసితిని

పూర్వ కవుల పద్ధతివలెగాక, యీగ్రంథములోని విశేష మేమిష్ట గ్రంథమంతయు విర్వచనము పట్కాండమును పద్విధవృత్తసంఘమునఁ బూర్తి చేయఁబడినది

అప్పటినుండి సిగ్రంథమును ముద్రించి ప్రయత్నములుచేసియు విఫలమనోరథుడనై కొంతలంఘాప్రయత్నమును విరమించియుండిని కొందఱు నితరులచోత్సాహముచే గత సంవత్సరము శ్రీ తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానము వారికి లభ్యతనహోయమునకై విజ్ఞప్తినిపంపుకొనుటయు వారందులకంగీకరించి దనదహోయము పేయుటయు జరిగినది వారికి సర్వలా, సర్వభావృత్తిదిలు తెలుపుకొనుచున్నాను

* ఈ గ్రంథము ముద్రణలో ఓమ సంపూర్ణ సహాయసహకారము
 లందించి మాకెంతో చేదోయి వాదోడుగ నున్న శ్రీ వేంకటేశ్వర విశ్వవిద్యాలయ రిజిస్ట్రారుగారై ప శ్రీ కె. చంద్రశేఖర
 రెడ్డిగారికి నాహృదయ షాశ్వత కృతజ్ఞతలు.

ఈ గ్రంథమును లరించి, కొందఱిచ్చిన యామూల్యాభిప్రాయ
 ములను గ్రంథారంభమునఁజేర్చియున్నాను పెద్దలగు భక్తజనులందఱు
 పోరవడించెదరని నా నమ్మకము.

సుబుద్ధులగు వారలకి గ్రంథము తేనెపెర, పనసతోళ్ళ ద్రాక్ష
 గుత్తి

ద॥ ఆమరమెఱుంగనయ్య మఱియాంధ్రసుశబ్దపురొప్పెఱుంగ నే
 విమలప్రబంధసంపదయును విన్నదిలేదు బుధాభిదర్శనం
 బమరినిదన్ప గాదు సుగుణాంచితపండితవ్యూహార ! మీ
 ఐదుసమయ్యలంచి నెఱసుల్లలమేని గణింపఁబడుదీ !

బుదజనవిధేయుడు,
 ఈమని వేంకటకృష్ణయ్య
 యల్లయపాశెము

ఈ గ్రంథముపై పెద్దలొసగిన యభిప్రాయములు :

ఈ " రామాయణము " నామూలాగ్రముగఁ బరిశీలించిరిని. సాంఘికోన్నతిఁ బ్రసాదించులోకోర్తరమైన యితివృత్తము. శైలి సరికము. అన్వయము సౌలభ్యము. చరితమధుర సంస్కృత పద విన్యాస విలపితము. కవిర యరుపురిదై నఁగను గొనరానింత కలలు కఠో నొప్పుచున్నది. ఈ గ్రంథమును టారిందిన కవి చిన్నవాడ యును ప్రౌఢకవులతో సమానముగఁ గవనమర్చినాడు ఇకనికి సుజ్ఞుల తవిష్యత్తున్నదని యాశించి, యాశీస్సునిచ్చు చున్నాను.

విద్వాన్ రామిరెడ్డి నారాయణరెడ్డి
(ప్రధానాంధ్ర పండితులు రిటైర్డు)
నెల్లూరు

లో లో ! విద్యరంగేపరా ఈమహ్యునవామ్నా మేంకటకృష్ణ
కర్మణా విరచిత "నిర్వచన సంగ్రహరామాయణ" మామూల యద
మద్రాక్షం. బాలస్యామే తస్యకమే కవితా స్వధావమథురా లోమలవద
గుంఫితా పరీవర్తి త్యేదతీవ మోదాస్యః అనేకగుణభూయిష్టాపి స్వధావ
మాధుర్య రహితా కవితా సద్వృత్త రహితేన ప్రకంసాస్పదం భవతి.
అస్యచాలకమే కవితాయాంతరా దుద్దిశ్య సులలిత మేతర్కనక సుగంధ
న్యాయమనుసరతి విశ్వరక్షక శ్రీకృష్ణవరమాత్మాకమే యథోపితం
కవితా శక్తింబత్వా దీర్ఘాయురసుగ్రహో ర్విర్యా కాస్మహే॥

వైదిమఃట్టి చంద్రశేఖరశాస్త్రి
తర్కవేదాంత విద్వాన్
* స్కం ౦

విద్యత్కవివరులారా ! సాహితీ పయలారా !

“విద్యదన పంగ్రహరామాయణము” అను పేరు గల యీ కావ్యము కవిగారు దయతో వ్రాసంగుటచే తద్గర్విత రసాస్వాదనము సేయు రాగ్యము లభించినది పేరు పయనునఁ బిన్నవారయ్యను, సాహిత్యానుభవమున మిన్నలై, ప్రౌఢ కవులలో వెన్నచరినవారముట కీహిత్యము తార్కాణము నాతికరినమై, సమాన ప్రయోగిత సంస్కృతాంధ్ర సమానమటలమై కట్టార్థాంకార రంజితమైన యీ కావ్యము నభ్యజనపరసియము. షట్కాండము, షడ్విదవృత్తసంపదయముచే రచింపబడుట, నీరి మదురానగ్గళ కవితారాధకు, సాహిత్యరంగమునందు నీరికిఁగల యనునమాన పరిశ్రమను తెలుపెల్ల మొనర్చుచున్నది. శ్రీరామచంద్రీమూర్తి విజయవా కలాక్ష పీఠములచేఁ గవిగారికి దీర్ఘాయురారోగ్యములిచ్చుగాక ! వేంకటకృష్ణశర్మగారూ !

మ॥ రసవదృష్ట ప్రయోగదాతురికా రాజయ్యపద్యావళి

ప్రసవానీక వివిధతో తృతియః ప్రాధాన్యసంయుక్తమై

యనమాదాంతిక శై రిసంయుక్తమునై యాద్యంత మాధుర్యమై

రసముంగ్రహుచునుంచెఁదవ్విద్రుచితమో రామాయణ ‘గ్రంథమున్’

సురీశనరేయను,

చతుర్వేదుల ప్రబోధిరశాస్త్రి బి. కాం.

హైదరాబాదు

కవి చిన్నవారయ్యఁ బూర్వకవులతో సమానమగు కవిరఁ జెప్పినాడు. గ్రంథమంతయు గ్రంథకర్తచేఁ బూర్తిగఁ జదివించుకొని వింటిది. చాల జాగున్నది లలితపద భూయిష్టమై షట్కాండమును షడ్విదవృత్త సంపదయముచేఁ బూర్తిచేయఁబడుటఁగరుంగదు ముదావహము. భగవాను డే తద్గ్రంథకర్త కామురారోగ్య సంపదలనిచ్చుగాక !

గుమ్మా నారాయణశాస్త్రి

సంస్కృత పండితుడు

యల్లయపాళెము

ప్రార్థనాది పద్యమంజరి

కా॥ శ్రీశైవలంకావల్లభాక్షరై పేవింతు మాయావిధా
స్తోతావల్ల చరాచరావ్యర జగత్ప్రేమ స్థితాత్మోదయన్
లోదాతీతు విరీతు యోగిజనలోచన్ రత్నమందాతు న
త్యాచాతున్నిగమాంత పేయ్యని యుగోదాసానుః "గృష్ణాకృతిన్"

క॥ శ్రీలక్ష్మీనారాయణ
రీలావియృత నిఖిల శేవామోద
శ్రీచర సీతారాముల
లారిత పదపద్యయుగములను సుతింతున్

చ॥ అరయ ననేకజాతినుమావతులన్ తులసిదళంబులం
దరమిడి పూజపేపెడివిధం బదితస్పవరాదుగాని పే
నదురుగ వేలువేలుఁ గునుమార్చనఁజేసినియట్లు వృత్తముల్
వరుసగ నొక్కఁడొక్కఁడుగ భాగములారిటిఁజేయఁ బూర్తిగన్

ఉ॥ బాసులమైన బాళరథి భవ్యచరీత్రను పంక్రహంబునన్
వేసబలోత్పి మాతనకటిశ్వరమండలిమెచ్చఁ జేయుచున్
బాసులగాను వీశ్వరునిధిద్యుత నాళ మొనర్చుపట్టు నా
భూసురుడైన పత్నివియుఁ బొల్పుగఁబూర్తిగఁజేయ నంబునన్

మ॥ సకలప్రాణి హృదంబుజాతముల నావ్యస్తీలమైవెల్లా వా
యకలంకుండగు బ్రహ్మమూర్తిని చిదీయంబై సరోపంబునన్

ప్రకటాశ్చర్యవిదంబుఁదోపఁగొనగన్ బాలుండనొనేను శే
షకథఁదెప్పగఁబూని మాధవుదయన్ సంపూర్ణ మొప్ప న్నువిన్

పీ॥ కానకీరామః॥ జరితాత్మదైన్యే
ఘనువి మా పెదతండ్రిఁ గరముమెఱయఁ
గరముఁనుకుశించి గాదంబుగా మొక్కి
తక్కఱునుకవులఁ దనరఁగొప్పి
వై కుంఠవాసుఁడై వఱులుచుండెడిదేవు
పాదపద్మంబులు భక్తిఁదలచి
మధురూత్తమల నమస్కృతశతములఁ
బరిచ్చి పుంజుజేసి పరమతోష

శే॥ గీ॥ మువను బట్టిరిఁ బొత్తముఁ బూర్తిఁజేయ
స్వర్గలోకముఁజేరిన శర్మకెప్పుడు
కాంతిఁజేకూరు గావ! దోషంబులున్న
నొప్పులుగఁజేపికొనుడు వివోదమలర

ఆంజనేయస్తుతి

౬॥ శ్రీమణియవేష కణశీకృతపూష నిరస్తకోష కో
స్పృరవిశేష భోగివరసన్నురధాష జగద్ధితైష ఘో
రాదిసమూహశోష ప్లవగాన్వయభూష బుధాశిశోష సీ
తారమణిగవేష ఉంతామరసాజమనీష మారుతీ॥

వేంకటేశ స్తవము

౭॥ వరదుని యేనుకొండల నివాసుని యవ్యయు భక్తరక్షణా
భరణుని కామితార్థదుని భావభవారిసుతాప్రిపద్మునిన్
పరమపవిత్రనాముని యపారకృపాంబుధి వాదిదేవునిన్
"తిరుమలవేంకటేశ్వరు" నుచింతును యన్మదభిష్టసిద్ధితై

సాయిబాబా ప్రార్థన.

౮॥ సరసిజనాభురూపుని విచారవిహీనుని శిష్యవోటిసం
భరితుని నిత్యతోషుని యపారదయామతినిన్ పశీదునిన్
వరమగు "షిర్డీ" పట్టణనివాసుని మామకమానసంబునన్
కరమనురక్తిఁ గొర్చెదను కామిచసిద్ధుని "పాయిదేవునిన్"

భక్తపాదరేణువు,

ఈమని వేంకటకృష్ణయ్య
యల్లియపాళెం.

శ్రీ రామాష్టకమ్॥

శ్రీమత్కృష్ణవంశేస్తుం శ్రీకరం నేనితామరం
 రాజీవరోచనంరామం ముహూర్ముహూరహంభజే॥
 అయోధ్యాపురి నేతారం అజ్ఞానాంధితమోచహం
 అన్యయానన్దవదదం రామంముహూరహంభజే॥
 కల్యాణగుణసంపన్నం కనర్దీజపితాహ్వాయమ్
 కౌసల్యానన్దజలధిం రామంముహూరహంభజే॥
 దారులక్షణసర్వాంగం చందాంశుకులమందనం
 చరాచరజగన్నాథం రామంముహూరహంభజే॥
 దింకారణ్యారవామాత్ర మూర్జ మానమహోదధిమ్
 దండాసురాజ్ఞామాతంగం రామంముహూరహంభజే॥
 పంక్తికంద్రాదిదంభోళిం పావనంపావనోషణం
 భుక్తిముక్తిప్రదాతారం రామంముహూరహంభజే॥
 యజ్ఞవిష్ణుమరారిష్ణుం యశోవ్యాప్త్రవిష్ణవమ్
 యమయాతనవిద్వంసం రామంముహూరహంభజే॥
 కాంతస్వాంతంసుప్రసన్నం శ్యామాగ్గంకర్మదాయకం
 కారదాత్రప్రభాకీర్తిం రామంముహూరహంభజే॥
 ఇతివర్ణాష్టకం రామసంగతంయః
 పఠేన్నరః పఠ్యపాపవినిర్ముక్తం
 తతోయాతి పరాంగతిం

పా అ కా ం డ

- ౬॥ కౌసల దేవించిందునఁ
 భాసిల్లు సయోధ్యయనగవరనగరముఁజి
 ద్వానవరమమైఁ యోధా
 గ్రేవరధామంబయి మహికిన్మఱినిభమై
- ౭॥ ఆనగము దశరథభూ
 తానియనన్ భానుకుటఁడు సంతతతరుణా
 మానాధీశస్వాంతముఁ
 దూని యడమి నేలయింతె ముదమెదవంగన్
- ౮॥ అతనిచేరీపృథ్వికిఁ
 బ్రీతిగననవరతభక్తి విస్తృతమయలై
 పూతచరిత్రలు నతుల
 భ్యాతలు సల్లక్షణాన్వితాశాసమణున్
- ౯॥ కౌసల్యయన సుమిత్రయు
 వాసిగఁగై కేయియనగ భార్యాత్రయమా
 మానతి భారతి హిమగిరి
 తానతి తెనయనగ సుగుణసంపదనలరున్
- ౧౦॥ విశరణభనియగు దశరథ
 పతి హితముననారతంబు వరమార్థముగన్
 మతిఁదలచి మెలగుచుందురు
 మతిమంతులు మంత్రు లరులమర్మజ్ఞులనై

- క॥ హరివరమహాని భగవద
 నువతి యాచరముజేసి ఎగవరాణంబున్
 విరివిగఁజరిపించెనోయిను,
 వెరుపునఁ గరిచెన్ మెప్పు పేమకనవటన్
- క॥ మొకవరువాహనకులమున
 తిరముగ జన్మించి హరిణశ్రీమగమనమున్
 నుకుగొననిగునె ముకను
 నిరుపున హరిలలయ నధికనానుజపవన్
- క॥ మొగిరితిరి మిందోరెడి
 యెరుదంబులవంత్తుకొచ్చి నప్పురినన్
 కరువలిగవములబట్టెడి
 పరవీరభటాళి యందుపసియొంద్రుఁడగన్
- క॥ అప్పురిగల యిప్పురిగలు
 మొకరమునుగొని నొప్పురొలికియెలల
 గప్పుగఁజందునిమిప్పియుఁ
 గప్పునుగిమిప్పుగలుగు వారిన్ చెందున్
- క॥ కోరక బట్టల మమల
 వారాధిక న్నకన్ద పొవకరులున్
 భూరింతానుమనొంద
 సారంబై నిమ్మనాళి పంకవిలలయన్
- క॥ అసలై నమెప్పుచ్చుచి
 ద్విజాను మురించిపుటేని వృద్ధుండనుచున్
 గణవిధవరిశ్చుచు
 భుజియివడు పరమిష్టివాడని రాజున్

- క॥ అక్షయధిపవర్గములకు
సుక్షయమగు వైకుంఠవట శోభంతుఁడగన్
యజ్ఞేకునై న నేలందు
ఏక్షణభృతిసోనంగి యాదరణమొనన్
- క॥ హరిఃసంకసంకల్పశ్రీ
వినిత పౌరాగ్యగరిమ వితరణగుణమన్
అలహార్యదిజితైశ్చ్యమ
మలపుగమాస్పంగలట్టి క్షుద్రజనంబుల్
- క॥ గురుమివసిష్ఠుండు పురం
దరుడుదశంధుఁడు మువ్వనదివర యుపు స్వ
ర్పురియునుయయోధ్యయుని యెం
టురు పరిమమములు విభూతబోష్యురిగన్
- క॥ దిగభవవరపురస్థితి
యగణితవిభవాధిరాశుమైన యయోధ్య
నగరంబు నేలుచుండెను
జగతీకుడు దశరథుండు నప్పరివమతిన్
- క॥ వితరణనియత దశరథి
వతిఁ బొగడిరి నర్వచేవాసులధీశుల్
శ్రీతవితతి విహితతతియున్
మతిమంతు డుదాత్తు డధికమామృతంబునుచున్
- క॥ రాజభక్తోగళ్యాదులుఁ
బూజితమైయెసగుచుండఁ బురోదయ న
ప్రకాశితయోగముఁ గలుగక
నేజన్మము భన్యమొందు నిందునునంచున్

- 24 ఆరిందిండుదు అవనతి
మనమునఁదనయొత్తిలాష మల్లదిగోనగన్
వనజభవోద్యమై కులగురు
మనివరుని పనివ్యుఁగాంచి మ్రొక్కిఁటులనియెన్
- 25 అనఁడు గృహస్థాశ్రమమున
తెనయగు నాశ్రమముఁగలచె నెందును మఱియొన్
దనయెఱుకఁబగుటోద
ద్రివతను వర్తింపఁదలమె శంజనపుత్రా
- 26 వరవతురంగబంబులుఁ
దరులులు రాజ్యంబు హితులుఁదిగుమంత్రివరున్
విరివిగనుండియు సుతులను
వరభాగ్యముకొఱకఁగరిగె వగవునించెన్
- 27 రావున సుతజన్మయె నా
శేవిఁబఁతయంగనగునో నేప్పడ మీరున్
దేవునిపైభావంబున
గావింబులు పుత్రభావకార్యము నాచేన్
- 28 అనవిని పనివ్యసంయి
మనమునవంకయును నెఱిగి మనుజాత్యునిన్
కనిదిర్కి ఏవిటలోత్తమ
దనయొఁగల్గుదుకుసీమఁ దద్యంబనయి
- 29 వినుపుత్రరామవవనం
బను యజ్ఞముసేయఁబుయ్య యుద్యమకరులన్
దనయొలుతృప్తకఁగల్గుదు
రనియము వంకోషవాద్ధియందున దెలఁ

- క॥ అవాక్యమం వినినంతనె
 మూవరుమన నందధియలుల తొంగి వనిజున్
 ఘోషితుడోత్తమ మమ్మున్
 భావితుడ్రపాప్తిగూర్చి పాలింపఁగదే
- క॥ అన మౌని సంతసమనన్
 మనుజాధిప ఋశ్యశృంగమౌనివరేణ్యున్
 వనితానహితంబుగ న
 య్యనయిని ముఖమనకుఁబిల్వనగును శుభంబున్
- క॥ అని ఋశ్యశృంగవరితమం
 జనదికి నైరియఁదెల్పినవనమొనర్చున్
 తనయంబుఁగిర్తియు సౌఖ్యము
 మనపుణ్యంబుమరు విగతకల్మషయంబమై
- క॥ కాపున నాలన్యంబిత
 గావింపక నత్తతంతుఁ గావింపుమొగిన్
 శ్రీవిభుడు మిమ్ముఁ గృప నం
 భావించునల దధ్యమింత వలపురదాఁ!
- క॥ మందిస్తుడుల మధురసూక్తులు
 విని మనుజునిరేణ్యుడనియె విప్రోత్తమ! నీ
 వనువునొనర్తు మదీప్విత
 మననూనఁజెలయఁజేయుమనదయహృదయా!
- క॥ అనివల్కి మునిగివందన
 మొనరిచి తర్పవనమనకు మత్తనాదివనం
 బును నిర్ణయంపు మనుసూ!
 మనుకులవతిమిగులుమంజు మణిరుచివరదా!

- ౧॥ అనమౌని నందనమనన్
 పనిఁబూని తదర్థములను బ్రారంభింపన్
 యనువగు శుభదినమెల్లియ
 యని తత్తద్యత్నములకు నమ్మనియరిగెన్
- ౨॥ అంతట దశరథుని య
 ప్పింతరమందిరముపొచ్చి యాగోదంచం
 బంతయుఁ గులకాంతలకున్
 నంతనమందగఁ దెల్పె నరనవిరోధిన్
- ౩॥ ఏమ్మట నరయూతలమం
 ఏమ్మహిరాదర్శనముసేయ ననువగుననుచున్
 యమ్ముగను యాగళాలల
 నమ్మనివచ్చుంకొనర్చ నాజ్ఞనొనంగెన్
- ౪॥ అనవనకాలయంతయు
 దానిదై నమస్తవస్తువాఁడు జేవన్
 యానరననితాతతితో
 వాసిగోప పత్ని మిత్ర వందిజనముతోన్
- ౫॥ అంతదై వెలసెడి ముఖ
 మందిరమున సుముఖునిరుఁడు మంగళరవముల్
 విందుగనెలగగ శుభదిన
 మందుఁ బ్రవేశించుసేసె నావ్తగణముతోన్
- ౬॥ నకలామోదంబుగ న
 య్యకలంకుఁడు యాగళాలయందు వసిష్ఠున్
 మకరుని ఋశ్యకృంగుని
 బ్రహ్మతమంగఁ బూజచేసిప్రారంభించెన్

- ౩॥ విధివంశమగురు నవనమం
 ప్రతిపత్తై వెలయి విప్రబహుశాహుతులన్
 అధికశ్వాసల నవలుడు
 బుధినుడుదై ఘోరితేజమొన తెంబొందెన్
- ౪॥ చళచడలుర్విక్కులచే
 ఎప్రకత క్రిందిల్వఁబడిన బృందావళులున్
 చళవడను బాధల్లెల్ల ను
 పిళడమంగ విరించిఁగూడి వినిపించునెడన్
- ౫॥ వారిసనాథుఁడు శ్రీహరి
 వారిశిరొడఁప నన్విడవారిపథ క్రిన్
 వాంఛ వస్తువులు నమ
 సావర్ణ్యతొనర్చి కంత్రికంఠునిబాపర
- ౬॥ వినిపించిన పై బుంతుడు
 విని తలవంకించి ఎల్లె వినుడి యి పురు
 విసజ్జాపరమం దనుకొను
 మనకల్మషమావరించె గుంగర్పియై
- ౭॥ నేపితములునిఁడునుడుగ
 భానాథునిగర్భమందు బుద్ధైవశ్రీతిన్
 మానవుడనపుడు మియి ని
 దానం బొకయింతఁబోల్పఁచిగుం ద్రమొనన్
- ౮॥ అరికల్కి ఎడోహియై
 ఎనుదెంచిరి వారు నవననంజ్ఞులికి గాగన్
 అనుకాశాలల బాహులు
 లనయియు నిహయియియెన్వ కంఠిల్లలుదై

- ౨౫ పరసాయనప్రాత్రంబును
గంధూలధరియించి యొక్క-నును చరితయనన్
నరపతినితిల్లి నీకుల
తరుణులశిష్టుండు మణియుఁడగనిట్లనియెన్
- ౨౬ నలుపురుతనయులునీకుం
తెలుపుగఁగలుదురు దీనపిద్యము నృపతి!
విలపితమగు దివ్యాన్నము
వెలయును దైవాజ్ఞదీనివిధమిది కొమ్మా
- ౨౭ వినయము గురుకమ నంగ్రమ
మను ముప్పురిపదిశకునము ముందుకుఁద్రొమిన్
జుంఁది యుంజరిఁగివిం
చిం కలయుగ్మమును సాచెఁజెందినభత్తిర
- ౨౮ పెరుదయి వేదపురుషుఁడొ
తిరునగవున నృపతిఁగనుదు యేతులఁదెల్లెన్
నరమూర్ఖపాయసాన్నిత
పరప్రాత్రము నంతఁబుచ్చవల్లమఁగురిసెన్
- ౨౯ అంచలు పీయూర్పవమును
నంచంబుగఁ జూచి పొగడి యొనందాకుర
చిందుకపంచర గురియగ
ఘ్రాదాకనురు డదృశ్యమేషమొందెన్
- ౩౦ అంతట మతిమంతుఁడొ ధూ
కాంతురు దళరథుఁడు దనదుకాంతులకునొగిన్
చింతతలఁజారమును
పొవ్వంతత నొనగంగఁడలది భాగమురొసరన్

- క॥ నగమన్ సిగమలో నగమను
నగమందలి నగమఁజేసి నతులకునిచ్చెన్
మిగిలిసదాని ముమిత్రతు
జగదీశతి యదికలుచ్చె సావరమతితోన్
- క॥ వారిటఁ బాసిమఁజేసిన
వారఁబలు నెలలుగడువ వారమంబుయ్యెన్
వారలగప్పంబుల నుర
వారరాధితుఁడుఁ గ్రీతి వానమనేయన్
- క॥ మధుమానమకుళ్ల వవమిని
బుతివాసు మదితిబుక్ష పూర్ణోప్పమలం
బ్రదితగ్రహ పంజకమున్
బుధమహా కర్కటకరాశిఁబుత్యాహమనన్
- క॥ కోనలప్పపమిత నుతుఁగనె
వాసపనిభుఁ గేకయాత్తి జాత్మజగాంచెన్
భాసుర పుంయమకంబును
నానుదతి ముమిత్రవదసె నహ్నాత్రమతన్
- క॥ రాతిర దనవాన్యంబులు
దోజనములు పప్తములును బొందుగనిచ్చెన్
భూజనముల కవ్వారిగ
నాజిమనంబలలి నుతుంనందినకతనన్
- క॥ ఈరీతి సుతచతుష్టయ
మారాజపయందు గాంచియదికగ్రీతిన్
వారికి నర్వాదిష్టని
వారణముగ జాతకర్మ వారకఁజేసెన్

- క॥ వెలయగ గురర్చింబుల
లలితులశ్రీరామ భరత లక్ష్మణ శత్రు
ఘ్నులవన్ వ్యవహారావ్యయ
మల నామకల జమకౌస్మ భూపతిజేసెన్
- క॥ దినదినముఁ గువలయాపుని
యనుపున నారాజసుతులు నతులప్రవలన్
ఘనవృద్ధి నొందుదుందిరి
కనువారి కణింజకౌరుకశ్రీ దనన్
- క॥ నిగమోక్తవిధుల నులులయ
జగతీకవరుండున ర్చెయోలోన్నయనం
లగజీత పై భవమమరిగ
జగతీసుకవరులు మిగులనమ్మవమందిన్
- క॥ గురునౌజ్ఞఁజరివి వెలవిరి
విరివిగ నర్థమంఁరోడ వేదనివయమున్
వరరథగజహతులెక్కియఁ
దురమనఁ బరవీరవతులఁ ద్రుంది జయించెన్
- క॥ రాజిత రుచి శక్తి మతిన్
రాజ కుమారులను ముటియు రాజకుమారున్
రాజకుమారులు మీరిరి
రాజును సంతోషనలిలరానిఁ దేలన్
- క॥ అంతట నొకరివనంబున
పంతవమన రాజ నిందునభయందుండన్
అంతకనమండగు మందిజన
కాంతుఁడుం గొలుడు రాజకడకరుదెంచెన్

- ౧॥ పూజించి పేమపడిగిన
యోజంగని మౌనివల్కె యనమ నుధీయం
బొజన్న మమరకాశ్రవ
తేజంబున దర్శవంబ్రదదీధితి నొప్పెన్
- ౨॥ విను మంతరాయమొదవెను
దనుజులమర్తించి ముఖముఁ దగరక్షింపన్
మనుజులైన భవదాత్మక
నశముని శ్రీరామవంశు ననుభ్రమనాతోన్
- ౩॥ అనవిని హృదయములుల్లన
జనంతి యుల్లనియె మౌనివంశమ! నిస్స
యనువున బరీక్షింపేయగ
ననియెదవనితలలు లేక యన్యమొశ్రమయె॥
- ౪॥ రాముడె నాప్రాణంతో
రాముడె భర్తార్థఫలము రాముడె తపమున్
రాముడె వరమపదంబును
రామునిఁబంపుటకు నందరంగముఁగుండున్
- ౫॥ నేపద్వి దనుజనమందయు
కావరమడగించి క్రతువుఁగారెద ననినన్
భూవల్లభుఁగని బొజను
దీవిధమునఁబల్కె రోషహృదయస్ఫురణన్
- ౬॥ శరయాగవలమునొపగె న
హితుడగుఁ గౌశునకప్పు దినకులుఁడుదయన్
ధృతియాగమొంటి నోమక
హితుడగు గౌశునిచూఱి నినకులుడదయన్

- క॥ అనయని నింటనెలుందును
 ఘనమహానీయాష్టమితిఁగానక రిపులల
 జెనకక కరోరదమపు
 ల్లునుమక తాల్త్రొక్కక కుభూరుగ న్సరి'
- క॥ అరిలేది నిప్పుయరరెడి
 కనుగవ నీక్షించి రాకంపమునొడన్
 మునిపలలిలకుండరిగెను
 జనురెల్లఁ గృతాంశధీతి సంక్షోభింపన్
- క॥ అదిగని పనిష్ఠమౌనియుఁ
 హృదయస్థితభయమువాసి యుద్వేగురెతో
 నదమలమంగళమొదపును
 గదలింపుము మియని నిష్ఠిత గాదియోడన్
- క॥ అనవిని రాముని లక్ష్యులు
 ననఘుల నక్కేందునముల నాత్మజలనొగ్గి
 యనుపుగనంపెను జరకతి
 మునితి కనలుదిగి మోదమున గొనియాడన్
- క॥ వరమశివుడెనుక గణపతి
 శరజన్ములుఁ జనెనురీల శరరాఫములన్
 శరములఁదాలించి న్నవసుతు
 లరుదుగఁ గొనెనునివెంటనరిగితి వరుసన్
- క॥ మురదుందుభి వివచంబులు
 విరివానలజల్లు లపుడు విరివిగఁగనుదున్
 వరభావికాలకుభములు
 ప్రియమని మదిఁదలచి నంతసిందెను బతియన్

- క॥ బలయను నతిబలయను వి
 దిట్టలు శ్రమకయంకకములు నవ్వశ్రమహం
 బులు నుపదేశంబొనరితె
 నలఘమతిం గొనుం డవాగంబిడుతె
- క॥ తనవెంట రామలక్ష్మణు
 లనఘులంబనుడేర వారికటనదగం ర
 ద్వనమల యాగ్రమకశలను
 వినిసింబునుఁ బోషియెడె వింకయఁగలుగన్
- క॥ అటఁజరి వాడఁగొందరి
 నటుతల భానుదాటఁజూన భానులగల్గ
 ర్పట వరులాకృతి మెఱుఁగి
 తట నలనవికలనిలఁగెను వాడుబయ్యన్
- క॥ విశ్వామిత్రునివనుపున
 విశ్వామిత్రును మహాశ్రగ విఘ్నకరుఁడున్
 విశ్వంబునంటిపిల న
 ప్రాశస్త్యముం డపుడుఁ దాటవాహ్వయఁగూర్చెన్
- క॥ అదిగని నురతోడితుడై
 పరిలంబుగ అపంభతాది బహుశాస్త్రములన్
 ముదమున రామునశిష్యును
 కదనమున నజేయకదవిఁ గ్రాలగమునియున్
- క॥ అంతట మునినందోహము
 వంకలుదిగి యెదురుపచ్చి వాంక వీరిక
 నంతనమనఁ బూజించి ర
 దంతికమునబొప్పు తొలిరాత్రుమునుపున్

- ౬॥ దోవియోద్విధిఁజనుదేరగ
మొనివర సంఘములఁ దనదుముగఁబఱచినం
దనుట పెనుకనదువగ న
ఘ్ననివరుఁడు విదూరితీనముఖుడై చేరెన్
- ౭॥ అంతట సురమొనికోటులు
నంతసిలన్ రాజవరులు నమ్ముతుండగన్
చిందిరయద్విరఁడు నిర
భ్యంతరమౌననుచు మునిజన్మగణేఁడలచెన్
- ౮॥ దోయక జర్మముజరుగగ
హారీదనుబాహుశాస మడనుపిరిపుడు
ర్వారముఁ గవిసిన ఋత్వి
గ్నాంబుగ రాముడుగ్రసావకనమందై
- ౯॥ దీక్షత మనుజాత్మంబున
హారీదునినర్థిఁద్రోసి మదమునఁదై పై
టారునుబాహుని తద్దీత
వాసంబులఁగూర్చి యనుజవరునితో పెఱసెన్
- ౧॥ మునిసంఘంబులుఁ గొలికు
దీగులులంబాట్టుచుట్టి యెంతయుమోదం
బునదీవిందిరి యుత్తరు
లని తోషించిరి సుతిందిరదికప్రీతిన్
- ౧॥ నవనమ యథోక్తవిధిఁజన
నవర్ణుడస్మానంతొనర్చి యమ్మనిరామున్
రవికులతిలకునిఁబలికెను
నవినయగంధీరమధుర సారవననమల్

- క॥ క్రతురక్షణమెసరిచి నన్
క్షితినిఁ గృతార్థతను వెలయఁజేసితి మిదిలా
పతిక్రతువుఁ లగాంచఁబోదము
అనుకులాధిక శౌర్యనిర్దిహరాదివయా ।
- క॥ విని సుస్మితపదసుందై
మనినకునకుఁ మొక్కి నకలమునులు సుతింన్
మనుకులులు జనకునవనముఁ
గనువేడుకనొప్పించుఁ గొనుదుఁ దగన్
- క॥ మనిసలమరిశృతుడై
వనజాత్యు రాము ద్రగధాగము నయవన్
కనికకునంటల మునినతిఁ
గనుకుభటుంచెనినుదలచి కదలెన్ మునియన్
- క॥ వారలుఁజనుచుండిననడ
దారింబడియున్నబండ దళరథసుతుడై
మాటలమసోక చింతగ
మార మణీయావవిడితి మానినియ మ్మెన్
- క॥ అందఱు నివ్వెరఁజెందగ
నందర్పముఁ దెలియఁ దెల్పి నందుమివరు దీ
నుందరి గౌతమునతి నం
క్రందనుహీతువున కావకలిరగనయ్యెన్
- క॥ శ్రీరామునిరారణమున
వారిజదళనేత్ర కలుషవారితయయ్యెన్
తూరిదయానిధియగు నీ
వీరునికిన్ మాదికలదె నృక్తిఃస్థరిల్

- క॥ ఆమోని మ్మొనిని తరు
 టిమణిమొనిరాద్యధూతి నిస్తుమగుణో
 బ్దామి ఏయూధామని శ్రీ
 రామని సుతియంతెఁ బ్రీతికమాన్వమలన్
- క॥ వీసాదరజమ మూకుక
 కాటోపలగాత్ర తాపశమనమఁ జేసెన్
 నాసారికెపుడపు నీ
 ప్రాశ్నక ఎథ్యాక రోకపాపపనై చిన్
- క॥ అనివలగొని శ్రీరామని
 వికయమన ననుజ్జవేడి పెడలు నహల్యా
 వనజాక్షిఁబూడ గొతమ
 మని యాగమనంబుఁజేపె ముదితహృదయుడై
- క॥ వచ్చిర వచ్చురియనిగని
 హెచ్చినకొయకమమెఱయ నిసకుఁబలు మునుల్
 అప్పపురిత్తిసెలంగ వి
 యుచ్చువయ మెదనుమెచ్చ వర్పించిరాగిన్
- క॥ అంతట నిజేకువదమల
 తెంకయు నిచ్చక్తిమొక్కి యట్లను బతిరో
 నింత నికాంతదయానిధి
 పంచతక్రికపారిజాత శరణు మహాత్మా!
- క॥ అనమని కనికరమన నతిఁ
 గలి' కరమునఁగకమఁగూర్చి కరమొప్పుగ నీ
 దినమణికులతిలకుని రా
 ముని చరణావరాగగర్భమన జనివగుటన్

- క॥ చ్రకటిత పూతచరిత్రపు
నకలంకపు నై తిపింకవనియమ్ముని రా
జకుసూరులఁ గీర్తిండుదు
ముకుందరాసనఁ గూడి యేగెమునులునుతింపన్
- క॥ అంతట మునిబృందం బిది
యంతయుఁ దిలకించి రామునంతికమునకున్
చింతఁదళు కొత్త పేజని
నంతనమనఁ బల్కిరిట్లు నమ్మతసూక్తుల
- క॥ మునిజన కంటకఁ గూర్చితి
ముని వననమఁగారి తమృతభుగ్గజమొక్కన్
మునినతిని నుద్దరించితి
మునికై రస సోమ! రామ! భూపలలామా!
- క॥ ఇటుఁ బొగమిదు జనకకుభృ
ర్బుటబేదన నరణిఁబట్టి పోవుదునుంతన్
యటవీగమన శ్రాంతికి
నట జదిలోటజ మవార్త లానందమొగన్
- క॥ వినిపించుదు మనుకులులకు
మునివర్జ్యుడు కుశికసుతుఁడు ముందుగనడువన్
వినికని తినియుదు పెంకునఁ
జనుదుండిరి రాజసుదు లనందల వధులై
- క॥ చనిచని కాందిరి బుధజన
వినుతంబై శ్రకనగర విభవవిడిదిమై
మన యోధవీర భట గణ
వనపంక్తులఁగరుం హరుల బలిపిన మిథిలన్

- క॥ కనిచొచ్చి నగకపై భవ
మును జూచుచుఁ బోవుచున్న మునులకు నెయ్యై
కనుదెంచి జనకజనవతి
విసయంబునఁ బూజనేనె వివిధ స్తుతులన్
- క॥ అంతట మునివతి భరణీ
కాంచునఁ కరుణార్ద్రదృష్టిఁ గనుగొని నృపతి!
నంతనమె నీకు పితసా
మంతులకున్ బంధువుల కమాత్యజనులకున్
- క॥ నానిది జనకుండిట్లను
తానక దర్శనము నకలధన్యత్వంబున్
గావించెఁ గౌఞతకలదే!
దాని కుత్తిప్రాప్తకాల భాగ్యోదయమై
- క॥ జనివత్కి మౌని మండల
మునకు న్వందనముఁజేసి ముదిత హృదయమై
విసయానితకుడై మందిర
మునకుం దొడ్కొనుచుఁబనియె మునులనృపజులన్
- క॥ అందఱ నుచితావనములఁ
దొందుగఁ గూర్చుండఁజేసి పొలుపుగ మునినం
క్రందమె నిట్లను జనవతి
గుండచు నీ బాలురెవరిసుధలు మహాత్మా !
- క॥ నానిని కౌశికమునివరు
దీనినిమునులయెక్కి జనకనృపతి! యనఁ
దీనికపుడై వ దానిభ
మీవల యాత్మిని యాత్మ శత్రులు మీరక

- త॥ శ్రీరాముడు లక్ష్మణుడన
 పీఠలవామములు మఱియు వీరికా జ్యేష్ఠుం
 డీరాముడు వీర్వాగణి
 సారణులుండనగ నెగడు వత్సవరుడై
- త॥ రక్కసిమేలులఁ బెక్కుర
 జక్కడచి మదధ్వజంబు సంరక్షించెన్
 ఘొక్కంటిపిల్లుఁ గనుగొన
 నిక్కడ తేలిందిరిపుడు నిసకులతిలకుల్
- త॥ ఇనకులులని విని తనుగొన
 జనకుని కన్నవ వికాలసంస్థితి నొందెన్
 ముని ధనువుఁజేర్కొనంగను
 దనమన ముట్పొంగి బాప్పుదారలు గురిసెన్
- త॥ ఈ మహనీయుడు మలభుడై
 మామకజామారయగుట వారివిధానం
 సేమేమి తవమనలెన్నో
 యామహిత తపంబులేక నందగవళమే
- త॥ శ్రీరామా హృత్పంజర
 కీరంబై వెలయు చక్ర కిర్పిషమెల్లన్
 వారింది ఖూరిధనువును
 శ్రీరాముఁడు నెక్కువెట్టఁజేయుం గాతన్
- త॥ అనితలచి కరభవనముల
 ననువమ బలయుతుల సంపదవిశ్రమలన్
 కానితెచ్చిరి భవుదమవును
 ననిశము బూజితమమాళి నలరెయదానిన్

- ర॥ అంతటః బురమన నాలుగు
తెంతటః గోలాహలంబుఁజేయించు జనమున్
వింతలుఁగన జనుడెందిరి
నంతవఱున రాజనభును నత్వరగతులై
- క॥ విల్లెక్కుచెట్టునట మీ
వల్లభుని కుమారుడంట వలరాజును దా
నొల్లడట యాననంపదఁ
విల్లెండట యాడ వానిపెంపదియేమో!
- క॥ చికిరి రాకుమారులు
హోరాహోరిగనుటోరి రాంపక విల్లున్
తేం యినఁ జాడనోపక
పాటిరి వీడెట్లుజేయఁ బాల్చుటొ గదె!
- క॥ ఇదితైన జనకవతి వాం
లిరమును నమహుచ్చెనేని క్షిరికలమంబున్
ప్రతిలేక వెలుగునుండును
వరినత్కవరము నేడు పలికడుకొంటున్
- క॥ అని పొం జానకవఱులు
ఆనికరము నులిప్పుఁగమ్మె ననినెల్లెడలన్
మనమున హత్తుదెనగగ
ననువున నందలునుజేరి రాయాయెడలన్
- క॥ రాశియ రాజకుమారులు
రాజశ్రేష్ఠుడమలసరి రాజనమ్మోన్
తేజోవిల్లై పద్మిరి
రాజకుమారుల పప్పుచింప గూరిచివలన్

- క॥ భాసుర హోర నేతలు
వాసన్నసుధావిరాడి తాండ్రపురమం
బాసినలైరి మండమన
వాసవనిధు రామూఁ జంద్రవదనుం గనుటన్
- క॥ నీలాంక యాచారిక
శ్రీరీలన్చెలగుచెల్వ ష్టేరాభ్యమతోన్
చాలేందుఫాల సుగుదా
చాల నరోజాక్షి నీత వారలనయమన్
- క॥ శనుఁజెలఁబఁగొలువ వారా
యనమార్గంబున నగవరు నరసునుహృన్
మందిగదానందయుతు రామని
నినవంతునిఁబూజసేపె దృష్టుతినమలన్
- క॥ జనవదపురజనమలతో
మందివరగణ రాజరాజ పుత్రులతోడన్
మనరరపై తవమలతో
జనకునినభయిప్పె మళుపునభకెనయశ
- క॥ నమయవిడుండగు వాసం
యమివతిఁగనివల్కినింకనాలోచనయే
ల మహాభృచ్చాపునిదా
వము, నెక్కిడు నుభవంబుఁ బాలించుటకు
- క॥ ఆనవిం విసయాన్నిమిలై
దనుపునుబూజించి నిధిహింబుగ రావరి
వికలయ్యె జనరజకపతి
వినువారిక వింల వీరి వెరుకవొందెన్

- క॥ ధను వెక్కుఁబెట్టఁగలిగెడి
జనపాంకవరుఁడు జనకజామాతయగున్
ధనువెక్కుఁబెట్టఁజాలని
జనవరమండలికి జనకజా మాతయగున్
- క॥ చరిణర్నివాత్యరవము నృ
చరితోగ్రహణ రంధ్రభాగముఁ తొరగన్
దృతిఁదూరి పత్రగములై
యతిదీనంబడర బ్రతుకనరిగిరి పెలుదన్
- క॥ కొందఱుఁడెంపువహించిరి
కొందఱుడరిఁజేరి కాంచి గొంకిరితమరోఁ
గొందఱు గునగునలాడిరి
కొందఱు నిరపేక్షనూర్తిఁగొనిరి యదలతన్
- క॥ అందఱు కందమంగని పతి
సుందరు మునిబృందనంస్తు శోధితు రామున్
దెందంబలరగఁగని యా
నందమమదిఁబొందఁ దనసిసాధునిఁ గాంచెన్
- క॥ ఆంతుఁడెరిసినమని తన
యంతికముననున్న దశరథార్మజా రామున్
కంతుజితరూపుఁ గనుగొని
కంతుజితశరాసనంబుఁ గంటిదెవల్పా!
- క॥ ధనుభిదుదర్శనము మే
దినిల్పన్నినహమును వీరదీరులఁజేసెన్
పెనుతైరి వార లింతకుఁ
జనుదురె వీరొకఁడుఁడక్క శతమమ్యునిభా!

క॥ తెమ్మా కడయకు శుభమగు
గొమ్మయాయగ్రధనువుఁ గుతుకంబెనగన్
తెమ్మా చిరవరకీర్తిని
నిమ్మా పమ్మదము మాకు నినకులతిలకా

క॥ అనిబలుకుచునికి వందన
మొసరించి శ్రీరామ చాత్మనొప్పుగ జనని
జనకులను సంస్మరింపుచుఁ
జనె మదగజగమనలీల రావప్రతికిన్

క॥ వెలయఁజునునప్పు మోమువ
వలసుగఁజని భనువుఁగాంచి వసుధాదీపతుల్
చులుకనఁదనుఁగనఁగనుచున్
వలువను మొలనమరిలిగిది ప్రత్యావీతన్

క॥ రఘుకులు దుగ్రధనున్నును
లఘులీలన్ గుణమఁగూర్చి లావుగలాగన్
మవుపుకరి తెలుకుతుంటును
లఘుగతి మెలయంగవిలుచులాగున విడిగెన్

క॥ ధరఁగదిలె నొలుగెగిరులును
సురవడిమూర్తిలై నుదతి యూగెగిరిమిల్
ధరగదిలె తోకమంతయు
హరధనువునువిలువ రఘువర్కగణిలుచవన్

క॥ ఆరావమ విలయాంబుడ
మోరరవమ్మనుకరింప గుండియలవియన్
చేరగిలనొరగ రావన
వారము లాధారమగుచు వసుధాదీపుల్

- క॥ ఆరావము జనకుని హృద
యారామకుకన్వనంబు ననుపై చెలగన్
ఆరావము సీతాముత్రే
రితమై వీనుగవలు విందొనఁగూర్చెన్
- క॥ రుచితస్మితరుచి నివయా
నివరిత తిత వందరింబవిధమై యొప్పున్
సువర్చితులు రఘరాముని
నవలాలోకనసుభూతి నర్పించిరొగిన్
- క॥ కని పతి మందమునఁజనియా
జనకతివకసుయని రామచంద్రునిఁ త్రియమున్
వినయముఁ చెనగొన నిల్లనెఁ
గనుగవ నానందదాష్టకములు యొలగన్
- క॥ మనసున కగోరరము త్వ
ద్ద నతేజ మమోమ మ్రవధర్ష్య మచింత్యం
బనివార్య మనిర్వాచ్యం
బనిమిషపుంగవునికై న నలవియె పొగడన్
- క॥ విను"వీర్యకుల్కు"యనినా
కనయవివాహమునుగూర్చి భాటుణ్ణనమల్
వినయిరికిన న్నాచరినం
బనఘ భవశ్శృపమ నఫలమయ్యెను నిపుడన్
- క॥ అనియొనిఁజూచి దళరథ
జనపతి కీకుత్స్రవప్తుత్తి జనగతిఁజని నా
మనవిసౌవర్చ నయోధ్యకు
బనిచెడ మద్భుంధువృద్ధవరుల నచిపులన్

- క॥ అనిలమ్మ అనకుచుదుహో
త్తినినిని జనకునింగనంగ దివ్యవసుయమిం
దొనఁగూడెననుచు మనమల
మనకౌతుకవంతులై రి కాకుత్స్థవరుల్
- క॥ జనకుని పట్టులునిని కమ
కనువగుమార్గమంలఁజనిరి యవసీరతులున్
మనుకులాల హంసుల హితులన్
మనకౌతుకదృష్టిఁబయిపి కమ కుమకమనన్
- క॥ అంతటను జనకఁబవతి
నలకనమందుదును తెండ్లిఁజాటం బంచెన్
వింతఁదకుకౌత్త ప్రజలకు
వంతలాడిగి వారలెల్ల వచ్చిరివతున్
- క॥ జనకుని పనుజ్జననరిగిన
మనఁబలులు నయోన్యికిగి కాకుత్స్థుని పెం
డ్లి నకులరించున కంతయు
వినివిందిరి వేక్కలొదన విగతశ్రములై
- క॥ మణియను వారివలన పొం
పెలుయంగా తాంకారి భీమాసుతులన్
కలుకుకరములను జదిపిన
నెఱికత్తదాధలన్ని నేర్పునవిసగన్
- క॥ కని పొరజానవదులను
మనమంత్రుల హితుల మితుల గాకుత్స్థజేతున్
మనమునఁదలచినవారల
జనకునిప్రోటనకునంపె నచ్చుచరింప

- క॥ కాంచనరూపి నొప్పారుచు
నందితముగ రత్నఖచితమై యొప్పెడి య
త్కాంచన రథంబు నెక్కియు
బంచద్వయరథులు వోయి బహుబలయుతుడై
- క॥ దశరథవృధివిపతినిఁ గని
భృశభక్తి ననువృధించి ప్రేమాన్వితుడై
దశరథునిసంఘము జనకుని
విశదంబుగ నెదురువచ్చె వీరాముండై
- క॥ అందలు మునులును శిష్యుల
నందఱతోఁగూడివచ్చి రవలకువేద్యన్
శ్రమందుగ వీరెంచెను కుభ
మందంగ మమంగళారి ధ్వను లొడవటన్
- క॥ మరుచిర రోహణయుతమై
విరివిగఁ జెన్నలయనట్టి వివిదప్యజేతల్
వరమభుష్ట నభకు వీరుగ
బరిదారికపయనార్పి రతిభాసురదన్
- క॥ ఉత్తరవల్లుని గూడిచ
యొత్తమదివనంబు మిగులయోగ్యంబని ర
మృత్తమ మునివరులందఱుఁ
జిత్తమలందలంచి పెండ్లి సేయగ నప్పుటన్
- క॥ మునులు పసిష్ఠులు మణియును
మునులు శతానందు దపురు మనమగువడిచున్
మనమొన ముదమొనవనంగా
వినిపించిరి వంశముల వీర్యగుణములన్

- ౬॥ ఘోషున శేనరులందఱు
భాసురముగ వేదముల్పువరసము పేయన్
వాసికినెక్కిన రచులు
నానమయింనునను బల్కులాదిరి లీలన్
- ౭॥ రాముని నొకపీఠంబునఁ
బ్రేమిన్నివసింఁజేసి వేదికలోనన్
దామామణులలో మఱియగు
రామప్రియ నీతి నచ్చడలంకృతి నెనగన్
- ౮॥ కుభలగ్నందగు నమయింను
విభవంబుగరాగ నపుడు వివయస్మితుడై
యభద్రాక్షుగమనతంత్రము
కుభమాంగలంబుచేత కోభగఁజేసెన్
- ౯॥ భరతునకును బక్ష్యణునకుఁ
పరశ్రతుంబునకు నపుడవారికకోభన్
నరునగ మాండవి యూర్మిక
మఱియును శ్రుతకీర్తి నపుడు మామగనొనగెన్
- ౧౦॥ నలుగురు బలికిరి భరనా
నలుగురునోడరులంగరమ నవ్యస్ఫురణన్
నలుగురుఁబలికిరి భరలో
వంలిత మతి దాన వహన శంకుల శేనయన్
- ౧౧॥ పూతచర్మకుఁడు జనకుడు
వేతోమోదంబుతోడ శ్రీమమంగాగన్
నితివధంబున సుతలకు
నాతతముగ పై న్యమారి యరణమలిచ్చెన్

- క॥ ఆరములుల నట్లుండుము
 తూరములులు వారై నెయోహించువు
 రావరమగు దుఃఖముండును
 వారయవి శ్రేయముద్యమందియు
- క॥ అనకలనలయి వున్నది
 అనకుందగు దశరథుండు నమోది
 అనకలిరానిది దయోచ్చయ
 అనమందునులియి మిగులఅపవరతి
- క॥ ఎద్యేమార్గంబున దిన
 మధ్యుండగు నూచ్యురేది ఎహపియ
 యోచ్యుగమనాభిలాషిగ
 నభ్యుతనమపేయు స్మగురులాదిశ్రేణ
- క॥ ఇంద్రలో రమురామునిగని
 గంతులువేయదును శేణురాదేవినుత్త
 దంతులునెలింగి గాపున
 గంతులునిద్రోలు నన్ను గదనము
- క॥ ఇయలక్తిం గొనిన యు
 నియంబులుగ నేనువిన్ను నేయగని
 దయలో వేగిని బంతును
 రయమునదిగ్గరిన రాశి రామనిశాగన్
- క॥ భార్గవరాముండ యుని
 భార్గవరామ శ్రేయంబులు సమి పనెతి
 ద్విర్గద మనులగు రామ ద
 నర్గివాత్పతిమమెలయ దగంబునియె

- క॥ నాపేరురాముడందురుఁ
 టూపాలకగువహరిణి యుదనుంకిలా!
 డోపింపక మీచరితము
 నేపాచగఁదెచ్చు మిది తనింపింపరిదా!
- క॥ అని రామవిభుఁడు వెప్పిన
 మనయొత్తుల కాష్టకలరి చూడిచెల్లన్
 తనువులలము గనుగొనుచుని
 యనవంతునినాజ్ఞ చేసె నింపుగవచ్చుమన
- క॥ శ్రీరాము తతనిచింతిఁ
 గోరికతోఁజేతధీసవాసుకంఠకా ని
 స్సారంబయ్యెను నదియు
 న్నారాసుని నత్తవైయెల్ల నావర్తింపన్
- క॥ తని రాములు రాముని నది
 మనమోదముతోడ నిట్లుగనుగొనిప్రేమన్
 ఇనకులకలనిధివండ్లము
 విను నీ మనజన్మమింక విప్పిర్జిఁగాంచున్
- క॥ మదమువఁగదలిస రక్కసి
 తదువులఁదెక్కురను నీవు కదనమురొసిన
 మదమునది ప్రబంధిఁపై రుపు
 విదితంబుగఁగొనికుంటు ప్రేరేపించున్
- క॥ అని భృగుకుంబిధిముఖ్యుఁడు
 వినయంబున పమునలాటించుకొను నీ
 యొకని వెన మీమగిరికరిగను
 తనుగవ నానందబాష్పకజములులాంచున్

క॥ అంతట రమరామదుఃదన
యంతికమనెనున్న ప్రజలవడిగి రయమనన్
సంతోషియడై నిజశ్రీ
మంతంబగుఁ బుర మసౌచ్చె భటనివహమలొన్

క॥ వచ్చిన వచ్చరితునిఁగని
హెచ్చినకౌతుకమతోడ నివకులవడుపై
ముచ్చటలుఁదీర పొయలు
నెచ్చెలులును గునుచువర్షనివహమతోడన్

క॥ పూజించి సేమమడిగిరి
భూజననందితునిమిగుల భూసుతఁబ్రీతిన్
సౌజన్యధనుఁడు రాముఁడు
తేజమతోఁజెప్పెఁ దనదు తీయనిగాదన్

క॥ ఈరీతి మగుజనరితుఁడు
శ్రీరఘణేంద్రుఁడై యాతీ చెన్నొందుచు వి
స్ఫారిక బహుమతిలన్
వారఁబ్బలు నెలలుగడువవచ్చెనునంతన్

అ యో ధ్యో కా ల ద ము

- ౨॥ శ్రీరఘరామని నిర్వచితమయ్యాభివేగేరు నెమ్మొగం
 వారమలీయమై కలుగువాని దినేంద్రుని సూను వంగదు
 స్వారసిక్రోధి ముఖ్యభవిసాధులకెల్లను రోదునడల్లి
 పేయింగన్నయట్టి రఘువీరుని నెవ్వ భజించు నామనిన్
- ౩॥ అప్పుదుఁబెద్దవాడగుచు నన్నిపనులెవఁజేయలేక యా
 గొప్పదియైన రాజ్యమునకు న్ననునెవ్వని రాజుఁజేపెదన్
 ముప్పునఁగాలకింతకులు మాగకమున్న రయంబున క్లునుర్
 యొప్పుగఁజెప్పరయ్య మగుజోన్నతులార! కృపాగర్హునై
- ౪॥ ఇట్టివరక న్తేమిమీవిశేషపుణ్యులు మౌనులందఱున్
 గట్టమనంబుతోడవిని కాయజపన్నితు శ్రీరఘాత్తమన్
 పట్టముఁగట్టుమంచు నత్తిప్రాక్తితులై తెలియంగఁజెప్ప న
 పృట్టునవచ్చె బాళరది ప్రస్తుతవేగవదారవిందులై
- ౫॥ విచ్చినరాజనందను నవారితబాహునుమాళితోడ నే
 ర్పడుప్రదంగ దీవనలుదాగుగఁజేసి ప్రవన్నదిత్తులై
 మువ్వటఁగొల్పుదున్న రఘుపుంగవుతో జనకుండు విన్ను నే
 మవృణితంబులేక యువపట్టముఁగట్టఁదలచె నాపురున్
- ౬॥ రాజును నేనుమేదురుఁదిరంబుగ నేను భయంబుతోడురన్
 మోఱుటదీఁమొక్కెద నమోఘవదమ్ముడనై వరించెదన్
 బ్రాణితమైన రాజ్యమనభారము నాకుఁగనంగ యిఖమౌ
 నోజననార! నేను విడులుండమ దానికీఁదిస్తుతంబునన్

- ఉ॥ వాపును రాజవల్లదునును వానితమంతయును కైచింగి మే
నానియు బ్రాహ్మి వైశ్యునియునై న పసిష్ఠునినిలవ్వనంది పె
జానితపురుషాత్మముల ఎద్దరియెచ్చి పలంకి రామునిన్
బానిసరావ్వనిం : పరాత్పతియంతయు పందిలబయిన్
- ఉ॥ రాజక శుభకృతస్తునికరంగాలచే నగునంతయున్ డుగో
బ్రాహ్మికలోకదాది భువనల్లప దాసు వల ప్రదీప్తిచే
ధిరావననందనీయములు బొప్పగునుంటె పయోధ్యుష్ణు
రాజులదోన మేదియును రాజులు వత్తుమహోప్పవంతునన్
- ఉ॥ జక్కవఁబోలు వస్థులును బుక్కని వ్యవస్థ ముదలవలెం బై
మొక్కదానోప దాహాదుల మో వైవృద్ధిలయింబులగల్గి బ
మెక్కుదు డుగ్ధంబు ర సుదీయయినా మగవారింగూడగు
యక్కరువార్ది రాసమమువాదియైగాంచిరి వేక్కమొగున్
- ఉ॥ అంభులఁబోడి పరువులును భామర మిశ్ర కళప్రసోదచే
పందిలుతుండ బోంబ్బక సెనానమయిం అటచెందింబులఁ
"నుంధర"దాసు బ్రకంబునానిని కైకటిదాసి యే"పురు
న్నంధకటి ధ్మమా నుగులబుడనుడితును చెప్పెఁ గైకఁబ
- ఉ॥ కైకయు దానిని వ్విగుంగవ్యమొకెందును దానిగిట్లునున్
లోకప్రళ స్తనీయ భువనాధిపతితుండ రాములెంబులున్
దాసుమూల మిక్కిలిగ పపువనుమిచ్చునుమిచ్చుదిచ్చి నీ
వాకొసనట్టి వర్తవిదివాకృతరంపరి విప్రువాదురా
- ఉ॥ ఓవివిమూఢురాల విను మోసికఁబట్టి పదియివాక్యముల్
దాసురలత్పవంతులీర భవ్య విమూలన రోదిలాల ను
ప్రాస మరారిమూఢుకరంబునుగల్గు నీటిరంబులుగా
నీనుతునొదలన్మితక నీడునవర్చిదానివ్వనో ట్తుచే

- ఉ॥ కావున నీవు శ్రీమదుగం గాంతునియొద్దకువేగి నీకుమ
స్వామిని యుద్ధమందిన భవల్లవసాదవరద్వయంబు నే
కాచినయెప్పు వేటు ప్రకటంబుగనేను నవీనకత్తితో
నాచితుడిచ్చు భవ్యకను ఆకనికీ న్న న్నపేరు నీవయిన్
- ఉ॥ పంకమూలూచి వేక్కె తెలిమందరచెప్పిక వాక్యశాలమన్
సంతపమందగాచి ప్రళాంతపనుకమలంబుగల్గి యా
బొంతనెయిన్న ఖాచిభువి పొంగుదు నృపాచరత్వదీప్తికు
ద్దంతిపురంబు పొచ్చె జనులందఱు విస్మయమందిరూదగన్
- ఉ॥ అక్కడ రాజ్యధార జనితాకుల వంశవర చేస్తురై విభుం
దొక్కెడ మోసువాంచి పెనుయాగినన్నిద్రఁ బయిందియిన్నచో
నక్కంబలాక్షి శైత నిజనందను బట్టమంగట్టుబుద్ధిచే
నొక్కనులి ప్రకాలమన నొప్పుగ రాజునుపేలుకొల్పిరాన్
- ఉ॥ వచ్చినకార్యమంతయును వాగుగగఁజెప్పి వరద్వయంబునున్
మచ్చికతోడఁచెల్పియను మానమలేక భునుదు రామనిన్
అచ్చుఁ గావనాచి మరవాసువిగాఁ జరునాటగొల్లు ఏ
పొచ్చెమలేక నీభరిచ్చురునిఁ బట్టమంగట్టుమందనన్
- ఉ॥ ఓ కరినాత్మురాల! వినుమోపికఁబట్టి మదీయవాక్యమొక
నాకుమనంబుఁగల్గెనే జనాధిపమాను నరబృథూమినిన్
ప్రాకటఁమొప్పుఁబంపగను బట్టమబొరులకిష్టమౌనె నీ
వాకొనునట్టికోరిక దృవమ్ముగపీఠమం ఎల్లవాటిన్
- ఉ॥ రామండె నాకు నేడుగడ రామండె నర్వవలప్రదాతయిన్
రామండె నాకుజీవనమం రామండె నాకులరై పరంబు నా
రామండె నాకు ముక్తిదుఁదు రామునిదీక్షి వపించఁజాల నో
రామరసాక్షి! రామగుణరామనిఁ బంపగలేమ గావకున్

- ఉ॥ నామని పుత్రపత్నంత నాకవిమోహచరితవాక్యము
 ల్పొగగనుంటె నామెనును అంతులకు న్న నవాచ్యుఁడెట్లునే
 బోదనసేయ దుష్టునకు బుద్ధియుఁగల్గునె యంద నామె యా
 దాదిత నర్వహిషణ విలాసములన్నిఁగిడిసి పెరవ్వనన్
- ఉ॥ కోపగృహంబుపొచ్చి యంగూనిది మందరతోడఁగూడి సం
 రావతయాస్యవ్రతకటితంబగు కంఠద్రుతైఁ బయండియున్
 భూశరీరాఁగోరు చౌకమూలన నిద్రఁపొందియుంటె నా
 పొసపురాజు మాను పరపట్టముఁగట్టదటంచు చూయునున్
- ఉ॥ ఇట్టిది రామవందనకు తెంతయుఁబెంపగ నూహఁజేయగన్
 పట్టెను పంకమందు వీని మానినిఁగూడగఁజేరి యెట్లులే
 గట్టిచువంబుగల్గి యాకగాలపునీకొనుచున్ రయంబునన్
 పట్టిముఁగట్టుకొమ్మని యిటారమువంబున పచ్చిచెప్పినన్
- ఉ॥ ఆసుతుఁడీయెమొలలకు హర్షకరోల్లవదాననాబ్బయై
 యాపతివల్క్కు నల్లై విభువాపతి వేగమె నీవు ఎల్లి సం
 ద్రాననుచేతసింహాసుపదంబు మిఠేరపహొలకాది ఘో
 రాసురుంబుచోటికిఁ గరంబుగనేగుము పంకపంబునన్
- ఉ॥ అంకటధర్తచెంతకు ముదంబునఁబోయి వీసీలినిట్లనున్
 పంకనుమాని రాముని నవారిచాహులలాభ్యు తప్పక
 స్పృంకిపురావసుంపక వనంబులనుండగఁ బంపగావలెన్
 దింతల కింక కోర్కెసలిశ్రువిసంబుగఁదీచు నాపునున్
- ఉ॥ తిన్నగరోనికెగి మనదీప్రవరంబగు పంకఁగుంబుచున్
 యెన్నవదోఁడిమక పుణియాచ్యుతాపంక వికారవృద్ధిరోఁ
 గ్రొన్నఁబొచ్చివచ్చి మునిస్త్రాఁదమ్ములొక్కలేక చే
 పెన్నల రాఁబెచ్చి మితివాక్రంద్రుల అంపట్టకంబులై

- ౧౦ రామగుణాధిరామ దీవరాజగుణాంబుధిసోమ నీరద
భాగవత ప్రయోగబాకోరుక వెనవ్విను నీవు సరణ్యవర్తివై
నీమమమీలుఁబోయి ఘననిష్ఠతో నీపడునాల్లఱ్ఱమంద
రామసుకీర్తి బొందియును కల్పద్రయసుజ్ఞును గోలుపుకవ
- ౧౧ ప్రేమమమీలు వందునలరించి యరీష్టకోటికి వృత
న్నామసుకీర్తనాదు అనుమానములేక వరించువారి కు
ద్దామనుకంఠులిచ్చి యతిదమ్మఃప్రబుద్ధుల దీక్షతెచ్చుచున్
మామకపట్టణంబు దరువాతనుజొచ్చును వేద్యమీలగన్
- ౧౨ అవశయంబుగుఁజైగి యెప్పు ఁఁబొందుగనేగుడెంచె ధీ
రాసుఁడు లక్ష్మణుండును కుల్కరచమండును మాతయొద్దఁజిన్
జూచమఱ్ఱాల్లై యరిగి యుంకయుచంద మవంత వాచకన్
భామరమొప్పఁజెప్పఁ జెనువాతహతి న్నను పృథ్విభాతిగన్
- ౧౩ లక్ష్మణుకల్గి యు న్మృత్యురామనికల్గి యు నీవిధానమన్
సూక్ష్మముమీలు గుఁజైఱుగఁకభద్రాబలిరావరంగలై
నక్ష్మలలందు వేదియగుచుఁముఁ బోరగఁ గారుచుంక న
సూక్ష్మములై న జానులును జూర్మికగోరలమై కలింపగ
- ౧౪ అననుయంబున నృకతు బాకనికమ్మఁబు పట్టణంబును
బాసియు మున్నుగా కడదుమాచుగ్మహంబుగఁ బోయిశబంధుండ్
అవతి యట్టిభారమగునట్టికను దొనరించెఁగాని యా
యాసీనుమంతలేని గుణశిలుఁడు బాధకతుంబుజొచ్చునే
- ౧౫ అందఱువా ర్తిఁజెందిరి కయంబున సోకరులంబులు స్కంధున్
ధిందరవంకలై తి ముదిసేరెను రామవియోగవార్ధిదోఁ
గుండుడు వ్రాలుడు వృరుదుఁ గొందుయఁ బొంపిరివోలు పట్టణం
క్రంభవనన్నిరు క్రమంబరాగలే వాననవావరకృతున్

- ౬౦॥ హంవనసత్పదీవ్యమణి కృష్ణసుధీధితులన్నివీధి ము
న్నంచితవల్కలంబులు ఘనంబుగదాల్చి వర్ణలంకంగగన్
నించినటులు అమలమల జననీల పుట్టి వెలలందురుండగ
న్నంచలవాహ శర్య దివిజాధిపవంద్యుడు రాముడెంతయు॥
- ౬౧॥ అప్పుడు రాముడేగునమయంబునుజూచి భయోర్తదీర్తయై
యొప్పులు నెక్కడ ద్విధుని వేరుజనన్మతయందునుంబా
నప్పుడు లేచినది జనరాధిపసందన మోమువాంకగఁ
ముప్పిరిగొన్నచోషమున మూలిమీనులు రాముడిట్లనెన్
- ౬౨॥ నిందుగఁదెల్పికొంటి విను వీరహంసలుఁగూడియుండుట
న్మందితమైదనక్కు ఘనమాన్యతనొప్పు కొలంతులేద యా
వంకలరోగి అర్థ పరసాము నింహ వనంబులేద యం
దుంతుము వీవుఁదోషముననొప్పి నవాంబులదాచురోచన॥
- ౬౩॥ అన్నవిధంబుఁదానెట్టి యోచనవమ్మయి లక్ష్మణుండునున్
తన్నగవచ్చి నిర్మలది తియ్యనిమాటలఁ బ్రస్తుతించి య
తున్నకర్తవ్యమైన కరయగ్మము పొలమునందెఱుప్పి నీ
రన్నవిధంబున న్ననదుయాగపనంబువదించ రాముడున్
- ౬౪॥ దాగుగవారిరాకకును భావమనందునఁ దోషించి నం
యొగనిజాలల స్మతీయు నొప్పుగ లక్ష్మణుఁగూడిరాగ వే
వేగఁ బురోహితాది ఘనముతులఁదోడ జనంబురోడ ను
దోగవనంబులీరును నిజోత్పత్తిమొప్పు వదించివెండియున్
- ౬౫॥ తల్లులెల్లఁమొక్కి తనకంద్రీకిఁబ్రీతిసమస్కరించి నం
పుల్లమవమ్మలై తనదుమంజుమహాపుంకెల్లఁ దెల్పినన్
ఉల్లమరోసఁజెంతియను నూర్పులురాగ తలంగిరందమున్
తెల్లనుఁదోయ గడ్డి నగదీరులు రాముడు నిష్క్రమింపగన్

- 40 వాసుకరత్న కాంచననమస్త్రితమై తనలాది భక్తిమై
 ధూమకపాటిచే యగుచుఁ బుష్పంబులగు వాక్యపంపుయన్
 శ్రీనతిరీతుకాదగు నుశీలభర్తయు పీఠాశాసన
 రామ వర్మయైతె న పమరామవి మాదుడుఁ దెచ్చిపెట్టగన్
- 41 రాముడు లక్ష్మణుని పురిలాసనంబనతోడఁగూడి యా
 రామ లలాగ్మహి విమలాగనంబుల భాసురంబునై
 వీరునమాన రాత్రికర వీరివిఁగొల్పు అరణ్యతామి ను
 ద్దామ విధింబుఁబోవి పునర్మితకులై రమరామభక్తిచేన్
- 42 ఆశురసేనుని ధిక్తిజగంబువలని నేకపథంబుఁగల్గి యా
 పాపభ్రాగై కఁ దర్కిన యవాసుపక్రమ వాక్యజాలంబు
 వ్వాపగచేక రామ వెదనంబుడుఁ బాయగ యుజుగ్మన్
 రామంగల్గె మాకనుమఁ పాదు పరివృత్తిచిత్తులై
- 43 పెండ్రియు వారుతోక రమవీరు రఘంబు పథంబుఁబట్టి యా
 యంతజయోనలు నెవ్వన యవంధికయాన మర్చితమింపగన్
 పంపింతుంగనంగను రమాదిపాద నుజాపఁ గాంచి యు
 ద్దంధిఁరాగింబుని పంప త్తటమందు పసింధిరప్పుడున్
- 44 అంత నయోధ్యపట్టణ పునరణంబుల దీవభావులై
 పంకమగుంచి వింధుజనవానమలనెవ్వఁగూడి మొత్తమై
 చింతింబు న్దురాచలనుజెంతెను రామవిఁదాయచేక వే
 మంతనమాది యొక్క ప్రమాద గుదీక్షితులై నీ యందంబున్
- 45 రాజులొగగఁబుడు నరాతినురాజుని యగ్నిచేపుడున్
 భూజనపండితుండు నతిపుణ్యమశీలు దయోధ్యరాజుఁ దా
 రాతిర తేన్ద్రపుత్రు రమరామవియోగ పునాగ్ని గ్రాగి పం
 పూజనలోపుఁ గైకొనుచుఁ బుష్పవిపంబునకేగిఁ తెచ్చెరవన్

- ఉ॥ ఎత్తులు నల్లుకుండియు పప్పుచునిమాడ్కి నొకండుచేయబడె
పాత్రకమీలులేమికి పరాగస్థి జీవితుడయ్యె రాజా ఆ
క్రతులై నవత్తు ఘనజన్మకలంబుల కై ననెక్కడన్
ఎత్తుని మానలికములు పూజ్యములేఖలుఁదప్పవోత్తి నే
- ఉ॥ ఎట్లునమెల్లగల్గిదియె భార్యల కోరికపంబుమోర్చె నా
దుట్టునునున్నరాళలు వితుడ్తునునస్కృత నయ్యెయోధ్యుని
వైట్టిననేగుడెంచి యొకనిట్లయ్యెయిచ్చు పసిమృశాజ్ఞ న
వృట్టువఁ గైకయోర్మజాని యాతవిఁదఁబ్బనిఁ దిలవనంపగన్
- ఉ॥ నంగతులన్ని పూర్ణముగ సారముఁబోదుగఁదెల్పి మేఘని
ద్వింగములాఠిఁ గోపమున నేత్రంబుగంబునఁ గాయుకొప్పుగన్
పొంగుచు మాటిమాటికిని బూతులుఁదిట్టుచుఁ దల్లిఁజూచి యో
యంగన! యెద్ది హెరవికృతాకృత వార్యముఁ జేసిరిప్పుడున్
- ఉ॥ ఎత్తురు నీలుబోద సరితీయగఁజేసిరి చెప్పవారు వే
నెద్దిదివైన వారిని మఱియొకరోజుకవుకోటిచేఁ
గ్రొవ్వెనుమాన్చి రాచపుని కోమలపాదనరోజు యొగ్గుమున
నవ్వుచు నాశ్రయంచెదను పవ్యవిధంబగు నీపద్మకులన్
- ఉ॥ బొరులవల్ల హెచ్చగు విడన్నపువాక్యము లాలకించి నీ
భామజీవలంచి గుణధాముని రాముని యాత్మనిచ్చి యే
పారగ పై దిశక్రియలు భానురమెప్పగఁజేసి తల్పిరినీ
బారి యశంబుఁగొల్పె ఘనపుణ్యుఁడు వాతరతుండుఁ దఱుమున్
- ఉ॥ ఇక్కడరామునియొ పవనీరచులంచయు నందల్లతోటల
వైక్కుమిది రామజీయకత నిండుడు పర్వణుడు ప్రసిద్ధమై
ఇక్కడికోయిలది ఘనపారవ ద్వింబచువోహరధ్వనుల్
మహిమమయవిచ్చు ఇనమానులూ పీఠతో వంతపంబునన్

- ౬౧॥ అత్తతో లక్ష స్త్రీలుండు అవతారికవందవ తామరంబునున్
చిత్తమెలోప దీనిగదలేరువిధంబు మసాయమెట్టి యం
చిత్తతో నెవ్వరిక్కడనుఁ తెలుగవత్తురు మాకవంగనే
చిత్తరసాదుతో గుహఁనుఁ దత్తరహియికివచ్చెఁ జెచ్చెటన్
- ౬౨॥ లగుహఁగాఁపిరొలిపించినది వినిస్పృహఁ జూచి యెల్లనున్
ఓగుహనాదులేఖ నభోజ్యం నుండఁచొకగామివై
దాగుగ మహమ్మవందల సవారికంగను మత్తరించు నీ
సోగుమహాదనట్టిదియి క్కుట్రురిత మునుండవై యికన్
- ౬౩॥ అయవంతు మాటలకు హర్షవిహసనముత్తుకుంటునై
పోయెను నానఁదెచ్చుటకుఁ జొచ్చుగనిందికిసాంధు స్మదన్
ఁయిగనావఁగొంచు అనులందఱుమెచ్చగ న్నాత్రయంబును
న్నాయనముండు భక్తి వివళావృతులై రరియందఁజేసివన్
- ౬౪॥ నిమ్మనులింపశక్యమె ముసీంద్రులకై నను తామరంద్ర నా
నమ్మకులాలకింపు మనసారనినున్ స్మరియించి వేరెదన్
వన్నగభూషణాది సురవందీ సంతత పాదపద్మ నా
కన్నులుఁ జల్లనయ్యెనని కంబదగాని గుహంబు వర్కినన్
- ౬౫॥ అమ్మనులెల్లవారికిని యారమపీయలు మొక్కి చిత్రకా
టమ్మమజేసి తల్లసాలతాంబికము న్నిలకించుచుకా నరో
అమ్మలఁజూచుచుండి పహాస్మనీభక్తి నందపించుచున్
అమ్మని యెల్లరక్షకు నుదాసభయంబుననుండె పీఠోకా
- ౬౬॥ శేకయరాజనందన వర్ణకీయయెగ వ్వసఁజేసినట్టి యా
కీకరకృత్య మున్నును నసీపముగన్దలపోసి తాప్పుముల్
ప్రాకటమొప్పుఁగార వతితారతో తల్లివిరాసి మంధిసన్
లకరినోకుల నిగ్గుల నాభరతుంటు శవించి నెందియుకా

- ఉ॥ పట్టణమును బొరులును దాగుగవారమురాముఁగోరఁదా
దిట్టమును న్నకొందఱిని వీక్షఁరాఁగిపోయఁ జేయుదుకా
కట్టిగొల్పివేసిన వివిట్టవ నున్నదిసోన నాణుదుకా
పట్టణమైన నేను మనుజేశ్వరు రామునిఁదెచ్చి వర్షవళా
- ఉ॥ పట్టణరాజుఁడెవఁడు భుజిగఁబుర నూరిగొండెదకా
పట్టణమేను వర్షమును ముఁమరామునకున్ ప్రియంబుగి
నెట్లన రామవీరు కపివీరణ వంస్తురిఁ జేయఁదుండెదన్
ముద్దును రాజధోగముల మోహవిహితమునై క్రమంబునన్
- ఉ॥ పట్టణమందలి ననఁక ద్రవదయందు పేదనింపఁజేసి
గొల్లున నందఱేత్వగను గూలుపి శోకపరీచి క్షురై
పెల్లుగనావిష్కమునిఁ బెద్దగఁజేకొని తారుఁదారె ధూ
నిల్లమఁబామవేత్క నతివారయపైన్య బలావహంబుతోన్
- ఉ॥ మందెర దివ్యరత్నములు మానుగ నూర్చివిసూత్తు దీరియ
మెందుగనీనఁ ద్రవదయ మిక్కిలివేగెమునన్ క్షణంబులో
వంకతరాజపుల్లకది దయ్యవగంగనుజేరె నంకతోఁ
జంకవరాపిహస్తుకయ వక్కననాగుహం దుగ్రమూర్తియై
- ఉ॥ రాజ్యమునందునుండ పమురామునియష్టములేక రాసలన్
రాజ్యమునేయుమందు జనులందఱుఁబల్కుగ ధూర్తమూర్తి
పూజ్యుని రాచవంతుని యటోగ్యవసంబులఁ గయ్యమాచు
భోజ్యమెవరు నిర్ద్రుతతో! భరతుండు! యనంగనాతకున్
- ఉ॥ బంధులతోక నేను నతిభాసురకున్ రమురాముఁ గ్రమ్ముట
సందియవట్లుఁజేసి భువిజాతసయ క్తముగాన యాద్యకున్
బందనులన్నితోప బహువారసు వందనముల్పొనర్చి యే
సంధిఁదగాను దీసికొనునట్టి విధంబునవచ్చితివ్వుకున్

- ఉ॥ అరమణీయమైన భవత్ప్రభుమాటలున్ను చెప్పెనన్
 వారుణేశ్రాగగణ్ధారు సగణ్ధసుప్తణ్ధారు పట్టియగుహం
 వారమురామలోదరు మనమృగ వన్నదిరాజుజేసె నీ
 రామణీమణుని భుజదర్పితు వారమురామభక్తునిన్
- ఉ॥ రామంబు లక్ష్మణుండు దినరాజుభోదయవారిమందు సొ
 వాసునితోఁజూపనమం దభ్యమమిభ్యనితోడలందుచున్
 నీమమమీలు పర్పిరిలనేర్పుగ సంధ్యలు వన్నితోత్రమం
 యాచుపాదీయలక్ష్మణుండు సంకట,వాతరతాగమంబునున్
- ఉ॥ వాంచి మహోగ్రకోపుడయి వాల్మీకమంత్తగనెక్కునెట్టి య
 త్వందితదాహంబ్రికమ మహారగతిన్మహిమల్లనిల్ల నే
 చించిదెలంగెనె నిన్మిపురుఁ జిత్రగతి స్మరతున్నున స్మృతుం
 దంచితబుద్ధి రామనరసాణుండు బల్లనెఁ దమ్ముకృత్యమన్
- ఉ॥ రావణికంబులేక భరరామూదప్తి గధంబుగ్గి కా
 ఘాతవిఘాదునేర్క తనమంగలపై న్యమనపైనిల్చి కా
 సోపకృతానమండగురుఁ బుణ్యవర్షితుని రామంజూపె నీ
 రావణరాముడు ప్రసరుతమ్మునిఁ గొగిలుజేర్చి యిట్లనెన్
- ఉ॥ ఆందలునేమనంతులె మనంబుగఁపట్టజమందు నెప్పుడున్
 యందలుఁబుత్రతోత్ర ప్రమథామజాలందలు భద్రులేకగ
 ద్వందితవిక్రమాత్య! ముకువంబుగ వచ్చివరీరుఁజెప్పవే
 వందనమమ్మ కల్లులకవానిగ మాతునువిందుచీవనన్
- ఉ॥ అన్నకుఁద్రెంక్కి తమ్ముఁడు మనంబుగవందజిదాగుఁదెల్చి యా
 నన్నమపట్టివండగు ప్రళాంబుని లక్ష్మణుఁజేరదీసి కా
 విన్నదనంబుఁజోపగ భువీశ్వరుడాపుమదెల్ప వందనా
 పన్నమనమ్మలై యిదిని వారలమూర్ఖమనింగి ల త్తజన్

- ఉ॥ తద్దక్షిణకమ్ము యన్నిగులసిగెడుదుఃఖమునందు సోయదున్
 పెద్దయూఁ దండ్రీయించునకుఁబ్రీతుఁడు మిక్కిలిదై వరంబునై
 తద్దయూరొప్పురాఁ మనదంబగు వ్యర్థముఁజేరెనన్నచో
 నిద్దక్షిణసోపించు ల్ల నజరీయత యుపతదాకుహమై
- ఉ॥ కాశ్యకపుష్కరాలోకమున సౌఖ్యముగల్గఁదలంచి యాద్యయం
 బీశ్వరునిందలంచి తమదీతుఁడుఁదండ్రీకిఁదర్పణాదులన్
 విశ్వములోవిరాజితులపీతులు మిక్కిలివస్తుతింపగా
 సశ్వరదేహముందలంచి నందితచిత్తముతోఁదఁజేయగన్
- ఉ॥ ఈవిధిరాఁబుష్కలులు నింపుగఁదండ్రీకిఁబీర్చి పిమ్ముటన్
 వేదహితప్రకారమున వేదసుకర్మలనానరింపగన్
 భూదిదితుండుఁ గైకవరపుతుఁడు వాభరతుండు నంజలిన్
 రావకపాదపచ్చములై తద్దయూదిక్కుగునాకు వెప్పురున్
- ఉ॥ వాపునపిపు నేడుమదిఁ గొరుకమార నయోధ్యలోనుపం
 భాదికరాజ్యపద్ధతిని పట్టముఁగట్టుకొనింఁదలోగమర్
 భూదివరంబుజార నతిపూజదర్శిత మకరి పీతతో
 నాపుతు రామడు నిగ్గులనవ్యవిధంబగు వాగ్విజ్ఞాంభుజన్
- ఉ॥ నాదు వసు వ్రదేవతఁబనందలు నరవ్రచణవీర్యనంగ నే
 పాదునరజ్యహిమితి యపారగతింబది నందరించెదన్
 మేుకతోఁదఁబర్చితిని విశ్వమునందున హేయరాజ్యమున్
 నేమిదగంగఁగోరగను పీఠజలందలు నమ్ముఁదిట్టరే
- ఉ॥ అతడమైన రాజ్యపథవారిశయంబునకన్న మేలగున్
 భాతిగవిట్టివానము ధృవంబుగనాపుయూఁ దమ్ముచిట్లనున్
 ప్రేతిగ న్నై నరకవదనీయతనొప్పి వనింజరింపుమో
 షాతవర్షిత యిమ్ము భువపుష్కాకనొప్పిదు వీరుపాదుకల్

- ఉ॥ సామలయానలు ద్విగుణ పారవశేత్రులైన ప య్లున్
ప్రేమతురంగతింగ రమపీఠుని మిక్కిలివ్రుణప్రుణించ వా
ప్రేమపీఠుండు బ్రాహ్మణు పసిష్టమందీప్రుణసముజ్జలేసి యు
ల్లాసుయగోవికాలమను చక్షయకొప్పిని పాయకవ్యయన్
- ఉ॥ ఆధరకుండు పురసిం నందలు మౌనులు హర్షయుద్ధులై
భూభరణాదికృత్యుల బ్రాహ్మణ శారపింఠామృతక్షున్
వేతనీయంవృమందు బుద్ధిపీఠులందలు సన్నుతించి శ్రీ
రాధములై నవనిని మందంబుననిచ్చె గృహిగణివులై
- ఉ॥ భాసురవేదమంత్రమాల కాగుగవారిని బ్రాహ్మణీని వి
ప్రాససురారియూరమ విరాజిలు రామపహిరుకావశీన్
వేనతిగూడిపోయి యలవీరమనంబుననింపజేసి నా
రాసుతులై సకమ్మటను రామవిపాదయగజ్జర్పంగమై
- ఉ॥ పారమలేచితోషమన బ్రాదుక లస్త నసింహాపీఠిపై
రామపుత్రపంతుకయ భర్తయుభక్తి పసింపజేసి నా
రాత దయాగుణాంబురియు రామవిరమ్మని యాసుకృత్యులున్
యాతమణీయబొతులు సువారమనంబున బ్రస్తుతించగన్
- ఉ॥ అంతరి రామరూపు మందంబునంక్షీణసన్నుతించి నం
ప్రాంతమనమ్మలై సతితోగ్రమ్మన నెల్లిటనుండిలేచి ఏ
ప్రాంతిగనుంగొనంగ మునిరాజాలపత్నులగొల్పి నిర్వహన్
చింతలకంది నేర్పెదమ శీతలవాగమృతోక్తపిలులన్
- ఉ॥ ఆహావరంగ ముద్రచిథ హ వ్రతరాతమ విక్రమాశ్వుతుల్
మోహాశావిహర మనమూర్ఖ మనవృరపీఠహుల్ విను
చేహులునై న రామపుట దీప్తపరిస్ఫుట బాహువులై
యాహరదేవతారు లమితంబుగ నంస్తుయకొప్పజేయగన్

- 611 రాననగంపివాహుభగ జానులిమేనుట హామఁజెందగ
బ్బానినరాంతివారిక దిరావలయంబగు రామదేవియున్
మానునవపుర్నియెండునుపురుషులౌ పరలక్ష్యులుండు హా
హాని పెంతుండిడునువక్కన న్నతిమహర్షిగొందినన్
- 612 పద్మినయోత్రయంబును నవారణరాక్రమ భూరితైర్యంబ
య్యవృత్తప్రకప్త గుణభుక్యుట పీకనుగొంది సేమింబ
యిచ్చువైదేమలొనరిగి యర్థ ముపొచ్చుచున్నానని రా
మిచ్చుటలాయుండెను యిహామమవస్థులు న్నతిదేవుడున్
- 613 హామొవచ్చునేళకు ముచ్చుచుయారి మగందంబుపుట్
త్రాకిరవృత్తిఁజేసికొనిపద్మిన యాంబునహామి తత్తిమై
హామగుగాంచి తోడడునఁబుణ్యకరంబగు పాత్రివత్క ప
వ్యోజ ముంట్రిజెప్పి పమయోచికపీరుల బాక్యచుక్కరిన్
- 614 భక్తమొలోనిసేతుండు తార్కికవాదమొలోనితర్కమున్
నిమ్మనుసాయకారి మనవారలభేదన యుద్ధగాఢమున్
నిమ్మమలాదిగాఁజెరిపి మన్ననఁజేసెయు రామచంద్రునిన్
కన్యకబాణులై మిగులనమ్ముతికెక్కుమలండు పెంకియున్
- 615 పీకలన నివరాళకరివరవయ్యలు రామచంద్రులే
ల్పావకనన్నితోత్కల కలావఃవాసుని ప్రగ్గువారుగా
రావకతోర్పఁజేసెయును దర్దకందురు బంధువర్గమున్
పావనమైన రామకరపావకపంక్తుల దగ్గుకొనికన్
- 616 అతిమహర్షిహిక్మని ముదంబునఁగాననవాసులై తగన్
అత్రమంబ స్థలంబుల నభంగ మువక్త్య ముమాంసభిజ్జిలై
ఎఱివిఱిరమైన వనశేషంపికి న్మదిలోను బొంగుదుగా
పాత్రితంబుకెప్పుడు పత్తియాయుండిరి లంఠియొనరిగా

అరణ్యకాండము

- ౪॥ గురుమొగమొప్పు కత్నమయనవ్యతిరీకముఁగాంచునీన భ
ద్రగుడగుడు నిన్విశాచర యురాతిసుపంతుల వాణఁజంపుచున్
భగవదనుగ్రహించిడుడు భద్రులపాతిటి కల్పవృక్షమై
నెగదెను తాసుపంశవరదీరదినల్గుడుడు మమ్ము నేలుతన్
- ౫॥ అటవినిఁబోవుడు నిగ్గులగాఁగమనీయసుపుష్పగుచ్చ వి
స్ఫుటతర గండవాహ పరిశోధితమార్గము లన్నిఁజూచుడు
న్నటనటతీర్తిమైఁదిరుగునట్టి మృగంబులఁబట్టి యాచుడున్
వటవరుజాలఁదాయల వవారికనుశ్రమలై వనించుడున్
- ౬॥ జలజలఁబాటునేలులను చక్కనిదివ్యవిరోధులై వదీన్
ధలవమదాయమున్దినుడు భవ్యతరంబగువాత్సర వ్రతన్
యలయిక పూర్వరాజుల లనవ్వరితంబులుఁజెప్పికొందు పం
ధ్యలను త్రివేళల వ్రగవోవచ్చుడు మంగ్గురుఁబాదచారులై
- ౭॥ దళగధరాజనందనులు ఁదర్శితదివ్యమపిండులై మనో
దళంబెలుంగుదున్ విదిదధర్మసుయుక్తములై తనస్సు యా
వరుమరఁదాదివృత్తములు చాగుగఁజూచుడు విశ్రమించుచున్
దళమౌఖఁజంపుకారణవిధాయకులై జనివేడ్కతోరునిన్
- ౮॥ కవిలి కుమారులిద్దఱు నకారపై కమనీయభంగ సం
జనిత మనోహరల్లరిగళాం మృదుంగమౌల్లసంక న
ర్తన సుమధురోత్పవాగత కలాపకలాపిపమూహ కాంతిమ
త్త నకుకకోరిలాది మనకంఠనమావృత దివ్యదీప్తి కన్

- చ॥ అదియనుఁ బెద్దకాలము నిశాచరి ముఖ్యమరక్షిరంబునై
ఎరింగుగాఁగఁజూచు చుట్టొంభవంబులనీలిఁగొల్పుచు
న్ముదితకరోచి వాయునినదోర్ధ్వ నావీకరీకరాపిచున్
దూరితవృషాంసభక్షకుఁడు మూర్ఖుఁడై గోవుమఁబెద్దదానినీన్
- చ॥ పరగుచిరాదరామమనవాయును చంబ్యయతీంద్రుల స్వఃసో
ర్కమఁజూచుచు వృశమఁబుట్టవసేయుచునేడిసిండుఁ బా
వచునదిసక్రమంబునను వారిరికక్షదాపేయుచుండ వే
నకుడుగఁజూర్చుమయ్యె వనమందయు మూరిమనంగినట్లుగాన్
- చ॥ యమగుఁడోయి శేషనవర్గము లామనిరోచి లాక్షసా
వ్యయములెఱంగుపెప్పిన నవారికవిక్రతపరాహుచుర్యుఁడై
రయమన నన్నరాళను విరాధునిఁజేరగఁదోపునంట దు
ర్లయవధవృత్తిపొచ్చు వెనలామునికగ్గటి వాతెదిర్కొనెన్
- చ॥ ఇరువురుఁడోరిండ్లుఁ బెనుదీనున బెఱులిఁబంజమాడ్కి హే
రరణవధంబుఁగోరుచు పల్కకమనంబులకభీకరాకృతిన్
మరుచిరబాణజాలనికజోర్ధ్వ రోదసినిండవెల్లుదున్
తరమనురక్తి రామును మనస్కరించు స్పృహరోచివలచునై
- చ॥ అమగుఁడెంచుపెద్ది జనరాధిపత్యము లాక్షసామంబున్
కరీదిబలంబుమీఱు దుజాప్రమంబింపుగనఁపేయగన్
తదాది రక్కసుండును నితంబడిఁగాంచుచు పొన్నచిల్లగన్
పెడనర్పితుఁడెరింగ నిమిషమున మృతమంద నుంబులున్
- చ॥ విరధునిఁజంపి వానిజలపెల్లనుదూర్తిగఁదాచుపేయ కం
దరమంబుఁదెంపి చేరులనుదగ్ధమఁజేసెయు గాఢుదొల్లగన్
మఁతరి బాహుజాలమును ప్రక్కఁజేసెయు నంతఁడోర రా
మరకాలను స్పృహవృషుగ భవ్యమఁజేసెను పాపరావణిన్

- ౪॥ అవరణాదై నలక్ష్యేణుఁడు యన్నేనరాక్రమమెల్లఁజెప్పుదున్
వివిధములై నవంస్తురుల పేయవిధంబులనుగ్గతీంపగన్
రవిరులకల్పదుకప్తఁ గనులారగఁదమ్మునిఁగొగిరించి నే
దవిదుకపిపు నీలంబుఁదప్పకఁజూపుము తాపదోరులన్
- ౫॥ ఆనురుగుమెల్ల మెల్లగను నదౌటాచాయఁదలంచి నీకతో
విదయముమీఁదెల్పిన వివేకమలాచయనసూయవాక్యముల్
మనమననుండునుండు జనమామ్యులు రాఘవులంతనంతఁద
దృవమునువానితోయ రలభ క్తులతోరికఁదీర్చువారలై
- ౬॥ కరకుమనీర్పరులుండి కరపాననమైఁదనరాచువోలులన్
దుదిరంతాలవిర్రకులు యర్పితదూతులు ముక్తిదాయకుల్
కరజకనేకమంత పరివారసుపాఠకులుండురావులున్
తిరుగుడుఁగాంచి రొక్కయొక దీపితవారభంగునంబురిన్
- ౭॥ ములలికతోరికంబుగఁడు జూర్చిఁగిఁబోషణఁగూర్చుదాని భ
క్తలమఱుఁజూర్చి రత్తియొకనవ్వుమనీర్పరుఁడు గాతనివ్వ
నిలువగఁ గొంతపేపటికినివ్వెరఁబోవుదు నీరిఁజూచి క
న్మొలుతులవీరుఁగార రముతుంజరుతోక వినిరివిల్ల నున్
- ౮॥ కరమక్కుపొందితే పతికపాపనరాచునుటండు లక్ష్మణున్
కరమనుకత్తిఁగాంచి జనతాదిభవత్పుకనీకఁగాంచి నే
కరునగమిరుముగ్గురును కద్దివతారకృపంబేనెఱుంగును
వ్వరయగఁదండ్రియానతి నరణ్యమంతకృపియింబుదారలే
- ౯॥ అనగవినితమైఁగొని యమ్మునిదీవ్యరహస్యంబునన్
రనదును భార్యను వృణియఁదండ్రికను వ్రగవిచ్చినట్టి యా
చునకుగుదీపనర్ మిగులఁగైకొని యాచనిది తప్తాత్తి
వకమంబుండు శంకమంబుగఁదెలిగి నానానా

- ౪౧॥ అతనిచింతంబుతింది మునులందఱుమిక్కిలిసమ్మరించ నా
తరమనరాజ్యభోగమల దండ్రీయగుజ్జనువీడి వేగవం
తరమనానమన్ననిన వైయ్యదురాహం తగ వ్యవస్థునిం
ప్రతతిగలట్టిరాపువను లక్ష్మణుతోచుకనెగ వేక్కెలోన
- ౪౨॥ జలనిధిలోనియానునరపంబును మిక్కిలికోపగించి లా
వలపటిచేతిగ్రుక్కతో యవారివన త్వమచేతల్లాగి యా
నిలిచినవింధ్యగర్వమును పీయగఁజేసియొ సన్నద్రమ్ములవ
సులలితమాయచే గదిదిబుల్లముజేసినయట్టి పూజ్యానిన్
- ౪౩॥ కరమనురక్షిగాంచి యిసమంబులువాయవమమ్మరించి శ్రీ
కరమగునట్టివేణమును గమ్మలఁజల్ల గఁజూచి రందఱున్
యిరయగ వివ్వవంతలికి వధ్యయనంబులుపెప్పుచుంటు లా
విరివిగవచ్చినట్టి రఘవీరులవంగతి విన్నవించియన్
- ౪౪॥ అలనొకలి ప్రమాతమున నమ్మనివీరలవేక్కగాంచి యొ
దృకుమగుతోషమంది పరితాపమువాయగ నాత్రయంబు నా
యొటఱమునందు మిక్కిలిఁగమంగొమయన్ వెఱగంచి మీరుయా
యవపులెట్లువచ్చితిరొ యయ్యకనుయ్యమదాననాపుమన్
- ౪౫॥ మనుకవుగానెయొప్పును నగ వ్యమహింస మదీయమక్కుతన్
మనమనసీపు నేపుగకుటంబుగఁజూచెద వైవఁజెప్పెచన్
మనుకగునాడుకన్నది వెఱగై కనువిచ్చినవత్వరంబులన్
ననమంబుఁదగావలపె బ్రహ్మరమాతవ వీరుఁగొత్తవే!
- ౪౬॥ అతయమొనంగవయ్య పరివార దయానిధి యన్న నాతఁడున్
యిథమరశ్రతునింహమ త్వదీయవర్తకమహేనెఱుంగుయన్
విభవమెలర్చ మీయగఁమఁ బెక్కునికాదలలన్వధించి న
త్పుత్రములరొంది నాడువరసాక్ష్యసహాయముఁ గల్గుఁజివ్వలోన

- ౧౦ నగవనగర్వవనమానవనదిను దప్తప్రకాంతబద్ధితో
 మొగమనమనవమొప్పగను ముగ్గురిత్రమహావీరుకొచ్చె వే
 దిగమమమంత్రమొర్వినును నింపుగదోపునునుంక భీకరం
 బంగ నటదోచెవారిపని బద్ధితాచుంమైసహిపుతోన్
- ౧౧ శరమనబద్ధనెయ్య భుజగర్వమహిచ్చ భరితనంతయె
 గ్గునుగదావపుట్టనల నల్లదేవెయ్యయి ప్రద్రవజీంన్
 పరచకకంబుతోచరి కుభంబంగహూర్వాభ్యజాచి యా
 నరయల పుష్పధుంపు సుమహాయకమొ ర్నిగినింకెత్తెయ్యెన్
- ౧౨ అవరిని మానవాళలుమాందను నుండురూపు రామనిం
 గవయిగిగోరి మానమనుగ్రమ్మవహార్చి విలాసనందన
 త్రవమలశేపి వేయికనిజాల్మమొకెచ్చిన రామదంబ నీ
 దపుడనునేనుగాను వనభక్తులెత్తిరొగూడియందుచున్
- ౧౩ మణియునురీపు క్రిమమంగ మామ్యులనుదమ్మును లక్ష్మణాభ్యునిన్
 దిరవికశేరి నీకునునమైనుకాండను వేగకెత్తివన్
 తిరమంగనాచిచ్చు ఎనదీయకనంబగుమట్టుమాట యొం
 వలచురచేత దానిచగువక్కువిచీపునఁ దానింబిసన్
- ౧౪ అదియెనురామమాటల భునంబంగనమ్మి తదీయసోచయన్
 నుందయెదవంగలేరగ నమోహులాభ్యును లక్ష్మణుండు సొం
 దొదవగణూజపేయబుటఁ బుష్పబుగోయెవరివేశేపి దా
 నిదినిచ్చుచుఁజాడగను నేర్పునవ్రాసెవయన్నవై ఖరిన్
- ౧౫ వినుగోవిసంతసించి భుజగర్వమహిజగ గోపహుచ్చై
 దనుననుజేరయిచ్చి పరదక్షిణవాసునకర్తమొ ర్చెవ
 త్త నమగునాపిక త్త వర్ణభగ్గమహారలగొంతకెక్కి తా
 నునునిజోచయన్గనియె మాత్మవిభంబగునోవమొప్పగన్

- ౨౭ తలచినవత్సవమువచ్చె ముదంబుగఁజేపినయట్టిరమ్మనిన్
 మురితకొగిలిద్దిగిరి శౌర్యమహేష్వగఁబ్రస్తులించి నీ
 పంసమదీయవత్సవములు జాతగలేపనిరాముడవ్వు యో
 అలసయిపోదరుండును దివంబుగనేగిరిరామచంద్రురోన్
- ౨౮ అరుగుడువారుఁగోసంకు వేద్రులకు వర్షం గంధవారిశో
 ర్మకరములు మందురాపులకుఁగమ్మనిగామ్మలు ఏడ్చుచోట్లఁబెన్
 సుందరపుష్పవాటికల యోక్కిరినించెడు రామణీయందన్
 నిరుపమగమ్మలైకనుచు నేగిరిసంతతహర్షచిత్తులై
- ౨౯ తనకుమలమ్మలుండు మనదర్శితుఁడై తగఁజేపినట్టి అం
 తవవరకర్ణనాసయలు దంబుగఁదదవ్వనయోమినిచతుర్
 విధగను యోర్తరావములుఁబెల్లుగఁజేపిన మూరుమ్రోగె నా
 మనవనమంతయు న్నుళవికర్మకళికం నాడమోయవన్
- ౩౦ భయమునుగొల్పుకర్ణమును అంధురవృక్షవనంబులందు ౧౦౦
 వయములు వన్నియున్విని విజాలయమార్గము లొల్పెఁబెట్టగన్
 రయమున రాక్షసాధములు రామునిఁజేరిరిమోహించి శ్రీ
 మయమగునట్టి రామపునిజానపుఁగిలల స్రుగ్గిరావగన్
- ౩౧ శ్రీరవిహృషణాదిభువనేనవిరోధులు నాహవశ్రీయో
 ర్ణగవిదవేర్చురు ల్పహవివాదికకంఠమమంఠవేదులున్
 వికదములు నాయవతిథికరరోషమున నిల్లవచ్చురు
 ర్ణగలహావనంబుల ముదంబునమార్కొనిరపురామునిన్
- ౩౨ అనుజానిసాయమగ్గొనుచు నర్థినిజాచులఁబెక్కిఁబ్రయంచుచున్
 మెంతకలమందుఁబండియు వయోమమసాయకరోచిజాల న
 ద్ధనమగునాకవంబును విచారింపమైవలెల స్రురోవుఁడై
 విసుగవపమ్మికిలములఁగ్రాలగ వారినిలఁపెండగన్

- చం పగిలినవృత్తెలు స్మరియగాదలనొందినయట్టిచేతులున్
నొగిలినపాదజానుకటి నూపురమధ్యరలాదిభాగము
ల్నుగువడకుండవోయిన మెలయలశీతవరవిష్కపారధుల్
నగరివునన్నుతుంటు బహువప్యవిధంబగుబోరు నరిగెన్
- చం కదనమునందు రాచువునిఁగంతుమయాపుని నొకప్పుడు
విదితమనస్కులై నిపులువేద్యులువోవగ విన్నవించె
పెదపులువాడ త్రితులయ పెద్దయఁగానగలేక యె
న్వదననిరోజుమందుఁగరునాడెవునవున రాముడిట్లున్
- చం అలసురశ్రతులార వినుతందలు మామతివాక్యహితమఁ
యలమిమనవేద్యునిం భవదీయాలనందటి నిష్ఠఁబట్టి సొం
పలరగ భానునందమనిపట్టణమంపెదనందు బాణవం
దలనముఁజేసి రాచువుఁడు జక్కఁడగించెను శ్రతువేసలన్
- చం ఒకరినిదక్కటంచ మిగుఱోన్నతందందజేయించె రామునిం
దకవికలైన యోత్తిరులాదిగపై యదిమోహరించ యో
నకసణవాదిభేదునివాదము లాకనమంటఁబర్వగన్
నకదులఁజంపెనిద్దటిని నందిరచిత్తముతోడ రాముఁడున్
- చం ఖరుడును రాచువఁడుని యుర్యవరాక్రమమొప్పుమాహ్మీనన్
వరతరమైకనప్పు నిపుణాహునువిక్రమమెట్లమెచ్చి భూ
వరుడును వహ్నియప్రమత బాగుగదానిచగస్తమస్తకం
లు రణతలంబునంబదగఁ బొట్టుగ నేపివదేసతావతుర్
- చం ఇలనయఁబాలవానఁగరియందరిమిమ్నువనందీ యందుదుర్
పెలగెను దిక్కులందున శరీవతిమిక్కిలిసంకపిల్లె న్వ
ర్లలనయహాయగన్నివిధలాప్యములాదిలి మంగళాదిభా
షలుఁగదిమోచ్చె దైత్యజననంఘము నొక్కఁడనుక్కఁడంగగన్

- ౧౧ ఇదియటబంధ పూర్వము యేవివయములందుండిరిగోర్లు, ప
వృద్ధియలబోసి కుండినవాడగురాక్షసవంశవృత్తులు
మిథయతులు రావలారుదేవ్యులతోఁజేరి వింతివిట్లనెవ్
కవనమునందు పిచ్చునలకంతువిడిచివెట్ల న పొంపనే
- ౧౨ అయినినేమల్గుల వృత్తులు స్కందగాంపతితోదరద్యయి
కుడిలచినలకోమలమతుంతలయో నోకయంగవామణీ
వయవంపుష్పసాయకవృత్తుల మాయకునన్ను నేయగ
వృత్తునిటబాది రామగమయంతమనంకకు నావర్తిల్ల నెన్
- ౧౩ కమలకాయలాక్షి ఎటరామమనన్ను ముగోరివచ్చుచిర్
కమలమపేతుల ల్లగదు లజ్జవహించి ఎడియబోయి
క్రమమిగిలెగోరి పీమమననాన్యమందేయమొప్పులందు చే
గమువసుదామలవోన యి నా హిరాయుధతమ్మునివెన్
- ౧౪ కనుగొని యాతనిన నక గమ్మగవేడిని నాచులమున్
మనముగగు రైచిగి యధికముగకోపవలెనది తున్నె
కనుగొనలందునప్పుకలుగమ్మగ నాకగువానకర్ణమల్
పైమందహానిచే నతినిట్లుగఁగోనెను గోడువెట్లుగా
- ౧౫ చితిలనిరొద్దివిట్ల నుదీ ప్తముగోనలరానందమేల్
నకకలంబారిదెంబలరిచారికప్పుత్తినినన్నుపార్తి న
చ్చరియగుచు కాపువల్లకాంబుపందగుబద్ధి గల్గి నీ
పతురదమన తానకినివయ్యనఁదెమ్మి హరింపురావమున్
- ౧౬ అంకమిలామిల్లుల దళాపమదవ్వుగంబి నేర్చి వ
త్తనివదలొపత్తి మలదంబ్రులుబోవగ గర్హిసి నీ
మనం నిదేశమందునకొరమిగానిదెట్లొందుఁ త
ల్లనివనమందేకింబంది నీలగదామమిమామయెట్లున్

౧౩. యుగములోయి ల్లాదిచరపయ్యలలోతనమన్నగించి యో
 రమించిరేయి నామమనదుడవీపు మదీయవాక్యముల్
 కంఠముగవేక్కఁజేసి యదగారవమొప్పుగఁజేయుమింక నీ
 కరణమువేసువేడితి ప్రసంగముపేయక చేయమెప్పుయన్
౧౪. లలనలంక నామను నిరంజనుబుద్ధిరంగులియించి నీ
 కలకుమలబ్ధుగావుని ప్రలాపముమీఱగ వీవువోయి యా
 రిలముననుండురామనదిరామునిఁ దమ్ముని నీదుమాయనే
 నిలనకునుండవీడు మతివేచ్చుననేమనుసిరఁదెచ్చెదన్
౧౫. భక్తకనుపెక్కుమన్న పరివారగవాతఁడు వానికిల్లునున్
 దురితుడవీపు రాఘవునిమాటగఁజెల్లునె రాముడన్న నో
 వనగమికుంకరామ తతిపాపనియామహలక్ష్మినీతగా
 నననరిలోకనంబులఁబ్రకాంతివహించి యుం గుఱోరికన్
౧౬. అలమునియెఱ్ఱవేనమయంబున నేనుమనాదుకమ్ముదున్
 పలకఁమన్నగనంబు నిహంజాండమలస్థురియంబఁగోవుడై
 నిలలిరవాఁజాలమున్న సుక్కఁగఁజేసె మదీయబోవదున్
 జలదిలిపై రెనన్ను వడిసొం నమిర్రకుఁబండు రాముఁడున్
౧౭. నిటులపఱ్ఱెక రామవిభవాహంసల్లాకమిట్టి రింకనే
 నెటులనత్రితిఁబోదువన నిగ్రహయాగ్రహదుర్నిరీక్ష్యుడై
 చటులపుకల్గఁకొనియుఁ జంపుదునిన్న నిహంకరింప నీ
 కలుకపురాపుకంటె ముఱున్నయబొంకనెవాపుమేలగున్
౧౮. అనిచ్చుడని త్తుడై యుపనికంబలిపేసి మునుద్ధరింక నీ
 మనమునఁబట్టవండు నలమూరిదుడవు సువర్ణహండులం
 దనరెడితింకయాక్యలిని చక్షవామందునఁబాల్చి వేగ నా
 యుర్రులుబండుంబవసేకేగెను హరమునందడింపగన్

- చ॥ కగిగలమేనితోడ వరచిత్రవిదితపురూషతోడఁ దా
తెగఁదెనుకండభాసుభవదీతితోడనుకవుల వృద్ధిన్
దిగువగుతాళ్ళతోయనను పెద్దమృగంబయి గంభురేయిను
వృగులవడెసితవృష్టికి మనంబగుహవమనవృషేయియన్
- చ॥ అదిగనిరాముభార్య యసురాంతకుతోడితఁ బోషితి త్తయై
మరిగలలోఁకెన్నవన్నఁడు శుభంబుగఁదెప్పి విదీలలక్షణం
దీదివిది వడ్డువడ్డు తృణీయింపును రక్కసులిక్కడ స్మిగో
విదితపుఁగామరూపులయి వేడ్కతోనుందురు హింసవల్పుయన్
- చ॥ జవకలయట్టిమాటలను పొందిహీనమనస్కయై మఱం
దిదిగమనింప నేరక సుతిందగఁజేయగ రామచంద్రుమన్
విది నిజభాషయూహిరమంజేగపెట్టిగఁ జావహస్తులై
దనయనుజన్మరక్షగను దారుణపందనకవుఁజేసినన్
- చ॥ వరమృగపింహాపేరవగదాదులఁజంపెనువేటగాని న
క్కలఁజేది రాముదప్పు మనకానవమందుఁజరింది తింకన
వృరమకృత్యంబుగానక తమంబునుగిప్పుకమందె రాక్షసుం
దురుజవమొవ్వుఁతోపుటను నొప్పుగఁగాంచి కయంబుఁదొడవన్
- చ॥ అటునిదుఁదోపు గొంతవఱకంతరఁగ్రుమ్మరు భీతిలేక క
త్తయలపొంతజేగు గడుదప్పికఁబొందినదానిదామృతన్
యలులనవిరవృషంకవరనిర దివంద్రుని రామనవృ యా
వదులుదురక్కసుందు గడువంకటపెట్టెను ప్రాణభీతితోన్
- చ॥ కడవివలగ్గుగావమను దానవమీరునిఁజంపుబుద్ధిన్
వడిరనరాజరాజము నవారిగఁజేవఁబుద్ధిగఁపించి తా
నెదరలోఁబూజసేసి కరుణిల్లి మదంబునవేయి మారయన్
కడలునువల్లుఁజేసి ఎరదంబుగఁజేపెను మత్తరింబునున్

- చ॥ మరణమవేళనాదు నియమంబుగ లక్ష్యము పీతనామమర్
 న్మరణమఁజేసి బిగ్గఱగఁబచ్చిన పీతభయా ర్థచి త్తయై
 కరమమఱుంగిగన్గొని పొకాఁడుకుందును వాదనాదును
 కలఁజుమవేదెనందు పతిసాంప్రదప్రదుఁ డామలోనఁబేలుచోన్
- చ॥ పరికిననామెమాటలకు తానమనందున లేఁమాత్రము
 స్మృలుకునుఁజెందకుండ వినుమోమదితా యనియిట్లుచెప్పు న
 జ్జలజునికాలలోననుండు కొరవడికారి ఘనమందునన్నకున్
 యలనొరుదేతఁజాఘ్రగలదే యననామెయిపోషమగుతున్
- చ॥ దురియకపిపు నిక్కమంగ యష్టవర్షితుడవెల్లవారికిన్
 కరమంగతాత్రపుండపు సకార్యమనిమదిలోనుగన్నయన్
 నికతమనామనామమనునెమ్మదిఁజేసెయనమ్ము నీవు యి
 త్కరణినిఁగోరినాప యమావిని లక్ష్యముదిట్లనెత్తగన్
- చ॥ హరిహరియింతమాటఁదగనాతికపమ్మ వివంగబోప నీ
 భరతం మౌనవాక్యములు గ్రమ్మవపేమనపంహరింపు మీ
 గురుతరకార్యమఁగ్గొనుదు గొప్పగరామునియొద్దకేగెదన్
 పగమగులేఖలనివ్వతిదికచ్చిన బోషమఁగల్గినీకనన్
- చ॥ అవవిదిపీత నెమ్మదివియర్కకులేకవరుణాజసేయదున్
 మనమనలాకఁగోరుదును మానుగబొప్పుచునుండె నంతఁద
 ద్వనమవరామసోయెదును బాహులుండగులక్ష్యముండునున్
 కనుగొనలేక చింతియదు గ్రమ్మివర్ణితకొనుండె ని త్తయిన్
- చ॥ అనురులనేక దివ్యులహాతాఘ్రకరంబిరనింజతేక కా
 మనలకలాపలానురులు తవ్వమిచ్చుకయామలై మదిన్
 బొగగులువత్తనీక భనబోర్పలపీకమహిష్య తానులా
 పవీయియ నత్కమండలము బెత్తెయివొప్పుగ వచ్చెఁగానటన్

- ౧౫ నిరూపణరాచుండ్పిఱుల నొదిలియేర్పడ విరదాపుని
 స్పృహదుగినుంజవిక పెనసావంబోలిక మామతెల్లికెన్
 కరముగనంబిర్లి పెనురావరమొప్పుగ రామదేవితోఁ
 దిరమాయతీ. ద్రుఁదోరె భవనీయవిధి కమఁగోర నామెయన్
- ౧౬ ను పిమొలుతిశేఁగొంటి ఘనకోభిరమైపెగునించలంబుదన్
 క్రమముగగీరగీదిక విరాళితన. ప్థలిఁజేయనుంజలో
 రమును యమ్మసింఁద్రుఁదొంగుంబుగవారిపెలాది పట్టం
 కపరివిభాషిగొనుదు వికల్పముచేచరియింపె రేఖలన్
- ౧౭ కరమకవిప్రక నృకనర కృతవాల్మీకిబంధకంబునున్
 పయిగొరావ్యసం నధికంబగుదున్నధరావత్సగుడై
 తిరముఁబిగిగవొంది యందాదిభూటంపుకనుదువెట్టి రాఁ
 బరియబూచుటాధరౌ నమానుషకార్యమనుకొని నారతిన్
- ౧౮ వికల్పసూరిపొవరచునంబును నశనవత్వయంబుచే
 వికల్పంబుగాగుజేయు పంపిరునినాచుచునంబురీంపుదున్
 అకంజసారనవ్వను మనవ్వం మొప్పుగనేపుదు న్మనం
 బుకరినవృత్తిరాన్నిటను బుద్ధిరరావలువకన్యూలుదుక
- ౧౯ ఏమి నేపెయి నవనీనుంబుంబుటగాంచి భక్తిచే
 చూడరా నమిఁచుచును దట్టమిగాపునఁబూతలేక యా
 చకవధరాచకోతలిదిరాయకంబునని యాబూయునన్
 చి. చంకంబుంగిపును పేగపరావలురానెదుకొనెన్
- ౨౦ ఎన ఎగుండుంబొచ్చిది గర్జనచేయుది శైకింబిచ్చి యా
 నిమలతన్నుతింబి పసికొన్నోంబులెదుకొనెనీచే
 మెనుంబిల్లంబుంబుగఁజోతునుతల్పగఁజూది రాంబుం
 టును నిరవిచ్ఛేదుంబులు గుంబుగిదు దుష్కురనుదు పాటనుక

- ౧౫ నిజకరమయఁబట్టి యతివేర్పుగవారవిరెందుకక్షమల్ గతికిఁ జేయఁజెంది బహుభుక్తబుద్ధిహితుల్లఁ జెప్పి న ద్విజయపులక్ష్మిగొంచును పీరుఁడులంతనుజేరఁ బక్షియన్ గుఱవఁచియొందుండె బహుభంగులఁగోనలరాజపుత్రునిన్
- ౧౬ అదిసొకచోట రామపుని నాత్తగరణ్యవరేణ్యుఁడొంది వి బృథుమగువైత్రునిందుఘేయ పొంగుదుఁగారగఁగొగిరించి భక్తవఁడునఁజేరి రాముడును దమ్ముఁడులక్షణసంయుతుఁడునై యొకమఱాత్తరెల్లవిని యుద్యుఁడోపవహించి త్తురై
- ౧౭ ఎటుఁబడెకథార్యును వనివెన్వనఁబొందరిపాటుదానిగా గదికమఱంబుతోడ జనరాధిపూఁబురికపీఠికయ్య యా దుటిలవృహంపభక్షకుని గూఢపువాక్కులనేలవింటివో యాటులకునేలవిద్పితివో యేర్పికఁజెప్పుమ నాకుఁదమ్ముదా
- ౧౮ అనదిని లక్ష్మణుఁడనియె నవృధురామనిఁగొంది ఫీతిరో నిసకులరాజరత్నమే త్వదీయమవత్ని యరాతిహాశలన్ వినికయఁచుంటి నీకుఁజెనుపేదనఁగల్గెనునందుఁజెప్ప నే వనకకుదున్నఁ బాఁబుచువాక్యమలాచిన వచ్చితివృదున్
- ౧౯ భయమనుగొల్పుదున్నదన బాగుగఁదఁబ్బునిబుద్ధిఁజెల్పి యా ద్వయమను బద్ధకాలకునవారిగఁబోవుదు మార్గమధ్య దు క్షయఁగునంటలంగనుదు బల్లగనేగుదుఁ బాళగేహన నియమమపిల్లలంగనుదు నేర్పునవాయుటఁబుఁబెంచునన్
- ౨౦ అరిగిన పీకతాడనిమఱుఁగఁయునేరక ఫీతిసొందియున్ తెరుపులనన్నిఁగాంచుదును దివ్యవధంబులఁబోయియొచుచున్ వరమృగపియాసాకరగవాద్యులిరాది భరణిరాక్షసి అరవతివారరాపురిది గ్రహుఁననెవ్వరుప్రబుద్ధియిందిరో

- ౪౩ ఎవరిని నేను వేరుడు మరీప్పికమెల్లునమా వ్ర సమ్మెరున్
 ఏపుడునులక్ష్మిలుండునువెనంబునిబొక్కెడువారలగు నా
 భువిజమదివైలాపుడును బూర్ణమగానివైదెక్కడున్నచో
 యవరజ నేనుప్రాణమంబుంగఁజాలను ఏదలేవిదోన్
- ౪౪ అమరును రామకంద్రుఁడు భయోరులనంపుతది యైతై గిరిం
 చినవిషయంబులన్నియును పీతలోఁగూడిదలించుపంగలుచో
 మనమనకొక్కఁజూరిగవమాగరమైన దలంచి యందునున్
 జవమనివంశ్యునింపుదును జక్కఁగఁగైకమరదలంచుచున్
- ౪౫ వలమింబుండి విరిదగులాంసుపీడి యరణ్యవ ద్దులై
 యలనంబలేకఁజూరుదు వదంబులఁగాంచుదు యోపురుండుగన్
 బలమందున్న హీనముగభావమనఁడున రామనామఁబున్
 నలిపెడివక్షిపుంగవు విశాలగమంగవఁజూరిరట్లులున్
- ౪౬ మురుగితహస్తుతై మనకమొక్కి తరంబుమదీయనామఁ
 ర్యమదిలఱుదోపెడి మహాత్ముఁడవెవ్వడవీఘఁరెల్పుచే
 నకత్కళగాత్రయన్న జననాదునిలోరుతనాకర్షిల్లు వెన్
 ప్రదుపితపంక్తికంధరుకలావృహీలికి భూమిచ్చిలిన్
- ౪౭ అనవిఱఁగొందు దక్షిణదిగనుదివైకమఁబాటుదెంచు యా
 యవవిపురావదానురుతో యుక్కటికంబిసుమంతలేక నే
 బవర ముపేయ వాడుదవఁబాటునుగైకొని రెండుటెక్కలన్
 యవియగఁగొట్టె వాదగులంబువియంతయుఁగోలుటోదగున్
- ౪౮ ఏవరమదీయగాత్రమంబువింబడ పీదగుపుణ్యవామఁబున్
 పెనపులయందుఁజేయుదును వీరినొకిందుకలేవయుండి వా
 మదమకళత్రప్రేకములు మంచిలలాడుదుఁగాన పీపునా
 కదనమొనఁచుచొంచి అనార్యమందీర్చియ పీతఁబొందుమా

- ౩॥ ఇదివికమందఁజాల వికసితైశురాలమవచ్చె నాదు మీ
 కటవరవంఁదలింతుమలభావినివెల్లఁజులొంతులు
 దృఢమగుతోషదిత్తమన బాగుగఁగాంచితి జన్మలేదు నా
 కలుగుదుఁగూడనందు యవతందమందగ్గఁగూరె మీమీపై
- ౪॥ ఇరువురువానిదేహమును నీప్రీతిమొప్పుగలేవఁదీసి యి
 ర్వురమగు గాఢమఃఖమన దాయగవేళ తగంగవత్సుగం
 దునముమేనఁజూపి పునదాయజవహ్నాకివచ్చఁజెప్పి ర
 వ్వురమలవేవఁగొంటి పరిపక్షియొనర్చివస్తుల్యమెట్టిదో
- ౫॥ పునఁగువందపద్మితయకందయఁగానగ నేగురున్ యశో
 దగుఁగురాజపుత్రులు పదంబునఁగాంచితి దీర్ఘ రత్నని
 త్తనజనరిక్షరచకరదర్శిత నర్వృతశాశితాచమన్
 వనమనమందువానినిఁగలుందుని వర్షవిహఃపుః తెంగటన్
- ౬॥ తనుగొని తాఁబరిష్ఠింతుఁగంపమునొందగ వాయుజూది క
 న్గోసలమవిస్ఫులింగమఁబుగొంబునరాలగ దుర్నిరీక్షితై
 మనమునవీరినిద్రఁదని మాయముఁజేతునటందు నెంచి త
 ద్దనమగుబాహుల ద్విధివిగానొనరిందిగ్గవించె విద్యురన్
- ౭॥ జగముల వేటవారలు వకందరులున్ బహువౌర్యవంతులున్
 నిగమనిధాయతు ల్బుజియిపిరజవేళులు బుద్ధిమందులున్
 మొగమెఱుగుర్పవందువులు సంప్రబలోచ్చగఁగారుదుండ న
 త్యగఁజేరిన త్త్వవంతులయి యప్పుదుడీహవిరాకంబుతోవ
- ౮॥ అలవటలేక దానపుఁడు హంసువిమాన్వి వెలుంగుదుండ బా
 ద్యులనునహింసరాని కముకుండులేజమఁబానిఁతోచ్చె నా
 ధిరఁబెడతండుండ గణుతింపక లక్ష్మణుడవ్వు హస్తమున్
 పలనటిదానివిప్రులుక పండ్యఁగరరామిందువల్లఁజేసినన్

౨౧ వికటకరోర రూపమనునీక్కొని మందరదివ్యరూపుడై
ప్రకటనూత్పరత్నవర ధామరమిత్యనిహాషదాది న
న్నికరమంతేవజ్జెలుచును వింగికిగంటికి రామరంబునిన్
ప్రకటనమద్యవృత్తమలఁ బ్రస్తుతించేసెను రోషదిట్టుడై

౨౨ అరిశుగంబువువట్కుల బ్రహ్మపరిష్కరమానసంబుల
న్నిశుంకరాజవయ్యులును నేయితంబున నిట్టిహావము
న్నికయమనీపుటొందితివన నివ్వని వాఁడును నెల్లగాద న
దివ్యవయ్యమమెఱుఁగెల్చి యనవేగమున నివ్రేజేర నంబులన్

౨౩ అశమలవారెఱుట్టి మనులందఱిఁగాంచును వారిదీపనర్
యనమగఁబొందును న్వరవగాంభవరిద్రవయు త్తవాహినీ
వమలఁబొందును నిప్పభావహ్నితి వేరుదిరోనఁగుండుదున్
కరిపియోహరాశ్రమమఁ గాంచితియొదోకరన్విరల్పమన్

ఒదియనువారిఁగాంచి తగవర్జ్యమహిద్యమిదిన్విమోక్షి పెం
బొందినదేక్కతోడ బలుపూలతోబాగుగఁబాటవేసి రా
మవనివృత్తిఁబాల్చి యనబోదిమహిష్మట వారిరోదఁగొ
న్నితివమఱుంద నామెనుమించగురుక్తివొనంగె రామఁడున్

౨౪ అడవికిఁగో యింకరిఫలంబులనన్నిటిఁగోపించి వేఁ
డితనుకవాదీరో మిగులరాజిగఁబండిన నకృలంబులం
గుండుత రామరంబుననుఁగూరియిదిట్టుడు దమ్ముకండ్లదాఁ
గుండునె రామంక్తినియతుంకితమొప్పునవచ్చి కుడయై

౨౫ అశురౌ రామబొందును సంగవయోశరీలరామ రా
లంబుఁబడివేఁజేసి మయరంబునాగవదీర్చినట్టి యా
ఎదిరమలై నవండ్లనతితిటగ వెంగిలియొక్కొనాని యా
నిలసింపంబురొదఁగగు నేరితునెందును భేదమొప్పుచే

- చ॥ తరుణీకగంగనల్పిన యుదారతట స్వదిలోపమెచ్చి యా
వసదుడు సాధుని క్షణసపల్లదు పుణ్యవిహేమవందనో
త్పరణుడు రామవల్లదు వదాప్సవయ క్షవదానబాబుడై
దివికవదంబుమోక్షమొనునిచ్చె నెలందితీ పంకపంబునకా
- చ॥ పకకమరామసేవల బ్రహ్మాంకమనంబులతోకణేయందున్
చతురులమద్దరించుచును దావనమోరమరామవర్షముల్
మతినిఁదలంచుచు స్వకము మానినిసీతచర్మరనెంచుచున్
తురుకమరీచ సత్ప్రసాద గౌంతులులేకవరించి రందఱున్
- చ॥ పరకమణీయరావుల నవారిగఁగాంచుచు వేక్కుఁజెంచుచున్
సురుచిరశీరవృక్షలతకోదిరిమై దనరాయచోటలన్
మరకతరత్నవల్లములు మానుగడితితులొప్పఁబాచుమన్
యిరువురుసోదరుల్లనుయ నేగురునుండి మాత్రవత్తులై
- చ॥ అలఁగనిగాంచిరిత్తఱు మందంబున వారిరంగశీకర
స్ఫుటతర గంధవాహ పరిపుల్ల వరోజ మరాళ పూస
త్తట కలకంఠ కోయిల కదంబవరద్వని కోమలంబునై
పటుతరభాసురంబు పరపంపతరంగిణీపితరేళమున్
- చ॥ అననిఁగొనలేక మదివాకులమంచుచు దుఃఖిని బ్రతి
బువరమరావదాధిపురొ దాగుగనెప్పుడుఁ గల్గునంచుఁ ద
ద్వివనమండీర్చి పంపనరితీరి నరసుప్త మోయఁజెంచుచున్
మనినెటువంటివారికిని బార్యకృతంబు వృధాగఁగోపునే

కిష్కింధా కాండము

- ౧౩ శ్రీరామ! న్వరసింహమధ్య భగదేసిమంతిసివల్లభున్
పారావారగభీరు ధైర్యు పరడుం పాపాశ్రవాణులమున్
ఘోరారాశివిశోభ శేషశయనుం గుంభీర్లభన్. స్తుత్యునిన్
గారూరగ తక్తిఁగొల్పు వెపుడున్ కామారియాయంబనై
- ౧౪ పంపాశీరసరమ్మపండురిగి సద్భక్తిన్ శృతపూనులై
యింపారంగఁ దదీయరమ్యతకు వారెంలెంతోతోపించి నం
దించంగ న్వరశీశవల్లభునితో దేజోమయి ల్వాచు పి
తంపల్కాణుఁడలంచుడున్ మదిని సంతాపంబునింజొరగన్
- ౧౫ పూర్వంబందు గంధంభరాషనుఁడు నిటూని న్నగన్ జాహులన్
గర్వాంధంబునఁ గమ్ముఁగానక వదిన్ కర్మామపారంబుగన్
పరవ్వవీర్తిని బాదనంబునకుగా బట్టవ్రహ్మపూర్ములై
విర్విర్యంబుగఁజేయ వాడును గడు నిర్మలైర్విరిది త్తంబునన్
- ౧౬ ఓరావన్యపరేణ్యులార! తననాకు స్మృతిచేహరె మీ
శ్రీరామలై యు మోములన్గవగ మీచేత వృదున్ రక్కసుల్
భూర్నిపాదీనిఁ జత్తురింక పరకట్టుఁదియిదోగ్ధ మా
సారోదాదులు బుంకముకగిరికిశోభంబులేదీర్చెనున్
- ౧౭ అపుణ్యాత్ముడు నిట్లుచెప్పినది ప్న సంచది త్తంబుతో
తావంబుప్పుడుఁగొంతతగ్గగఁదగన్ ధైర్యంబుతోనిర్దబున్
ఘోర్నితంగమహాంధహిచ్చగఁదగన్ పూర్వోక్తపాక్యంబంబన్
యేపున్ బుంకగిరిం ద్రహర్గమునకు నిర్మలైవమోదాయులై

- ౧ నానామాన పదోపరత్రకకమల్ నవ్యాంబువల్లాది నా
దీకం మనులు స్తు నేకవిషయోద్దీపంబులై యుండు న
మృ వానేకన పింహముఖ్యమలు నద్వీతీవచించేయు న
కావనవానిది రామలక్ష్మణులు అంకాధీశ సంహారలై
- ౨ సుగ్రీవాది కపింద్ర సంభవమై శోభిల్లుచున్ మంత్రియై
యగ్రబంధువనున్న పావనితో నుత్కణ్ఠాసుం డై పహా
కగ్రంబై న ప్లవంగవీరులతో సంతానాది వద్యుడమల్
యగ్రావంబులు నుత్పత్తిగను ప్రేమన్ ఋశ్యమూకంబునన్
- ౩ శ్రీకమ్యంబులు వర్షలాదియంతమై సేవింపమూర్త్యమై
సారంబై న పదీపదంబుం లనత్పాథగ్య పంథానయై
ధారంబై కరున్మనవంతరదులై తాపిల్లుచున్ యోగ్యమై
సేతుంటుడు నొప్పు నగ్గిరియు వానికూచ సంభంబులన్
- ౪ శ్రీరామండు సుమిత్రమానుతో పదీన్ పేరుంబుగన్ భావరం
బై రాతిలైది యగ్గిరి వృవమువన్ బాదించుచున్ చేర నా
దీకమ్యంబగు గ్రీకవారు శతధీన్ ముఖ్యమంత్రిన్ హిమా
నారాజుడన వృణానామ నలకు వ్రావించి మూర్త్యానినన్
- ౫ రామస్వామి పరాంబులవ్యయ వరాన త్తున్ మహాత త్తునిన్
ప్రేమంబుపిన వారిగాంచి మమలో మీపుణ్యసామాదుల
న్నేమంకొప్పుగ విన్నవించి మణిమీ రీటామిరిన్ వయ్యలర
కామానీత శౌర్యమయ్యలవగాఁ గార్యంబువేఁబెల్పురే
- ౬ హాసంబొచ్చిగ రామకంధుడను నయ్యగంతురో మీరు వి
త్రాసం బొందగవల్లు మేము వరిగ ప్లక్ష్యకరంతో భవ
ద్దీకంకన్నులతోడి నెయ్యమండు తృప్తింజేయ నిచ్చోటిరిన్
మానంతోషమ మీన వచ్చిమి రమ్మాయుమ్మ తేజోమయ్యు

- ౯౩: ఊర్జిపూర్తి వయోచ్యురాయమును చిత్తవైష్ణవమార్గములన్
 దీరుంజై తగనెరి పాశముననున్ దీప్తముగానేగి వి
 స్తారోదార ముఖంబుననెడి మా తండ్రిన్ దీక్షవందోధున్
 గారామారగఁడేయి పుత్రులము విక్రమజేను రాముండవన్
- ౯౪: పాశమృదుము లష్టలుండును గుణోన్నత్యుండు సీతంతయో
 మాతీయ ప్రగవంతఁ జెప్పిరివిగా క్షదంబు పివామమున్
 త్యాశింగల్గగఁజెప్పు మింతయన విత్యాతుండు సామీరియన్
 నీతిగ్లామ్యవచంబు వ్రక్కభను రావేర్పొచ్చగాఁ బ్రక్కినన్
- ౯౫: గంధీంబుగఁపెనుదెంచి తగదాపంబులున్ పెచ్చ నా
 నందదీక్షరుల రామలష్టలుల వక్రౌళన్ ఘనమృదులన్
 దంభప్రక్రితుఁడెట్టి పాపని దిగంతలాపిత ధ్వస్యఁజై
 నందాసిందగఁదెచ్చె రాజాశపతున్ వంతుర యుత్సాహుడై
- ౯౬: రాజీవాహిలు సింహాదుభ్యులు నహారత్యోళు నత్పావతుర్
 పూజల్పొందెను రాజవర్యులు దయాంబోధు ల్లపదీక్షర్యవ
 త్తేజోదుభ్యులు రామలష్టలుల గీర్తివంగ సుగ్రీవుఁడ
 రాజర్యోజ పెలుంగుదుండ గజరాజ్ఞాధీశుఁ డెన్నింపగన్
- ౯౭: వెల్లంబోయవ మోములంబలికి రావీరుర్ గభీరధ్వనిన్
 తెల్లంబోవగఁ గీకవాదులు మదోదీపుండు లంకాధిరా
 జుల్లక్షీయుదులు ప్రళాసదులు మూలాశవ్యురోకించి తా
 మెల్లంబందున వాంఛజేసికొనితో నొప్పొరె లెక్కింపగన్
- ౯౮: మాతీక్యాచ్యమఁ జేసిపెట్టుతన వక్రక్షి నివిలోకించి యో
 తాకుత్పాస్తవయయత్తివంద పెనుపీక న్నాకుమీరేతనే
 మూలార్యంబును బూర్తిఁగావంయు ముమ్మాయంబు సుగ్రీవుడు
 నారాధీశుమారు వారివరిత వ్పంకం దగం బెట్టుదున్

౯౦ వాకం తెమ్మమమ్మనుంచి మమ్మలై నానాపాపక్రీతలన్
 రోకంబందునవాచితెక్కి- తగనాటాత ప్రభాతొప్పదిన్
 వీర వ్రావలుబట్టి గవ్వమరుగున్ పీచుండునవ్వారి యె
 ప్పొనాలోలి ముమంగుజేసె వెననయ్యత్తిన్ మచేకప్రియన్

౯౧ భామారత్నము రోధనాగిని యమాళవ్యాధిదానన్ గుణ
 ప్రియన్ శ్రీయదురాఖింబనదనన్ దోర్నియ్యదావారి న
 శ్రీమద్విజయగ నమ్మబొలి నయకారిం దాచిగొంతు న్వదిన్
 శ్రీమంతుంబగుజేరె నాళ్ళపురిగిస్కింధన్ కపిశేష్ఠమన్

౯౨ చరీతిం తగవారి యగ్గిరికిదానెతింది నాతోడినో
 పైరంబు న్నదిసోననుంచి వరునన్ కాపాలం ప్రాధిమన్
 పాళంపై నయనేత యుద్ధమల నాగ్రాచి సంస్తుయ్యలై
 రీతుంపై క్రమతస్థయంటె నను ముద్దీపుంతు నెవ్వారిన్

౯౩ పీఠానికియెవంగినట్టి తువన ప్రత్యాక పన్నానియన్
 నాకాకాతులహాననం పాదులు మున్నాడీశీయన్ తుండుదిన్
 మోకారిం దగఁబాటుఁడుమ్మినకయన్ తూరి ప్రభాకాయునిన్
 నాకాకానివింబుంబి నవ్వరము నానందంబుఁ జేయన్పుజే

౯౪ అంబు వ్యాకరణాకడేత ముణవానందంబుఁ జేయచ్చురున్
 మంకవ్రామంబు విశ్రమించి తగనమ్మాప్పిన్ పునునాన్ది యి
 ర్వందంజేసి రణంబులో శమమనాదాపంబుజేఁబొద్ది శ్రీ
 మంపప్పీతును నీగింఁదమంతు నిప్పింతున్ నదిన్ నానిరా!

౯౫ అపిఠ్యావ్వయం రీపిమాటలకు నశ్యంక ప్రమోదాయులై
 యామ్మగిప్పును వర్కవిక్లా వెనపెయతప్పంబు మేమంకయన్
 వీనంబంకయఁ బోవనీర తగనప్పీతుండు నారావంబు
 గాసింబెందగుజేయ పీకమణి నిక్కంబింబు వచ్చు న్వదిన్

- ౯౫ అంత స్పృశులరాళ భక్తియును, తై యారామహాపాటతోఁ
 శుంకంతెందురు నాదుపోదరు వినిర్జింపన్ మదింతాత ఏ
 వెఱోమిక్కిలి విన్నవాడవుగదా యేదేరి పినేర్పు చూ
 పం తాళంబుల సప్తమొక్కపరి వేయంజూమిమా యిచ్చునన్
- ౯౬ ఆ మాటల్నిని రామవల్లభుడు దశమస్తంభారమంతేసి స
 శ్రేష్ఠ ము పోదరుడై న లక్ష్మణమొగం పీక్షించి యారాళమె
 న్నోమంబు న్వర్తిగన్ వలంబుదనున్ చూడ్కి ప్రభావంబుగన్
 మామిలైకొక్కగనేపె నొక్క విశంబులతోన్ని హర్షించుగన్
- ౯౭ ఏరారామల పంకరంబు మదిలో సేవించు భక్తుండు నా
 ఏరారామకుకంబునర్చిన మహావిక్రంభులార్యంబు పి
 చేతోహర్షమంగూర్చె మిక్కిలిగ పిచేతంబునన్ రాజ్యమన్
 యేకావంబులలేక యుండుమని చెప్పెం దాను సుగ్రీవుతోన్
- ౯౮ అదోపంబునవారిఁబిర్చి కణమల్లార క్రియంతేయుదున్
 గోటస్థియదు గాలఁదన్నురు మహాక్రోధాత్ముడై యర్జునున్
 పోటాటోటగనిర్చి పోర వడిసంభ్రాంతంబులై కత్తమన్
 పాటింగారగ వెల్లవారలు పదిన్ పంతోషమంద నెవ్వనన్
- ౯౯ పారావారయంగంబుమాడ్కి వృక్షదత్తవంశంబుగన్ రూమివృ
 ద్ధారంబున్ తగుపోల్కి పిహామల దుష్టత్వంబు యుగ్మంబునా
 రూక్రిపమద ప్రకాశత గణంబుల్ వాచ్చువన్ దీరుడై
 హోహోరిగఁదోరువర్చి రింపై హుంకారమల్ చేయుదున్
- ౧౦౦ రామండప్పుడు వృక్షమూలమంశ పౌష్కాతంబు పీక్షించుమన్
 దీమంతుండగు గాచ్చునూసుతో పిఱోదీప్తివందగంచెర్చి యు
 డ్దామిర్జిరలు వీరిరోప మరరాత్మర్యాంబులందెవ్వఁడో
 ప్రేమాదికీర్తన నాదుఁ దెల్పుమన వవ్వీతుండుఁ బుంబులన్

- ౧॥ గారామారగఁగోపితెచ్చి వదిగం గ్రమంబా మాలగన్
 నాచుతై దగఁజేసి వానివదిన్ ముగ్గిపు కంఠంబునన్
 పేయంతెప్పి వలంకరింప దగవృత్తతాచ్యుతై రామంబున్
 నారామంబు నాన్మిమెచ్చి విడువన్ కవ్యంబుగందోరుదున్
- ౨॥ వాలంబుర్వెవగ్రుచ్చుదున్ పులిరుజాస్పాలంబులం చేయిమన
 వాలాయంబుగ నింద్రమానుసును దీప్తవాసునూనును
 యాలంబుచ్చెపదంజేయగ ఏమూర్తమందు వ్యద్వాస
 జాలాన్నిన్ భవంబుల్లవేసె దగవద్వారిం ద్రవంబంబుగన్
- ౩॥ గరామంగూరినఁ గీచల్లభులు రావంబువ్వు పీడించి యో
 రామాతీత భవంబుకంగను దురాలాపంబు దుష్పుర్యమే
 దో మాపోనిరుతిష్ఠి సేనుదగ ల్పయ్యుండో వరించెల్పునే
 భామావోరు దళాన్యు నిప్పుచువదిన్ భంజించి వీరివ్వనే
- ౪॥ చింతంబేయక దోలఁజాలక రఘువంబు దిప్పించి న
 వెంటో మక్కించి వీరుకంబు బలుకన్ వేఁజెల్లునేమియ న
 నిన్చింతలేయగఁ జెల్లుమాటున దగవ్విపుంభగాఁగల్గె నా
 చెంతర్నిచ్చి తురంబుఁజేసిన నినుంబెలది వీర్లింకనే
- ౫॥ శ్రీరామంబును భక్తివృందంబునరేచన్ భగవ్వారికిన్
 గారామారగఁజేసి యల్లుపటకంగాఁజెల్లునేమియ మీ
 వారంబారవనోకమల్ గమక నే వృకంబుగా నేసితిన్
 మాఱుఁజెల్లెనే నమ్మ బద్ధకృతమంల్ ప్రోవంగ సాద్యంబులీ
- ౬॥ ఈపు వృత్తంబుండ జెల్లుగురు ముగ్గిపుం దగంబోరుదున్
 పేవాదంబు పునంబువోనుదలపుల్లేనుండ నిర్మించి పి
 వారంబులుగ కంకలే కనుజునవ్వాన్ వ్యధింబట్టితే
 యేనునట్టకవృత్తంబు విలుదున్ యెక్కొటఁ గీర్తింతురే

- కా హేమంజ్జి సోక ప్రవేశనకు వేరుయ్యండుదానేర్చుచున్
 రాసన్నగ్నినిమోమువాండును దురోద్ధామస్వదీప్తింగదున్
 గావంతోపుగెగ్గుంగితింది యురతోరానుక్థుమహ్యుగ మా
 శ్రీరాశిజ్జెమముద్దు హేమసు భవశ్రేవాసముల్లాసుమకా
- కా దామ్రరాగరరాచరావహసనప్రకాశయిద్దంబులన్
 నీరాజైంబుమియింట పరుస న్నేర్పానగ్రవామిం
 పవేసంబులరాను ముష్టిహతులవీక్షరంబులతోలంబుగ
 న్నాదేగన్ యమనల్లంబునెనకున్నంపునన్నదీన్ రానువా
- కా ఈరాజ్యవ్యయమున్నదీయనుచుదీన్ యావాదురద్యుక్తనున్
 యారాజిల్లునవిత్పగూనునకు నేనర్పించితిన్ బద్ధిన్
 నీరమ్యంబుగుమోముగాంబును వానిందారువచ్చుక్తిరే
 నీరేవాడవిమంతలోకమనకు న్నేరేగవన్వేష్కరోన్
- కా శ్యాపోద్వ్యావలుఁదగ్గవాదులంమన్ సంపూర్ణమైపోయెదీన్
 యాసర్వభుతుయించుటన్ క్రమమొగన్ వార్చిందురున్ పోయెన్
 వానిల్లాంచితి సుర్వలోకమనసేవతున్న వెవ్వారియన్
 యామగ్నివపరానివాపయలుఁబాదనోయి వాయుపుర
- కా బలీరున్నుఁగోటియందయును నవ్వాతి న్నగన్ మోయుచున్
 ప్రేరాసితములుండునోటికి లప్త్రేమస్వదీప్తివం
 జారుండై వదిసేనందనుడు సంసర్గంబులంజెప్పి భ
 జ్జాతాగ్నివహియంచఁజేపెదనుపున్ సామాజుబుచ్చుచుగన్
- కా కర్మంబు ల్లుగఁజేయనిర్ధరటి లోకంబంతఁబుట్టించుచున్
 మర్మంబు ల్లుగఁజేయదుర్మను ప్రియన్ మాయించుచున్ నేమిలన్
 భర్మంబుండుఁదగంగవిల్పుయవదీన్ దర్మంబురేపించుచున్
 భర్మంబొందునుండు నేనపునిశ్రాంతంబుల్యునించెదన్

- కా రామాదీనుఁడుఁదానుజెప్పినప్రకారంబున్ శరణ్వారి నీ
 భూమి న్లేమిగుఁజేసెనొక్క ప్రదరంబున్నాటివషట్పరిన్
 దీనుంతుల్పొనరింపకుండుదురె కీర్తింజెందుమిన్ వాంఛన్
 ప్రేమనామనిఁజేరెవంతును ముగిపుండుమోదాయుఁడై
- కా కాకుల్పాన్వయబివంబ్రద ధనుభంగాదీనవంరశదా
 నాశేకాత్మజనాశ దైత్యభారదానానామవంతుగ్గ వా
 రోకేకా దిదితాధినాక వినువాహంబుతూజీర నీ
 సాకల్యకృపచేమదాఁయమిదే నంసిద్ధిహంరెందునిన్
- కా నానావనకజాలమంతయును విన్నాఁబులొకీకరా
 ట్టావాదీకునివాత్మమల్విని మదిన్సంతోషమొప్పందగన్
 యానాకాతిపుఁబొత్తుఁబుణ్ణాయువరామస్త్ర స్మరించమినిన్
 యానందంబునరానాఁజేయుమని యంతవరామని న్నేదగన్
- కా ఆరామయ్యదు సల్లయందుఁబలుక న్నావందది త్తంబులవ
 దీచిల్పానకపర్గమంతయును బుద్ధింబాలకర్పించి యా
 పారావారవతుర్విధానుకముగా బ్రహ్మాండమూర్ మెచ్చగన్
 నీరంబుంబిహ్లాహ్లాహుకలకానీకంబులందెచ్చివన్
- కా వాఁల్లంగఁబురంబుఁజేరి తగనద్వారల్లనుమంబ్రీతుఁడై
 యాసీమంరినితోడఁగయ్యెపుతెటంగంతస్వడింతెప్పగన్
 యాసీరాహృదయైకవోచ తప్పియెంతై ననుజనస్తుత్యమై
 వాసిల్లుండగనిందునందువనె నవ్వారింగరున్ దూఱుచున్
- కా ఈశిందగవాడినట్టివిభునిన్ యంబొందగామెచ్చి వి
 ష్ణేరంబొమంతుమండలంబున రచిన్ శ్రీరామకృపయ్యన్ వచిన్
 గారామారగఁగొగిరించయిదవంగాలోచితప్రక్రియర్
 దీరద్యంబునవర్కజాంతు నలిపెన్ తప్పిన్ రముత్వామినిన్

- కా పూజల్సేసి పదాంబుజాదియంగమంబూజించగంచారి ప
ల్లాజానేకపుంగు మపస్తుపులదేరంధాదికంబంబులన్
ద్రాజాదిత్వరఁజేపించదునుకుంభద్గిరవాద్యంబులన్
వేదోదిత్వరఁజెందెనట్టియెడఁగీర్తింజెంద వచ్చేళనన్
- కా నానారత్నవిచిత్రభూషణమాల వ్వామందితంజై భగవా
ణానాకంబులనస్తుతించగ నొగింబుప్పొదినంపు త్రమై
ఆనందాద్భుతరంగదోరికంబూగదక నియన్మండలం
బాదీతాదిసురాసురప్రకరయక్షపిర్బద్ధమైయందగాక
- కా అశాదిచ్చినవాత్సల్యద్భుతిని సుత్రామూచివంతుండు వి
త్తానశోభితరంగవాపనజ్ఞాన్వప్యంబ్రుదులుక రామూనిన్
తాదాధాస్కరపుత్రహస్త జలజాతంబందుఁగ్రోవ్వారినిన్
దేవావోళనమెన్నఁజేయుటకు నాశీకాంకునింజావనక
- కా పారివ్రత్యగుడాదిరామను యమాభ్రజేభకుంభ స్తరిన్
పూరంజై నరసిందిగిందీయవకంబుందోయఁచిల్వందగన్
భ్యాతిన్నామెమొగంబువాందియరుగంగానట్లుగాఁజేయ పె
మ్మాతింగూడిన కీళరాజ్యయంగముందోపింపుచందుస్వదీన్
- కా వట్టంబుందగఁగట్టరామూయఁగూన్ భక్తాశీనుశ్రేష్ఠునిన్
కట్టెనవేనులుక్షపల్లభుదునిక్కామందు సొమిత్రియిన్
వెట్టెచ్చుప్రయనత్కుటీబిరుదిలన్ ప్రితుంచుపామిరియన్
పట్టెన్భద్రమంఁగిళవాధువకు పొంపొలంగవాతంబునున్
- కా నంతోపిందిరి మర్కటాదిపుణఁగీకప్యామియున్రామూరున్
వంశల్కానినుతిందిరిందఱుఁగృహిపాదోది వీతాదిపు
నిర్వంకోగీతములాడిపొదిరి బుధావకంబుఁదోపిల్లె వే
వింలంజై వసుకృత్యమందగఁగృతంజై న్నలు వారందఱున్

- ౯ శ్రీనీలేశచలీతి జాయతునిః తస్మిన్ రామనోనాయకమ్
సానియాంసమ్ శైతమఖ్య వివిధభాషాశ్రితసంస్కృత్యునిః
వానామౌషధశేఖ్యవంకటహరున్ వారాయణాగ్రోద్భవున్
ధ్యానంబున్నతిశేయదుందె సభమణితద్వారమూసుంగిన్
- ౧౦ చేతేచ్ఛద్రవతిమానరాజ్యవికతోద్ధీప్తయం సద్భాగ్యతో
చాతోద్భావుకక్రీతలందగిని దుర్భాషంబులంగూచుడుగా
తామలంబురరామకృత్యమను దుష్పంధనిర్వోధిం చి
నేమన్ త్తమచర్చుణుండనుదు చున్నీయంబుమగ్నిపుంబన్
- ౧౧ రామద్వారీత ఏత్రుత్తిమదిలోఁదప్పించియెట్లానుదై
తామారత్నమహామచున్వినిధ సంసర్కంబులంబ్రీమిఁదై
తామారీక్యక హేచ్చవాసఁడును సర్వామంబుఁజేరేచి
నామాధుర్యమిందుఁదోగి మఱదెన్నారామసర్వార్యుండా
- ౧౨ చింతంబెందురామచంద్రుఁడు వడిన్నే విందుసొమిత్రియో
మంతంగన్గొనినీవునర్కశాని శుద్ధాంబులంబుమఁజొచ్చి
మంతుర్ దూరికలంగనాదు భయచందోత్తీవ్రవ్యాంబులంబన్
సంతోషంబునఁజెప్పిమందుఁబడెన్ తాంతుండుఁగిష్కింబింబి
- ౧౩ గంధీరంబగురామవాక్యమొల నంతుంబుక వర్ణచిత్తంబున్
ఊర్వప్రక్రియెట్టెట్టెత్తయింబు నామగ్నిపునంతంబుని
జ్ఞేయఁదై వధిశేరియచ్చుల మఖానంబామ్మిదై యున్న గా
గ్రంధివ్యాసవరాజుఁజారి మదిన్మగంజై నవాక్యంబులన్
- ౧౪ ప్రేంబాచీతరీయసౌఖ్యమల సుగ్రీవుండ నీవుంబ ని
లోలత్వంబుమఁజెప్పియెన్నదికమన్ రోమంతునారామంబున్
మేలోరాజ్యమంబుత్కెనందుఁగనుచంబ్రీమండదై పోఁబూ
వారింబంబినబాణమొప్పురవఁబన్ భద్రంబుగావాసఁదా!

- క పీఠాశ్రయంబునిమేషమందున వడిందీరెన్నన్ విడుండుప్పుడున్
 యాశీశాదివతిత్వమిచ్చెగద పీఠిష్ఠిన్రఘుస్వామి మా
 దౌతాశ్రయంబుఁబదితల్లడిందింది పిదొడువ్వుదుర్పుడిచే
 నానారామనియోపలేడు తిగనిన్నంతంబుకొందింపగన్
- క భారంబై నదియొగలావమన నన్నుద్రాకయందున్న వి
 పేరితిస్సురతోసఠోగమలఁదృప్తింజెందుచున్నాడనో
 బ్రూరాభిలఁరాగ్నికీలితల ఏకుంజాపులేకుండ నా
 శ్రీరామాదిపుణ్యార్యమంతయునువేణీయంబుమీరాల్గొనితా!
- క ఈవాక్యంబులరామదేవునిమీగా వెంకన్నదింబెట్లు మీ
 దాపుంబొందకయుండునున్నవడిగన్మోక్షుతిపిడింది నా
 తానంజంతయుదుష్టమయ్యి నలకంబొయోవనక్రీడలన్
 నేనత్తున్నికరామనంబులికి నన్నిష్ఠింపుమోలెప్పదా!
- క పంపింతుండగరామదేవినెదుకన్ సద్రంబుగాఁగోతులన్
 పంపింతువల్లడినాల్లదిక్కులకు నచ్చాహలలఁబొలుంన్
 పంపింతున్నిలరావెనాసురుని విశ్వంబందులేకుండ మీ
 రింబొందవల్లడిఁదీర్తునందుఁబలికెన్ వేగంబుగాఁగీడుంన్
- క అసౌమిత్రియఁగీతనల్లఘమి రాగాయంజనేయంబుఁదా
 వాసింబొందిపిఱుండఁజోవగఁగరంజారామనామంబుఁజే
 దానంజేయదువర్షరంజననిజారామంబుఁడంతిల్లుదున్
 యాసామీనృమమసుందునంబులికి నల్లయ్యుంచుఁబోవగన్
- క యారంబందుననుండి నూపుమంగనాత్మయ్యుండు ముగ్ధిపులిన్
 యారామంబునిదోకనంబునఁగంబారోవమనేపి యా
 బ్రూరాత్ముండిటువచ్చుటంగల మహాగూఢంపుణ్యార్యమ్యు నే
 లిరున్నొప్పునా నామనంబునకునందేహంబుఁడోచెక్కటా!

- కా ఆంధ్రవృక్షవిరోధవాక్యజాతుల పర్యవేషణం చేసి నీ
 చింతామణిమం నేను నీ యశమయింపిరావినున్ దోహం
 మంతావంతునువేగఁబిల్చిపిదపన్ పొయితిరోఁడెప్పు నా
 వింకొడువ్వకర్మతమంతయును నీవేరెయ్యమియిప్పులన్
- కా ఆవారాకృతాదంతకంటె మునుపేనంగన్నదెంతైనై న
 ద్వావంతున్నఁడుఁగల్గెనొకకళానమన్ ఇంతింపఁబెట్టెను మీ
 చేవిచ్చిప్పుతెజూదిలాగఁబయి నిద్రించెందునీబాంధుమం
 దున్ నేరాత్మకదాపురోధమెఱయన్ నూన్మంబుగఁగ్ని స్పృశన్
- కా నీవాసుంబుభటించునోయను గనున్ విష్ణుయవహవర్తయన్
 నీనై య్యల్యకతత్వమశ్రవణమిం దిన్లోయమాత్మజులునున్
 వినించారువరీపశంబున భువిన్నేర్పొందులొదొంగులన్
 మౌనంబునకనిమ్మువాకనెకగన్ వారాత్మకాంతిఁబొలన్
- కా నీలమ్మంబునుభవన్యమైవఱులుతో నీనత్త్వయాశంబుచే
 యాజన్మాంతమం వారుభక్తిమతమన్నొనఁచి లాఘవఁడనెన్
 మీశాగ్రభ్రమనాదురాకృతమనతై మీరోయలందిచ్చుచీ
 యాజాగున్విడిపించివేగమున నెంచేభక్తిఁబర్చింపుచీ
- కా గండేభంబులకొరకవంతులు మహాగర్వంబుభుక్తిదలన్
 వందలవట్టియలొకవీరులవడిన్ భంజింపుయొడుపులులన్
 యిందీభూతులుగాకయంచును యుద్ధంబుకొరగ్గి నేర్పుట
 బంధునింపలాదిమైందర్శిచితుల్ ప్రజ్ఞావిరుల్ యన్నిటన్
- కా అమృగీవకరోరకావనమొవందవ్వాసయిన్ బద్ధులై
 వాపింగాంచికడియనై న్యమంబుతో భద్రంబుగావచ్చినన్
 యాపిలావిరువానతిస్కృతిమై వాకివకొట్టినిన్
 యాసుర్యాత్మకాదవృషంపెదగువాచోయందు నల్లిప్పిలన్

- కా పీఠుల్వానరవారమంతయును నుద్దీప్తరవ్రక్షితం
 గారామారగలపక్షీనము దాయంబుష్ట్రవాగ్నిహుం
 వీరున్నవివరామనామనగలుర్దికాంబోచించి నం
 దాంబునన్వరీణేయగంపెనలమూతావేష్టవార్యంబునన్
- కా వౌసాహువకపిద్రుదీప్తలవచిన్నిత్తంపెగొల్పింపునన్
 మీసామర్థమంజాతువిస్మయదగవ్వికత్తుంబూ ప్రి
 యాసతాపతిదై నవాల్తగొది తెంసీమీకుమెలయ్యెనున్
 యాముతాపతివారిదేవతలు వేద్యున్మిమ్మరక్షింపరే
- కా పొంగుల్వారగమైదిలిన్వేదితులంబొంటి మిమ్మంబ్రోచి మీ
 కంగల్వాంతరీభావరక్తకరనత్కాటుంబు రామంబై నం
 నంగంబుద్రయలక్షమర్కటులు వేదాగేలంబొంతు న
 య్యంగాభీతునిలునంపెనది నంద్యాదిహుంపున్ ప్రియోన్
- కా లోకశ్చలమంబుదై పునకు లోకస్తుత్యమౌనన్లు
 యాపపున్వదరునిన్ శరావతిగిరిన్నాచుంచగంజీసి మీ
 యాకాపాశమెల్లవచ్చి యారంబొందంబుకొకతేల్ల కలన్
 యాకీషంబులుదేసిపలదవిగన్ యారామకాల్వార్యమై
- కా మానంబున్ గదురిచ్చెదన్ వరగరామాభీశార్యంబు మీ
 పీఠంపన్నకమీలరాఘవువతిన్ దీప్తంబుగన్ యాచున్
 మీనంతోషమందగ్గఱేయిదును మంబింబంపునంబోంపన్
 విరావంబారమంజేవిరంభవి వదింబుచ్చెర్వింబందంబున్
- కా వీరాగ్రేనరుదంబావనయిదున్ వృతారిసంపేష్టమన్
 భారంబై ననిజార్కదేవుని మహాశుక్తుంబువచ్చువానిన్
 గారంబొప్పుగవంశయోచ్యుతికనున్ వార్యంబుసాంబంగన్
 యారామంబుగరంబురాతిలిలి యట్లాంబు సుకుచ్చుమోన్

- ౯ సీతావేషమతార్యధుర్య! సామమా! పీఠంతివింశాది మే
వీరింతుండకలంకశేగి యుజనంబీతుండవై పేలర
సారిక్యంబగుంబుద్ధిఁబెల్లి వడివీవ్వల్లాంగుళియంబు నా
చేకోమోచమనిచ్చిరమ్మసుమఁబంచెన్ తామధిత్తగ్రహివ
- ౯ మీకారుణ్యకటాక్షదీక్షణమనన్ మీపారవర్తంబులన్
సాకల్యంబగుభక్తిచే పరదమన్జ్లాఘంబులుండోయి ఏ
దొవకలంబువలంబొనర్తు యనియందప్పియొచ్చుటనన్
నాకాపేయకానంగఁజేయుమనియెన్నవ్యాకదాతుచొగిన్
- ౯ వింకోషంబునరామతార్య కరణోర్వాహంబువర్తిల్ల దీ
మందుల్వాపరవర్గమిల్లియల వేమందొప్పగదాటి యు
ల్లంకనోరమణన్ న్యయంబునగుకాన్తరాజరప్పరీరోపకం
బుండంబ్రీవ్వనమోదితంబగుదు సొంపుండెదియొచ్చున్దిగిన్
- ౯ శ్రీరమ్యంబయియప్పరోవదితిమై చెన్నుండుయన్ గంజమై
యారామాదివరోపరాగక వికస్సంపారసవ్యానయై
భాంబై నవదిగ్రమనైడవి కుంభర్యోషమంగూర్చు నా
శ్రీరాక్షసైకుదానిఁగాంచితి కపిశ్రేష్ఠుల్ ముదంబుంబురున్
- ౯ మోకంబుంబుబీజనాచమమ కుంతోదాత్తకురంబురో
ఫేదించింకయులేకనొప్పిలయమల్ విజెకగామంబునన్
వాదంబుచ్చదీక్షేయఁదానిఁగవికవ్యర్పక్షిఁగేర్పొచ్చి యా
లేవయోప్పెరురామగాదను వదిలిన్నాత్మరై చెప్పగన్
- ౯ లంకానాహ్మంబునొరుదురుదీన్ లంకేశ్వరున్దాబురున్
కంకారంకమరేకమిరుపదిగన్ వంద్రుంపుపెన్నార్గమన్
పొంకంబుండగఁబట్టిపోయి తగనాటామీకురార్యంబు నా
కుంకంబేదియడక సాగుననివేడ్కిన్నా మెవీకొల్పివన

- రా॥ అపరీత నికరతిని పరమమి భూరింది భూవానరున్
 మానందారి పరిశ్రమింది మదిమిన్ పూర్ణింది సంకుచితో
 త్యక్తమందోషి తపంగిది నికరమై తత్పూర్ణవర్ణందు పం
 ద్రానందాప్తిని దానిగాంచిరి రజతోద్ధామి అర్పితమెంగున్
- రా॥ అంగస్త్రుగవరలగ పంగడు పంద్రానేకరింగయనై
 దొంగలొప్పయి సంకుచింగరి ఒరొప్పంబులునన్ పొప్పిరై
 సంగంబొందక దాని దాని తయదోపాయంబుఁ జింతించున్
 మాంగుర్యులగఁగూడుదుని రింపై పోర్లంబు నీందంబుగాన్
- రా॥ అక్షిప్తప్రభు దారపంతుని రదాళంగుండు సెంపాతియన్
 తిశద్యంబున నాద్యుజేరెదీ మహాదత్తునిఁ బడెరిలా
 విక్షేపంబువారుతప్పుచు పడిన్ పీరింబుఁబోయెగా
 రిజ్జులంబుననది మర్కటంబు నీక్షించెఁబోయెనన్
- రా॥ వీర్యగేవదుదాదళాననుని నుచ్చేలంబుగా పీడతో
 నారాజ్య పడిమోరాలుని మదిన్నెనాను యుదాతపురీ
 ధీమంతై న జూయింపబట్టెఁదగమం దీప్రంబుగాఁ దోరెన్
 చూరాపింపెగనేసెఁ అశములనిట్లుంబులం జెప్పంగఁదాన్
- రా॥ పీఠెవ్వాకట లంబునుండు గతంచేకంబువారంచిన
 వ్యారంబుండగుఁ బ్రున్నేసి నిమలన్ తక్షింతుకంబునెప్పిన్
 గారామారగదిగ్గ నందంబును దుఃఖాదీన చిత్తంబులన్
 సారస్వాతుపకప్రమాదాదున నాపంపాతిరోఁ బ్రిరిగన్
- రా॥ కౌశల్యాత్మక భార్య తాపణుని దుష్కామానహృత్తంబు నై
 యానందకందనకుయ్య రాయనెడతాయుష్సేను నీతాబ్ధిమై
 రూపందారమెనయ్యునిచ్చియై సంభోదిత్యుగన్ దాటగన్
 ధీవంశునితదిగ్గ పద్మినిఁ యాదివ్యాంగవోత్తంబులన్

- ౯౦॥ కాచన్యాధిక మాదసుందరయ వేగవృష్టి రక్షించె
హరిశ్రీయః॥ యన్న వాచయ వద్దుధిన్ విరోకించి యా
శ్రీరామాధిపత కావ్యధీయుతు మెనెమంబు పెల్ల వృషిన్
వాంఛోత్పగః గోరుయందుననెన్ కంపారీయన్ పెండ్రిమిన్
- ౯౧॥ రోకంటుడున రావణుండుఁ దరుణీతోటయను పోరించా
దీకంటి చెలుంగుల్ని రణభూమింబడి యాపాతి మ
కొకాంబుఁదలంపవేటక యశోకంటును కింహాసను
నాకళ్యాణ తరుద్రదేశమున విజ్ఞ శ్వంబున నుంపగన్
- ౯౨॥ చారోద్రగుణ మీరు నత్వంబునన్ శుభంపుఁజూర్చిబులై
పారావారముదాటి రావణుని వేళంబింపు తర్పంగపుట్
వీరాగ్రేవరదీను పక్షములు తప్పుటాశమయ్యెన్నయో!
యేరించగవచ్చుఁదక్కదను మాకింపొంచగాఁబుట్టె!
- ౯౩॥ శ్రీమీణంగజటాయు సోదరుడ మీసేవల్కుదున్ పెద్దిరిన్
యూమాల్తాయుని సుండలంబునకు నిత్యంబున్ పడిబోంబు
జాటాచ్చుల్వది నాచురక్షముల దగ్ధంబొప్పుగాఁ జేసికన్
నామాదిత్యమఁజాపి మోర్పునిఁదగన్ మర్చింపవేయింపనన్
- ౯౪॥ శ్రీవైకుంఠుడు మేదినిన్ బలుల రక్షించంగరామాఖ్యరో
యాపై పవ్వతు సత్తిణంపుదెవకు వ్నవ్వానరాధికచంట్
వేవేంబునుచన్ పడుద్రుతకు పంకిన్మాత్తులై యుండని
వాచంత్యయతోడమాన్పిన రయింబున్వచ్చు నీచక్షయట్
- ౯౫॥ సంతోషించుచునేను వేగముని వారంజాంతునింబాపిజా
వ్యాంశంబుండున వర్కువాక్యముల నచ్చుత్తిన్ మునింబెట్టి మీ
కంఠంబెప్పుడి పెండియున్నరిగె నవ్వుకృషిమంట్ వేంకన్
యిందవ్వేధినిఁజోడు పెండువకదల్లంతేయ నక్కితులున్

- ౯౫॥ గంధీగంధ శత్రువయోజనము విక్రమించివచ్చి దీనిచే యా
కుంభిత్పదకలారి సేవించినట్లొకన్ తెలుంగొంతుచున్
జంభారాజుసేవ్యులంకపురి వాసంతోచ్చు పీఠము లో
ర్జుంధతర్జుంబునపెట్టిరాగల బ్రహ్మమందు నెవ్వరింబన్
- ౯౬॥ అంబువ్యాసుజాంతుంకయును నాహాయించి ననిండులై
చంపల్లిలల యోవనర్పణపవాసామీరి వాసంబునన్
ప్రాంతదూరము రామనించుచును భక్తిస్వీకృతి వామనిన్
పంచారంబును లేకదింతరిగ వింతాతుంబులంబట్టినన్
- ౯౭॥ దూరంచోవరయోజనంబులుపడిన్ దోర్లొలనే బాటునున్
భూమిందై న నలుండు పవ్వనకలున్ నూతుండు నత్తర్జునన్
సారంతోప్పుగ మైందపీలులుదగన్నువ్వర్జునా దూరమున్
వీరుండా ద్వినిరుండుఁ బొంతునియు వొప్పెన్ వారిగా నెంతయున్
- ౯౮॥ పాతారారియనుంగుఁ బోతుఁడుదగన్ బాపిల్లు వయ్యంగుచున్
పీఠార్యంబు పదింపుచున్నపకటన్ వేసంకయున్ రాజుచక
లోక మ్మైక్యముఁగాగఁగారి మగుడుఁదోఁజొచ్చి రాలేనుగా
నాకున్నట్టి బలంబుఁ నెప్పితివనన్బాల్లుకం బంతరిన్
- ౯౯॥ బాలుందై న కళిన్ పడిన్ కిలంకుంధ శ్వాదహకంబులన్
భూలంజీయుచు నుంటినేమనిపుటం గోల్పోతివాక్తి నా
వాలంకిర్పయిరారుగాన కయిదోఁగావుండునన్నుండు న
ల్లొండగగఁజెవాలునూనుకడకున్ లిప్తమంచుండుచున్
- ౧౦౦॥ దూర్విప్రాభవంక దైత్యయిది పంజోడించి యోకండ్రి నీ
నారుద్రాంకమగుండుఁబట్టి న మహాభక్తుండఁబున్ పంక
శ్రీరామాధిపు రాకవిర్వహణ పంచేకమ్మె దొనెండునా
దీరుల్యాదిగర్భులారిగనిమన్ దీపించిరన్నన్ కయన్

- ౧౧ ఏ క్షణమున విష్ణుగెట్టునుటచాగ్జ్ఞార్ హగ్నేహ
 శక్త్యర్పిత్తి యెఱుచ్చుకొమ్మవదిగన్ బాదింది తార్యులై నా
 గిర్వాహితుల మృదువైదవిదిర్వ్యంబుగం జేయఁబా
 దిగ్వాహితుల కిష్టవంశతికి నీవేంఁ జెల్లవృదున్
- ౧౨ ప్రాణవిద్వి జగంబులన్యమదు సంసరుండు నీ తండ్రి పె
 న్నానం బిచ్చున దీవంబంగమదు దింతానాన మై యెప్పి మే
 దోలఁబుటగ తత్త్వవేదలంబ సంకోచింపంకంజేయఁగా
 మోదనానం బెల్లఁబుట్టగమంబిప్పియెదు నీదావ్వుచే!
- ౧౩ సకాశత్వమెరింగియే జనకశాపేన్ద్రాణ్ణ తానుంబుఁదా
 బాంధవై న పరాంగుళియై నెను యుట్టచ్చుఱుగ్వాస్త్రాంబుర్
 వీరంబుంబుంబెల్లై కేవికిడగన్ తృప్తిర్ ముదంబుంబుదున్
 మోహించి సనకృణంబుగను నీయుట్టొగమం జేయఁబా
- ౧౪ ఏనానాహ్వానానమంబుకంబన్ నీవర్తవీర్యంబు నీ
 నాకంబంబున మావనంబుగను నీయై క్షుణ్ణిచ్చువృ నీ
 రోకంబంబుఁదయఁ బ్రస్తుతిండునని తల్లూకేర్వయంబుదానగా
 యాకినెర్వయగంబి తత్కృతయంబంబంబెల్ల వాఁతున్నవే
- ౧౫ వాహోహా కవక్రమూహాయని విజ్ఞప్త్యుపింజేయగా
 దీనానామయః పాంబంబుఁదగుఁడోత్తీప్తిర్ వెలంబుంబుదు
 శ్రీరామాధిపు వ్యవర్తవత్కృతను వంజేనంబుగాఁదెప్పి హ
 రిదామంబున కీకులంబంబు మహోరంజిల్ల మెత్తున్వివన్
- ౧౬ బాహర్క ప్రతిమానదాపుతయ మద్యాహారోవగ్రుత్తై
 నోలంబై తగఁబ్రకటానుని మదిన్ రోపించిపండుంబుఁదా
 బాంబంబుంబును వృత్తివీధికి కయంబున్దోయ ముంబుగంబో
 వంబున్దోయఁదెలి తండ్రికడకున్ కంపిండుదున్ వచ్చినవన్

- ౯౧॥ అరహ్మకృతి కర్ముకంటగుడు దేవాసీకమన్ మొక్కియో
మాడుత్రాతవపీడు సూసుతువదిన్ మాతెంతయున్నెగ్గు
నోరుంజారి నతోమణిపుటకరో నొప్పంగజేసెన్మయన్
నీరూపంబు పొరించుజేపితివిగా నిండానురోషంబునన్
- ౯౨॥ ప్రేతాగ్నిర్వహించెల్ల వయ్యి అగమంతిల్లు న్నగంగమ్మె నా
ప్రాతఃకాలపు కృత్యకాలమూడు సంపాతంబులై దోయిగా
భీతింజెందెను లోకమంతయును మాదిజ్ఞాననర్నమ్మి ఏ
చోతోన్నతికి నచ్చినట్లు మమ రక్షించంగృహంజూతదే
- ౯౩॥ అందుదేవతలందఱొక్కటిగనయ్యా మాడు ప్రాణంబులన్
చంచల్లం నొనర్చుచున్న నరతున్ నంబ్రీతితో వాయుపున్
మించల్లోకమనందుఁ బంసమతురున్ మేలందుఁ అందాంతునెన్
నంచత్వంబును బొందబంత నిదివంచన్చేగ లాపిల్లగన్
- ౯౪॥ కీర్తియంగ నమస్త దిక్పతులు నక్కిర్తిన్నికంబొందనన్
యొత్తతాళవరాణులుకర్మమవ లంగందొందక న్నున్నీటన్
నర్తియిచ్చునిదేవతల్వటక న్నాటకృతమున్ వీధిపై
పార్తిస్వల్పకయంబు నేరు ముటికల్ యాతంబునంబంబున్
- ౯౫॥ దేవజ్యేష్ఠుడు పెర్చునందఱును దేవవింద్రియబాలకున్
దావంబందున సంస్కరింపుడును నర్చుక్తుంశీరందందునా
నావాసంబుల నాత్మసంపదలంబు న్నున్నన్ వడింబోనగన్
యావాతాత్మకాడు న్నున్వింద్రులను నర్చుమాన్యుర్తిగన్ వాయుగన్
- ౯౬॥ శ్రీనారాయణనామ సంస్కరణనర్పివన్ వెలుంగొందునున్
దానూతుల్యవర ప్రభాకతిరుఁదై తానిల్లయోగిండు స్వ
స్థిసంబుంగదలించిమైను నొలువల్ చక్కన్వసించేయి ఏ
జ్ఞానజ్యోతి మున్వింద్రులుంగవరియాడందై ఏ నేతంబులన్

- గా॥ ఒకడున్నవనాకసా! మమలవిట్లుండేయ వత్కార్యమే
 యేకిరిన్నిటాజేయనీతు మవసొప్పెవ్ యేమిమాట్లాడవే
 నారావంబులఁబోయ నారవలుతుల్ నవ్వంబుగా విన్ను నా
 హెరంతై న కమంబున న్ణవేయగాఁ గూలంగఁగ్రోయూర్వ
- గా॥ ఏలావత్కార్యకృతమంబు మఱియన్ నీరాహుపేర్యంబునుః
 ఏలోమండియ నీవెఱుంగవితుల్ వింజించి యగ్గింపగఱ
 యాలాఘంబంబుంగదింది తవము న్నాకృత్యమౌనట్లు ని
 ర్కారిత్యంబుగు నీదు ఒర్దికిని కోతందోరు నిక్కంబుగఱ
- గా॥ తనీతిగా ముదివం దళాపహతమందీ యాంబనేయుండు నె
 రూతత్వంబు వెఱుంగలేక యిష్టదుఱ కోకిందురున్నాదు ఏ
 రీతత్వంబులు హెచ్చఁదావనిని కుర్తింజెందిస్త్రోతంబులఱ
 పాలావాగవీరుఁ జేయుకని తద్బూల్లూకవర్యుండనఱ
- గా॥ ఏరాసారవన్నేక రావణుని దుశ్శీలంబునఱ లంకకుఱ
 గీతల్ కోకచరితచి త్తయలు వేగిపెట్టుమందోయ త
 త్పాత్రివత్క గుణాధికంబువలప్తాజ్ఞేశ్వరుఱ రామనిన్
 సాతోషంబున నంబురింపుదును నావల్తెందు దుండెన్నులఱ

సుందరకాండము

- మ॥ సుపరత్నాంబరసింహాసనమున విజ్ఞానస్వరూపుడై
 దివిత్తాశేవీని కక్షిపేయియై మహాదీప్తురై పెరింగిన్ తగన్
 బసరంబునున వారిమాపుయై బ్రజులారించుచు శ్రీతి మా
 నవుడై వెల్గెను సంతాపమునను నన్నకాంక్షను నోర్చుచున్
- మ॥ కపిసారురై మణితాంబరంబునను రత్నాయుధ్యుడైపాపైఁ దే
 యుపదేశ మ్రత వాక్యజాలభవ నర్తోత్తర్య విక్రాంతుడై
 తపనోత్తల్యవిరాజమానుడగుచును దత్తాతమానుచు నా
 విపరీతంబగు శంభిదాటగను సుచ్చేగంబునన్ ముందరిన్
- మ॥ అపరీలంబుని వాలచున్ విసరుచున్ హర్షంబునెంపొరగన్
 ననలాపజ్ఞాతరంగిణీవిరయమై నన్యాంబుఁబంబుతో
 ఎవిధమానకమింగిలారి జననంతిశస్త్రదీప్తియై మా
 నపపాపాఘనవారిణి గమనొనెన్ నల్లదంబును తెంగిలన్
- మ॥ సుతతోద్యుజ్జయకర్తములైనగ భాస్వత్పూర్ణముల్నాహురై
 గరివాపాపనిగించి వాడయి ధంగంబుల్ వడితొడ నా
 తతవాయుధ్యుని హోటపెట్ట నరమన్ తద్యులమృత్యుంబుగా
 గ తడియంబగుమార్గముంగనుచు నంతులంతయున్ నిప్పెరిగన్
- మ॥ నగరిట్టి మతకృష్ణునినినులమై మృతంబులల్లదోడనా
 ని గురుత్వంబునదాటయంగనియె నాపృథ్వీధ్వమై పెందగన్
 నగరాంబు మహేంద్ర శైలమును దానృత్యంబునాదామృతై
 ముగమంజై యలసారపర్వతుల నుగోళిల్లదానిం దిగన్

- ౫॥ కమలేయంబగు పక్షిసంతతులతో రాహుండు దీప్తాంగున
కమలేయంబగుచేతనాదములు సగ్గంబావహిల్లాది చే
పమహాత్ములపరియందురాపుడును శుంభక్రియఁ బాఁటిల్కి చే
గడువన్ శ్రాంతినిఁగొందు దారి పయనెక్క వ్యాయ దీవింపగన్
- ౬॥ పలునల్లతాణపహళిరుదయ తాదాహళితోద్రగుఁడై
యటై లంఘనుదాటి పోవగను బంధారిబృందంబు న
మృణవాక్యంబుల సంస్తుతింపగను నెఱ్ఱార్థాకరముల్ చేయుచున్
కటిచేలంబునిగించి వార్ధినిలంఘుంజేసె గార్హస్థ్యుడై
- ౭॥ ఇలరామప్రియసీతఁజాగఁ దగవ్వేషిండుతుంటోపు నా
బలవంతుడగు నంజనీసుతుని నంపద్యాహార్యంబుఁ బాఁ
చెలియంగోరి నమవ్యలాతి సురసాచేదిన్ విచింతింపగా
జలనందోహమనందుఁగానఁబడియెన్ నత్యంబుగన్నప్పుడున్
- ౮॥ ఘటాదీకుంభల్లి యాదురప నభూళ్యంబు నాధీరునిన్
గణపత్యాదుని రామకృత్తి యనంగారాతిపహూపునిన్
విజనంబై ననమ్రదమధ్యమనకున్ వేగంబనర్థంబుగా
రణనికాలమనంబు భీకరతరద్రవ్యమృతాంబులొన్
- ౯॥ కని యారీతిగనయ్యవచ్చిన అన్యత్కవ్యాకవాహూషి య
ట్లని యాదీరునితోఁదగంబలికె నీలాపుంజలంబుం మది
యదివార్యంబగు నత్తగిహ్వారమునన్ హాయంబుషింపెదన్
యదిలక్షాత యటంబు వోరునుగదగంబాపెన్ తయంటొప్పుగన్
- ౧౦॥ కగదిగ్ధాయలాభీతిఁజెంద వదియన్ కత్తియవదోజ్జలవల్
విశంపింపుగుఱాప వాతయను పద్విర్యంబుగా పక్షులల్
నగరితుండయి పేసువెంప వదియన్ నవర్తకాయోజనల్
నిత్రానింపివోరుఁతాపి వరుషన్ వేర్కొప్పుగావెంటియన్

- మ॥ ఎవంశ్వానమయోవాస్త్వత కసిత్వామావతత్క్రమదో
 ఎంప్రేతవక్షిణగోమయింతగ నివేషేతమమ వాప్యజాం
 ఉపాహ్వేంబుగః గుప్తహిమతయ తోదఃకౌష్ఠే నాదోపి
 మతిశంతు ల్పయవంగరానిశుశివ్ ఇత్రమనామంబుగే
- మ॥ తపితవ్యుపాదీయశోద్ధి మ్మేవరిశీరాగా వాపిరోద్ధి రా
 న్మేవరిశిర్థముంబునకత్తు నురియోమృత్యావసించు మ్మయన్
 వికరింబుగఃజేసి రామనతు మేవ్యగంబుగా పెర టు॥
 ౭ ఏవారిత్రముదెల్పునేగుమం ఏజాగర్వంబునోల్లగన్
- మ॥ అవియోపేవతగంగ వాతమనెన న్నత్యంబరచేగుంబున్
 నరన న్నాయుజాతంత నల్లదమనః వానంబంబురూపై
 యనవశోవృష్ణకార్యమిన్ద్రకయ కాదేగన్ వచ్చివస్తై
 మమతంబుం దెలవాచనల్పగ ౬ వర్కంబింబోద్ధంబుదై
- మ॥ అరదంష్ట్రానలజాలయోక్తయియి వేగంబొప్పు నానాయుశన్
 నకుతంబుకృదిన్వనెంది తననాన్యంబేర్పరన్ నింహితా
 బ్య రుద్రజ్ఞాంబగ రాయుంబుత్తె ఏజాగర్వంబు నాంబు ౭
 కం మూర్ఖవ్యమనోపి యెవ్వరొకొ న్నాన్యంబింబు ౭౭౦౦గన్
- మ॥ ప్రకటంబై వసురానిపై వతి దురాతానంబుః దర్శించి వా
 నిశిమోషంబును నిత్రునయః జయతన్ విర్భూం హేరావృన్
 ఏకటంబై నమంబుంబిదిపి యదియున్ వేగంబుగా పావెన్
 వకలాదిమృజ్జం దీర్ణమ్రంగే విలకష్టంబున్ వృథంగల్గిచే
- మ॥ ఇరవత్త్యంబుమగల్గి మారుతియఃరానింబొందః చక్రావం
 ట, తరుంబొందగః తీటనట్లుగ వెనన్ భార్యంబుగా మేనునిం
 చ భరించందనశక్తిఃశాంకః గమన్ పై రింబుపెన్నన్ ము
 ర్పిరిమింబుకప్పుడు దానింబుపె దగవా ర్తకంబు పై వేర్కగన్

- ౧౦౧ విజయగృహి వీగతిందుని మదిన్ ప్రవర్తనగూడై
 పరిమాయుండుగుణజాబులు గర్భస్థులందుగాఁబోవుచున్
 యతరాంభ్యులుకలుఁగోరక మదిన్ పితాపతింగోరుచున్
 పరియోరామనిలవృషేయుడును యుంధిఁబరిల్లె బోవగున్
- ౧౦౨ పరశశ్రీకంఠరామపాదజలజానన్తుండఁ బుణ్యండుఁ డో
 విరల్యుడారకు ద్రవమేయగుణుడున్ పితార్థిఁబ్రాబోప నా
 గతి వాదిల్లుపియల్లుకలయెను నిక్కంబొప్పుగుర్తింది రా
 పరిశాఖాభ్యుపిథంబుఁగాగ మఱిమైనాకున్ రయంబందగన్
- ౧౦౩ విజయంబుంది వివీతిమైరియెనున్ పుణ్యంబవెంపేనియున్
 కలుగుంగక నుంబుదికనుదు నాకాకుర్చిరాల్పాత్తుడై
 వంశైకప్రాయగ నాంబనేయెను మదిన్ నెల్లదంబుపైఁబోయెనెన్
 నిజవంశేయుడు సేవఁదీర్చుచుని యోగంబు బోధించినన్
- ౧౦౪ తర్జునరోదనగనంబుఁజేరి యుండువాతాభ్యుజాయెను మా
 ర్గంఠింబోయి గిరిల్లదమన్తు నివృథగాయెను సంతోదరన్
 కరమంజేసి కన్నెనుకన్తు పెంబుగా నాత్మమేదిం దగన్
 యుంఁమైయుండి పరిక్రమంబు పవీగన్ మ్రక్కిందుకొమ్మా యెనున్
- ౧౦౫ ఎదునొనొరుఁడ్రేడ్డ నేను నివురున్ వీరుంబు పురాణసర్వయుం
 పును నారాదునిశాపకాగమన నేను వ్లంకదర్శింపగన్
 పునఁగింబువఁబోవువార యుమొల్గరిన్వంప నెల్లదంబునన్
 నను సేవిస్తరుమొనెట్టిన మునిజ్ఞులారంభల్లుం గనున్
- ౧౦౬ అనిలారీలగ నంబుమెయెను వల్కంబొచ్చి యట్లాకె నా
 యాకంబోత్తమభ్యాజారి పనిపూర్తింజేసి వేవయ్యుం
 ర నిను వైగచుఁగర్చింబుననుచున్ తవ్వాయనాకుండు మా
 లగయెగాండుకరించి వాంఛతో తబోధమొందు బోబోవగున్

- మ॥ సామవత్సరవ్రతవత్సరామడు తగన్ సేవించువత్సాస్త్రిన్
 కనుచేయించుగు రత్నవందయించున్ రాక్షిల్ల గాఢేసి యు
 ద్యమమంతం బుసోర్తి రాగందు వేళ్ళప్పీపు పరావనన్
 సుమరాజుంబులఁ బాలసేయుమవిమెన్ శోల్లగావెలయన్
- మ॥ నరిలంబందు బలాచీకుండయ పున వ్రత్యంబున్ రాంబున్
 యలల ప్పిక్తినిఁజర్పసెయిదు మదిన్నేల్పా ముగ్గిపునిన్
 నరిచీలాంగదజాంబవంతులను ఋణ్యుంబోపు వాంఛించుదున్
 చలనంబున్ పసిగన్ చలంబుఁదనరన్ సాయచి నల్పవైపుర
- మ॥ పటుద్రోహరిభాగఘాత లవచ్చుండంబులో నేదయన్
 చటులాటల పరివృతాటల విశాదాలాదిసంకల్పై
 భుజిలంబోప్పెదు లంకఁబ్రజలను వాసుజాడఁ జోద్యంబునా
 యులులన్నేగెననందు మారుతి యుదగ్ధివృత్ ప్రహేళికగన్
- మ॥ కనుంన్నగ్నికణంబులుకృతిలగన్ కామారోదంబుతో
 నెనయఁనూరమఁదేలిల్ల ఖంఠైయంటొందు హలంబు హ
 వ్రతభాగంబుల వెల్లుదుండగను బ్రత్యక్షంబుగాఁదోచె న
 ద్దమకా "లంకిణి" వాసుమేకృగను పెద్దంబుతోవానికన్
- మ॥ అరియువానలునాట పీఠికఁ దిగన్నాటబ్రుజవ్వాండున్
 మందమొప్పారగ లక్షపేయదుఁ గుంభభ్రమంబుగానుండు నే
 నెదురై వచ్చినవారిఁజంపుదును నుండె నిర్విభవంతోషయై
 నదమల్తోట్రచదంగ వాయుజునుఁ బాదలత్వదూకంబురోన్
- మ॥ అరివాతువ్యముమీఱ గూరమంగఁగాకృష్టాది క్రిమంబుగన్
 మలివామైదినిఁజాడఁదోచగను కుంభాద్భుత్తయై లాక్ష పీ
 వతి దర్పంబున వానిఁబ్రజ్ఞుగొనినన్ శోభంబువార్యంబుగా
 గతులందేరి కదింపిటాపుదగుచున్ కవింబునన్రోషయై

- ౧౧॥ ఏలమందొక్క మట్టి బాకమున నేలంగారంబేయుంగఁ జూచు భరితంబగుచుంటి యన్యగదిగానొప్పుగ మట్టి ప్రియమయ్యుంబుత్తనివెయ నామెయును పొప్పింగర్లి కన్తామయ్యై వివిధప్రకారముగ నేలకొరిగెన్ వీరాపుయ్యై యిందించెన్
- ౧౨॥ దివిశ్రేష్ఠుడగుదు నారవి మదిన్ దిట్టంబుగామొక్కి రాదు పరేణ్యులగు న్వర్ణవాసినిగఁ దన్నున్ తొవరిద్రుడయ్యె నవలారత్నము విన్నవించ వరకు న్నారయనాళంబు నప్రదింబుంబయుఁదాతెలింగి యటచోచన్ దృష్టి కర్పకలుగి న్
- ౧౩॥ కనియె న్నాచవీరుడంత బహులంబాదీ/ నన్నేహము తు వివాహించిక కత్తనేత్రులను కంగడ్గివనాల్లాటి భోజనపానాని మర్యాదంబులులరై నొకటంబులంచేయి యాజకమున్ రానినైశ్యమృక్కును మదిన్ పక్ష్యర్ణరాపాయురై
- ౧౪॥ నవిహంసాగమలన్ బరేంద్రమంబులన్ కత్తంచరశ్రేష్ఠులన్ ముగంబొందుమిడియన్ దివిభకుంబద్యేషరానామలన్ : కదలాది మత్స్యశబ్దన మహాశ్రేష్ఠాళాలన విచూర్వకమునొందుదు గనియె నంగత్యత్తచిర్రంబులన్
- ౧౫॥ ఏనదేవంబుల వ్ర బాగములొ పక్షిల్లరేదొలలన్ జురగాంబుల గోష్ఠవాపులను సంపాదంబుగేహంబులన్ మనమో పట్టరాంబునంజ్ఞుల కంగద్రాణహర్షంబులన్ పవకాక్షిన్ జరహత్మజన్ వెచ్చి పోవందోప గాళాభరన్
- ౧౬॥ నవలంబై మత్తరంబుఁజారి తిరటానెన్నిండు నేగాంబెచన్ ఏకలవ్యంబునుదెంచె మావనను నుర్వి వేసెనుతీవించగన్ మెరిచింబొంగుగల్గిరేదనుదుఁ దాళించి చిత్తంబునన్ యుకలంబును బోయె రావణునినద్ధారంబుఁ జాకవ్యెనన్

- మ॥ ను మన్ భావజీవనపు మనముహూర్తములందుంగ నా
లతఁజాలించి నుమ మ్మితెంచి నునిచ్చితాతములన్ మద్యసం
గమలంజొక్కి యనేకమోచితవాక్యములన్ దిగంబుల్లు ట
చ్చియలం గాంచె నతఁడని టింతియదు రామాత్మహూతమునన్
- మ॥ మను విరక్తముగెచ్చి గుర్తిమన నామోదాత్ములై పుష్పకం
బను రాజపు విమానరాజమును దంష్ట్రక్రియంచెచ్చె నా
మనిచీరుంతగురాజులుండు మణిసం బాదీశ వందీ ప్రయి
తనవందోహమరక్షిరంబగుడు బాబర్వాండు నల్లాపిలన్
- మ॥ కని లేవలమటఁగాంచి దుఃఖమున దంకంబొంతువాల్లులై
నను దీరాంబులన్ వడింబులిచె బుద్ధులంబును శ్రీకృష్ణున్
యనవంక్రాగణియున్ ముదింజొదమగా నేనెంచి జానరఁగాం
చినవందంబునురోప చెన్నటికి నిన్ బాచెయెల్లున్నరో
- మ॥ పెరుకలబొప్పులు దై త్వరాద్యవాముఁబాపిక్షింబులం బోవ నం
దుచయలంబుయ్యెను రాజులుండు మణియుం దూర్బంబు దీక్షింబున్
మదిరాస్వాదను బార్థకంక్రవనకనన్ ముఖోదపింఁగాంచి రా
మనియందై జనరాత్ములంగనిన సొంపుంజెంచె రోమాంబులై
- మ॥ కపివయ్యండును యాత్మ మెచ్చి వడిగన్ కంజాక్షితాయంగఁబో
ని పరీతంబుగ నా ద్రితెంచి యుదియున్ బెటంబుఁ జిత్తంబురో
వ వడిపిందగఁజేసి యాత్మ యనుమానంబుండగందీర్చి యా
తననంపితిన్ యెప్పులంబువలె జానంజెందుచున్ పెరియున్
- మ॥ ఇక నెరాష్టవయంబులంబు భువిరోవచ్చోటికిందోడు నె
నికనేమాతెడఁగిళవల్ల మునితో నేడునుమాచారో
నకలంబుండగు రామవల్లదువకు నేనెప్పులంబులుంబు నూ
తకనేచెచ్చివమాతనాదునని నొందంతై వగీర్తాబురోవ

- ౧౭॥ అనమానుషగు యాంబదేయతు మదివ్నారామఁ బట్టించుదున్
 కనకకంఠులువాడును చనకుభారంబై వకప్పుంబు వే
 యనమానుషగు వాడుదీర్చుననునంతన్ జ్ఞప్తికిన్ వచ్చె నా
 పెననంపొతియెఱుంగజేసివదిలంతే వచ్చు వలందగన్
- ౧౮॥ కనకిన్ కెనకఁబన్ మునుల్ వివిధవందల౦ంబులం బ్రీచులై
 మనమౌకార్యముఁ దీర్చునఁబుఁ గడకం గండ్లారణాంబై వచ్చునన్
 జనవిస్తారఫలప్రదీ ప్రతులు నానంగొల్పుదున్ వృషదం
 దన విస్తారికపిత్త కింకున వనోదార్యంబురో నొప్పుదున్
- ౧౯॥ లతుదీయఁబగు దివ్యవాహినులతో రాజ్యలెంపామరల్
 దుముకన్ నంకనమందు లేకకుదువున్ రోశంబుగా వామరీ
 గమలం జొల్పునుమందు వచ్చునఁబోకాఖ్యన్ వెలుంగొంది నా
 కమున స్మిదుగ నొప్పుదానిని భుజాగర్వంబు మోడంబుతోన్
- ౨౦॥ కనకోద్భూతుఁడు దానిఁ జొర్చి కలయఁబాటుంగ నొక్క-స్మిగిన్
 లవేశంబునురోచ్చలేక నరయన్ కషప్పమాహంబు లా
 పొకమంటేపన వారినందఱును నుద్యమౌన్ బ్రీదున్బాది య
 య్యవసేపుక్రవపించుదెట్టుకనకున్ వార్షంబురోఁబోవగనా
- ౨౧॥ కుతినంతుండు గుణాదీనుండు పనికామర్యంబునంగాంచె భూ
 పీఠపుష్పంబులఁ బండ్లతోడ లలిరాశిం బెంపుసొంపారు దు
 న్నతిసొంపర్యనిలాన కింకుపకకు న్నానందదిక్తుంబురో
 నకకంఠు వృషమాంసభక్షిణుల దుష్టవాదవంశపుత్రమై
- ౨౨॥ కనియె వ్విరుతి దుఃఖకాపుకవికం గల్కాటి వారింకన్
 జుతోవేద్యదమంబిం బ్రసిక్తవయనన్ పొంకర్యమొప్పుంగఁ గ
 ప్పిసహింపెనగొన్న వత్తయింగగన్ పేరానతో రామదం
 ప్రసి విరోధ్యుకథ ప్రిగొల్పెను మహాహాసిం బ్రమోదాత్ముఁడై

- మ॥ చురీచాచూతలు మాంబర క్షవివిచారుక్పూజనర్ గార్హతా
వరసింహాః గజేంద్ర సూకర హయా కల్లాక వచ్చోః ॥
కరహారాదిమంజుల్ ప్రక స్తతరఖడ్గశేఖరాదిల్ల గణ
కరయ్యగ్మంజులుః గల్లి చిట్టాః విరిపంతుః తై నవారిం గరెన్
- మ॥ పరిరింజాపి యరాతిదేతులకు కుంభశ్రేయకుంజిక్కి చు
ర్లయలంఢెలును తామంద్రవదతగ్మంజెప్పః గల్లొన్నో
యతిలోషంజున నేదుఁజెంతిలును విట్లాత్తిన్ నెనన్నేడుచుక
పరియో జానిశీయంజుఁగాంచి కరులజ్జంబొందె నాశీకుఁడ౯
- మ॥ పోలుపోందంగను జాలరూపకువనై బోవంగిఁ గారజ్జంబువి
ద్దిలు విట్లేగివఁగారజ్జమంజెనును బుద్ధింజేసిచెట్టెక్కెన౯
జలలో తాపవర్ణమంతయు నుదగ్రంజైన పెన్నెడరొఁ
జలసంబింబుకలేకయుండెనరు నానంతోషమన్ హెచ్చుగ౯
- మ॥ అవియోరోపనఁజేసి మూచుతి వయంబున్ రాతియోంకగన్
దనరూపంబును దగ్గఁజేసి తదుభిజావర్పంబురోనెక్కి యా
జనమోట్ విక్కిరిపన్నుతింప నుటభూమంజాతఁడ౯ నల్లరీకా
మనమున్ సంతపమందుఁజేరిగ రమూభ క్తుంజుఁ గూర్చుండగన్
- మ॥ చలురభూపటిదుర్నిరీణ్యతలు మినర్దేతిరోనిప్రుదురో
పటరోషంబున ఖడ్గహస్తృతలు కుంభాపూరింబుండుతై
కలువాత్యంబులు పల్కుచు న్నదయందై కామూచిభక్త్యుండై
భటసంఘంబులుఁగొల్వవచ్చె నితిజాపర్ణచతుం దున్నుతిన్
- మ॥ ఏభవంబొప్పువచ్చినట్టి చురితున్ లంకాదిషుంఁగాంచి యా
యభవల్లామిని మోమంజాంచి యభవిర్నిక్షింపకున్న నల్లరీన్
భుభూయంఁడగురావణంబు మదిలోకుప్పించి విలాగతిన్
నభయోక్యర్యవిధంబుఁదోవఁ బలికిన్ సుంకంభవాగ్మంజై

- ౧॥ చంద్ర దీప్తి వగంగ భోగమలభౌగంబోక వారారపం
 సననవానిమణిమం రామని సర్వప్తి స్పృక్తియైతిం కగన్
 కుమర్ని పనపెట్టుకొప్పదిమె పల్లవోగబాణంబు లా
 నరుని వర్ణవతు బుద్ధునిన్ శేఖరురో నాకంబునొందింపచే
- ౨॥ కంఠే నేపథియందెరెచ్చితిని దుఃఖంబందనీకేతికి
 లురిపిస్తానీ లంబుమీదగ వచిన్ పై య్యంబురానోపునే
 యలలోమంబు సగోపరుంబునయ నాకర్ణాగిపై సంకరం
 బ లనబోగనుసౌఖ్యశేకగరులన్ బోగింపచే రాతపై
- ౩॥ నువతి నీ వదివంబునిక్కడంబులంబోలు మధ్యంబు నీ
 ప్రవహింబుమదాబుఁ గ్రొవ్వులులు రోలంబులుబాదిన్ ఎవ
 ప్పవడంబో కంబులంబునీదుగను నొప్పొంగ టానంబురో
 పదకుంబునితోలు ను న్నకంబులన్ భద్రంబుగా నుండచే
- ౪॥ సమసింబులు గామశేకనలువ వ్వావంధ చిత్తంబునన్
 కం రాబుండెవచేని హెరమగ నిల్లంబు నీ రాక్షసుల్
 ఆరీతగ్రమచీయతోపము నినున్సాధించు స్త్రాంతమున్
 ఎనునామాలు జాగునీయకుంబు నీవీరుంబు రాచెడికన్
- ౫॥ అనీకంబులైన రాజసింహు వుభోతగ్రుంబు నారావణున్
 కనమోపెత్తియంబు లాతనేక కతనిన్ పైకర్ణంబులగ్గంగ రా
 విసేనెట్లుండి తృణంబుఁగైకొని కడువీరితిం బ్రకర్తాక్షియై
 పునవత్త వర్ణనానిఁగొల్పి పరికిన్ కంజాక్షి మందర్వనిన్
- ౬॥ అంబున్ చిత్తపద్మాంబులంబునన్ యెట్లొంటిగానుండ నీ
 పు బలాధిపతిర్ యెట్లుబుద్ధివయ నాపుంగాపునున్నన్ విమా
 గంబంబువ్యధిఁగల్గి నమ్ముఁగొని నీవాకంబువాంఛించును
 నిలువంబుంబునొందెరెచ్చితిని నూనా నీదురామంబునన్

మ॥ అగరాజసేవ్యుని నాదుకవేదము సంఖ్యంతోర్పుగాఁజేయుచో
సగరాజంబులఁగూర్చు చెపవిరుప్రజ్ఞన్ నీవు అర్థంబుచే
బగులంజేసితి లేందుకవేదము నాకత్తార్కగర్భాన్ నెదిం
పగఁజంబుకయు నీదుచేతదుమ గోపంబొప్పుగాఁబాది॥

మ॥ తరతామృతము దుష్టహాస్యతరతా నాలేందువృష్టికా
నమమి స్వీచుఁడు పంకజంబు గదానాథుఁడు నీటర్థిన్
అరదాదాగ్నితీ వెల్లువోర్చెదచో సేవలంబుఁజేపాలె నా
మిదున్నేమియును నంజిపించును తిలవర్షింబు కోపల్లెదన్

మ॥ అతివైరంబునుదెచ్చికొంది పదయన్ వల్లంబి అహివృద్ధిన్
ఓరినాపీరుచి తక్కిఁజేసి నమఁజంపఁజూచుచూ రీరకన్
గమఁజంగల్లును యల్లుఁగానిచో తపగ్లంబుమాయించి యు
ద్ధమతై పన్నుకయంబునంగొను విరుద్ధందింత నేదెప్పితిన్

మ॥ ముఱుకుల్పెయి వాక్యనంతరిని దుచ్చుర్తిందెదందెట్టి యో
లంబా! యద్వితిహృత్కమానమను శీలనీపు న్యోనవగన్
దంనంబొందకయుంటివేని విదవన్ పయోకమంతేమనం
వలకంబల్కి పొజ్జారె రావణుఁడు దెషంతోర్పుగ న్నింటికిన్

మ॥ మితిరానందన పూర్వగాతను గమన్భిన్నాత్మయై పంతుోఁ
బ్రదిచోదగ్రుచి అక్షయిన్ గుణయతున్ బ్రాకృతపరీకసేవక
మదనంబిక్కి తగంగ నేనురనునన్ మూరీకామూత నా
కరనంత నన్నమందుగు తైదిగి వల్లభంబుగా మ్రదికిన్

మ॥ ఇది నామానవహార మయ్యెవని యాయెట్టి వృద్ధింగోరగా
ఓదితిల్లోరమదీ యువంబు గదకన్ హెదాయ్యైఁతైఁత్తిగన్
కరియంతోతగ అక్షయిందిది మృతజ్ఞానెందుమన్నుం గమన్
వదవంబుదువ వెల్లుఁదోవ పరిగెన్ పంచామమందామన్

- మ॥ మునుకల్యాణమహోత్సవంబున మహామృత్యుకర సంభేదనన్
 వనుదెంచె న్నుటలాపరామరుతుఁడు బాసయ్యోహమందై విగ్రం
 మను బానిచ్చిబువంగ సంబలునుసీఁడుంబాపిపోవంగ నా
 మనవై రంబునఁజేసి నమ్మనిటనుం గాబోలుఁడెవ్వె స్క॥హా॥
- మ॥ పిఘుంబాతునొ రామవంతుని మదిన్నివంతఁడూలంగ నా
 కెఘుంబాతునొ నంగమంబునికుతో నీదుష్టలాపాపినం
 ముపుటాదల్ ననునెఱ్ఱబీడునా మదింగారిండునీడుండు నం
 తపరామాధిపతి బాణాబాదగునో తద్యంబుఁగాదో! రగన్
- మ॥ అనియారీతిగఁ జింతసేయు జహానంబాత్మలంబాచి రా
 మును నై మందీ ధరాతలంబునకుఁగమ్మిల్ విప్పి వేడిగ్గగన్
 జనితాశ్రయకలయోతులంబయిన యానన్నీతి చిత్తంబునో
 గని యాననరతల్లజా నిగుల యిఖంటొప్పుదాఁ జాచినన్
- మ॥ నతియోజానకీఁగించి రామవదకంబాలోల్ల నచ్చుంగుంబున్
 మతిలాపమనిత క్తిఁగొల్పి మదతి! మాయంబు నీయఁజమన్
 యతివీయందగు రామసేవకుఁ నేనంబుం దగంబర్కీ న
 న్నుకులంజేసి వదించె రామచరితవృంతన్ ముదంబందగన్
- మ॥ పకలానుంబు కన్నిరూపమగు తావ్వురామనామామృతం
 బు కరంబొప్పుగఁబ్రాచి రోషిలుదు నభూషుతి వారాత్మకన్
 మతమందంబుమనమ్మి యాతవితో నోకుడార్క మారామంబున్
 యతలంబుండగుండ్మిలుంబును ముఖసంబాత్మలే యిప్పుడున్
- మ॥ కరుదాంబోధియనై పరామంబు మదింగాంక్షించునానమ్మ నం
 ము యుంగోరిన సీతఁబాచి పలికెన్ హర్షంబుతోనానమ్మన్
 యరవిందేక్షణ పీఠిరార్యమువత్తె యారామంబుంబంబుంబల్
 దులితునావయింబు నాదుండు విమందోక్త్యంబుఁబోడే రిగన్

- మ॥ అనియంశన్ తపవిశ్వరూపమణుబాశన్ నిలమార్చిన్లెన్
ఘనవత్తువంటి భయంబునెంచెని పీకంబానుగొలుండునై
యనవంకాగ్రణిలేవెనేర్యగఁ గమిన్నింబొంచూ నామయన్
తనుచున్న న్నిని వాతజాతుడు మహానందించి త్రంబుగన్
- మ॥ చురచూరం దనశిర్చినదేదియఁ భూశ్చంద్రై నరాచూఢ్యరో
నుదితందై ఘనమైనుండుయొకపై యొన్నత్పవాహుర్లమై
విదితందై న నరాంగుళియమును హృదీకరిం దగవలాడు ని
రొరవన్ మొక్కి విసరి దానిరితియెన్ భూశ్చంద్రహస్తాంబరి
- మ॥ నిజబాధుండు నన్నుగపించినఁ దగివేర్చొంద నమ్ముద్రించి
రజనిదారభయంబునం దనడునిన్నువైబింది రో
ర్జితయందై న బుధిత్తునాత్త ముల వంధీరిన్ తరించెన్లెన్ నీ
రజరాగాదిమణిత్రదీప్తమొ మోపర్చుంబు నామయన్
- మ॥ రమణీయంబగుదానిఁదీసుకొని యాలంకారంబునం
బు మహాయుక్తి గుణేయవాంఛతో మదంబుంగల్గి నానాశక్తిన్
మమరాజంబులఁబూజుజేసి వతమున్ ఉద్దంబుగ వ్రాచుగన్
యమంస్తుతుని వేరుగొమ్మమరు నాతందేగె నులం చర్చనన్
- మ॥ తరులై పీతమగాంచి లాతవయ తక్కువన్ తెప్పెత్తగా
వరమాఢ్య న్నెగవొందుభామినియఁ భూజాతం దగంధ్రేమతోఁ
గరుడంబాచి భయంబువాపి త్రితటన్ గాథంబుగా నామెన్
యరయన్తడఁజేసి తామవరిగన్ యారామకృపంబునన్
- మ॥ ఇటునడఁజూపేయనామె యొకలారింగాంచె దుర్బుధుఁడన్
యలులాలై తులు చుగ్గినట్లు పలువన్నారావణంబుం దిగన్
వటులాసీలవరాత్త వర్గములఁ దానం త్రహేపంబుతోఁ
గటుకంబుచ్చినయట్లు మర్కటమువీకలొప్పెట్లు పర్వదన్

- ౧౫ ఇకపంపై నడుచునట్లు నాకనలునట్లై వ్వాటికాలాన నం
నదివలెయ్యెను నేరుకాలమున బాపానయి కొకంబునన్
యెవరైవ్వంబునుబోలెనై వధ్యులునుగ్గయ్యెం బుంబంబు నా
ఁర్పంగొంబులునెంచుచుంటి యియ్యారాకంబుగల్గెంగమన్
- ౧౬ ప్రతివాన్వన్నముదంతమంతయును నుద్దీప్తిన్ వసించోలు పై
త్యవం బక్కజకుంటిచెల్లిరి ఎదోర్థంబును వారానాన్
నిలరైవ్వంబున వానిమాటలను వానోంబు రెక్కింబుకన్
వర్ణించుచునువానిదోరెను వికారాదును నొచ్చు ప్పడిన్
- ౧౭ కనలునట్లవత్సమంగోనుచు వానింజెందుచు దోపుయన్
బుదో రావణుగొందకోర్కె తనకోగొంబుగంగల్ల వా
నింబులుంబు వనంబుగొనిగలేదానింటి రానందుతో
ర్చి కయందొచ్చగ నానంబుకరుకొంగొచ్చె వానివత్సయన్
- ౧౮ పంబాబుంబులెందుచుచో పెనపుయన్ పొనై నవారాయలన్
యలైవ్రేయచు బాబుచన్ యగుచుం బ్పించొందగా రాన్వొంద
బలరై కొంబులందెప్పుయన్ నకంబునంబున్ వదిల్పాపుయన్
యలచున్నెను కంబంబునంబు గూంబేయ వాన్వొచ్చుగన్
- ౧౯ తరుల వ్వామిజానట్ల వ్యవ్వంబులందప్పింటి గొప్పిల్ల లే
యి కయంబున్ బుద కలాపెనును నువ్వత్తవ్వాస్తాత్తులై
పంబానంబుంబులై దానిన వది వ్వాంబునంబునంబు
పెనుగొనెనె తరీయసాయమనంబును బుదకోమంబుగన్
- ౨౦ ఎదిరి ఎదో ప్రపుంబు యలంబుయిం దిట్టుచున్
యొయొగొంబు నవ్వంబు నవ్వంబులందెనంబున్ వర్ణ
త్తరవత్సయల రావత్సయంబున్ దైవ్వంబుగంబెల్ల ను
గ్రవ్వింబునంబు గోతపెనును నుగ్గంబు వ్పపింబ్బి కొనెన్

- మ॥ ఎవడావా ఏమూయ్య దిప్పటికిదానేతెంచుచుం గారణం
 బు వడింగన్నానుదండు అర్పి కనుకంబుంబి పై న్నంబులో
 ద వనంబప్పుయోజేరణంబె దనయన్ దంబోద్ధమన్ యిచ్చితి
 త్రవరేయ్యం బువచూనూనూకతబన్ దర్పంబులోనారయన్
- మ॥ ఇదవాళ్ళవ్వరీదాల్చి యెత్తయిరులై పైయ్యంబులెల్లాపుప్పిక్
 కవియె న్నావర వంగివిరిపియన్ గర్వాంధవంబెకమన్
 మనమంబెప్పు మ రామనామమొను కామాయ్యమొప్పుంగె నే
 యునత్తిశేష్టుని యంబుమరుని నవ్వాగిన్ జేరేయ్యుండవన్
- మ॥ ఇగమంచం దనత్తివరానుకతితో న్నగింది పంచాకటిన్
 మిగమంబై యులగ్గుమాదికి దినేకుండేగువరావ నా
 శుగపంచాయెయి గంబమెక్కి యులగూర్పుంబెన్ వినింబింబో
 నగువించె న్నువుదిచ్చితి త్తుండ దదీయంబై న నేతవ్వయన్
- మ॥ యలువా యెవ్వడవీవు దిప్పటికి నీకుల్యల్కుచున్ వచ్చుచుం
 గల యారావ జమెర్ది పల్కు వదికిన్ గర్వంబులోబోవనె
 ట్లులంబెన్ భవదీయదిక్రవరిన్ దూరిందగంబెప్పుమా
 వలనంబుమొదటిని మర్కంబులన్ పొరింపివిన్నున్దిహ
- మ॥ అనువారావణి శ్రమ్యుల్లవకరవాక్యంబున్ మదిన్మెర్చి తా
 నును నెలించిననక్కధం తెవులకు న్నూల్కొల్కుగ న్నావరన్
 భవమోజాననమూహమందదని యుగక్రోధులై పావనిన్
 యనరామవ్వదివేయ నారకును వారింబెన్ అనచ్చుక్తిదే
- మ॥ మురళితుండు వవామిపై గవిని వేజూర్కుర్ త్రిమల్గొల్కూ
 అరనారావకతంబుకంబు దివివగ్గంధయ్యయన్మెచ్చ నీ
 కరమైమోనినా గంబుండగిలి కున్నంబై భవంబుల నే
 మిర యాశ్చర్యమందుజూరెదరు వెమ్మిమన్ వయంబందగన్

- మ॥ ప్రకటప్రాథవమొప్పు చివ్వకరమల్ వాడంగఁజేయంగ దై
ద్యవలుండు వ్యధిలోనఁజింతిలును నిత్యంబు స్మృతామంబుగఁగా
మకరంబొప్పుగ శ్రువువైదపివచ్చు న్నేడునిచ్చొలుతున్
యకలంతుండుగు వావరప్రభుని యుద్యుక్తి కాబోలునో
- మ॥ మలదత్తంబున నీకనికా యరమనన్ఁబ్రుక్కింపసాద్యంబు నా
జ్వలదత్తంబునగాని చొప్పుద రజాత్తంబుం బ్రయోగించెదన్
కంసన్ గెచ్చెదశ్రువంధుఁ డొదిగెన్ గర్వోద్ధరి ప్పారటన్
వెలుగుల్మొయి మింబుచ్చెవదియూ వేగంబుగ న్నుగ్రింప
- మ॥ దిరివంశప్రభుమధ్యునూను దదయూ డేవేంద్రముఖ్యామర
ప్రతిభుల్ దుఃఖపంపెంద నేనిన మహాబ్రహ్మత మయ్యుద్ధరిన్
యకనిందాకె రయంబున ప్పెళుకు మున్నారవకళ్యంబునం
బరితుండయ్యెను మూర్ఖుఁడెది ధరలే న్నారంబునూంబునాన్
- మ॥ ముంలన్ జేష్ఠుఁడుఁ బద్మనంభవుఁడు వంతులంబునుంచి నీ
కరమౌ యత్తత్తుపప్పినోర్చెఁ దగదెక్కంబెట్టునే దారిమన
యరుదై వాదికఁజిక్కి యేలుముటకల్ యుద్యుక్తమైబోప మ
నరదీతుండును మత్తితుండగుదుఁ జెప్పారంగనొప్పుం ద్వరన్
- మ॥ ఇదియే మంచివంతులంబునును న్నెంతన్విరుగంబుగా
కదనంబునున మూర్ఖుఁడెదివలెన్ గర్వోద్ధరి ప్పారటన్
యరయంబై వదిలదుఁజేసి పురి కళ్యంబప్రమోదాత్ముడై
కరచెన్ దానవదీతుడవు మరసంఘంబుల్ వెతంగుండగన్
- మ॥ కను మంబోలివ కోర్కె నీతరు వమన్దై కళంబుగంబట్టి రీ
రైను వాకర్దియిదలువంధుఁ గరుమెచ్చె న్రావణిన్నాకరున్
మనమౌ రావణదర్శనంబుఁగలిగెం గామాంధకమున్నుని
లని తోదించగఱూతునంధుఁ దలచెన్ కర్మాకశాతుండొగిన్

- మ॥ అశివాదంత మశ్లేతత ల్లసరః కామర్పాహారై సుంద్రిత
ద్రృతకరంబొప్పుగ వెల్లుదు స్థలరీతిఃభద్రానత స్థితిర్దై
వికలంబొప్పెదుమానసంబున మరాపిల్వేషి కోపిన్మి
యకలంకుండగు మాయశింతిదాపవంశన్ వచ్చెవాచండున్
- మ॥ అశివీవంబుగఁ దన్నుఁబాటిన నిలింపారాతిదుర్భేదజన్
మతిరోసవి పుమేషుమూతమున మోక్షుండొప్పు నావాండు
స్మరితేయ స్మరిపీఠమయ్యె నలదు న్నాకారిచ్చెచ్చుగన్
వతితుండై నయకంఠుఁడొడగ ముదంబన్మెక్కి నర్చునిన్
- మ॥ నినుసీవంబుగఁజూడ నీభురిగమర్పిలుండు భద్రాననం
బునఁగూర్పుండుంబఁ బాడియో వనవరా తోనాడుంబం బాపున్
వనవంబోహమఁగూర్పురారంబు నీవాచాలంబొడగ
దునదీయంకవంబుఁ దోరెడిని వాక్రంభమున్నెత్తున్
- మ॥ వలకన్నోరునులేదయున్న విభుర్పాదుష్యుంఁడారి రా
జుడై వానరవంశజాతుఁడు మహాసామర్థ్యమొప్పిన్ నిం
తలుగంజెప్పెను యోగ్యుగాక మణియుం భద్రామహారాష్ట్రమై
నిలనంబారముసేయుట స్మరనికర్పిదు ల్లగంజెప్పుదున్
- మ॥ అనురాధీత మిహేంద్రవన్ముత లవర్పాహృదకావార్య నీ
పుసుకల్లుండగ నీతఁడెచ్చుటది దుయ్యర్థింకగంజెసిలో
దెనమోహంబునఁబట్టిరో వియపుమి వేగంఁ గాదెనిరో
నునురుదైకాను రావవంఁడుఁడు కఠోర్విన్ బంధుయు క్తింబుగాన్
- మ॥ విజితార్య నిర్మితరుండువంశవగఁ వానేర్పొప్పుగాఁమద్విలన్
నుజన్త్రేపును నోర్పునేమనియు నీను నిమ్ము నేఁజంపుమన్
భుజిపీఠంబున నానలేదు యదిసీపుంబు మాతాతనన్
గజన త్తార్కుని రామలిూపరుని నారాంక్షింపుమా మేలగున్

- ౧౫ చుగ మ్మమ్మ విరించివాక్కమహాః బాధి త్రావమంతై టగళా
 డుటే గోలకనన్యగర్వమన మోదంబంద ఆమ్మించి యో
 మాదుపిల్లల దురితోనఁబ్రయించి అనయ వృత్త్యంతమోదంబంగన
 దొరలంతేపి పరించెకానికి యోదుర్వాహవర్తింపుమా!
- ౧౬ నరకంబున్ శపనామహాబలమ శక్తికృత్తి గంజేయు నీ
 విసిరినై న సరికదంబంబు బుద్ధిమైల్లుఁబొప్పించువో
 నచలంగోరుట దుష్టకృత్తమని నీవంబుమఱంగారో
 మలివచ్చాపుడనై టయంబుఁగనుమా మాత్రాంతంబుకోదృష్టున్
- ౧౭ అచోరించుదునున్నవానయనిఁ బాపత్యంతకోపంబుతోఁ
 గనుంబువృలురాల మొర్లిటయఁ బాశ్శంబుఁజేబూని గో
 ఁన నీంహాననమయమంతక మదీప్తబూమికిన్ దిగ్గి మా
 లమయంగంబుతో విధిబులుట బాధంబాది పర్యంబుగివో
- ౧౮ ఇదరావనయతేతఁబంపవనీ రానేరెంచివా దీప్తుటా
 యరదింబుండేఁ బాపమంగలుగు బుద్ధింజాలయోచించి ట
 క్కయలంకిక్క క మర్కటప్రియ మమోయంతై నవాలంబు ప
 మరీచోగర్భివయల్లుఁజేసి విడిపింపన్లగ్గురా రావదా!
- ౧౯ ఎకంబునై న మృదిత్యవాక్కమహాః బాధించక మ్మగంబున్
 వికట్రాసురీపాదాగుడగుమన్ దీయంబు వారాబంబు
 పి కరోంబుగుపాదమై ర్తి యనుబాండున్ బుద్ధిఁగోర్పొదన్ ది
 విన్ని కంబుంబులవన్ విధిబులుట సన్నివీధి రోషంబునన
- ౨౦ పండుంబు వృద్ధికయంబును మహాళ త్రావమ్రేష్టాంబున్
 వయచో రామవిక్రీ మేడగను బాపంతోవిధిన్బాటి వే
 ఁంబుంబునుచోయి పాదమలవాసంబుగా రామయన్
 వికట్రాసురీగోరింది యవవింగాపాదె విలై వ్రకవన్

- మ॥ కపిసీత్యున్ మణిశౌర్యదామం వలకన్ గర్వోన్నతింజెంచి య
గ్నిశరీరంజగువాదిగన్ యనురుణులగ్నిచింతగనశేష మె
త్తపులంకవర్తిద్రుప్పివేదిచువ వాతంబుం బ్రతికాంతా
ర్యపుణుద్దం బంకమండగొచ్చెను సునల్మార్తి చదియగ్నింకగన్
- మ॥ మసారంబుల వద్రాగమల కుంచదై గానలవాతమన్
యరుదోతోటలనంబయి నిర్వరంగన్నానందుతై యగ్నిశీన్
కరమూపు మెనర్పి శానకివనింగాల్పంక్యతంచె న్నృశీన్
యరరే! యింతటివాడవం వసునసంఘంబుల్ వెతంగుండుగన్
- మ॥ ఇలాతై రాకలతై చ్యు కప్పు మనాశాదీగనంస్తుత్యునిన్
నిలువెల్లవనదీగ్ని శేయి విచరానర్వంకలన్దుఃఖి
బలశారే శతసీత యగ్నిని మదిన్ సాశల్యభక్తిన్ స్తుతత
వెలయంజేయుచు వాతనూనునకు నీపేరశ్రవుంగాపుమా!
- మ॥ అయియార్తి నిర్వలంబించ నీకంగని శీతంబై కడుంజావనిన్
కనకిలల్లహియంవకుంకగను వేతక్షంబిక్షించె న
క్షనయో కర్తృరదాల్పపుంగులగు నాకాంక్షల్యుదింబోదనన్
యనువై భూడవె న్వరకాశ్యమంబు నిర్దంబొప్పవెవ్వేళలన్
- మ॥ పిదప న్వాయునురుంబులంకవిరువన్ నిరైవతింబోచె నా
వదనంబోహ సయత్తమ్రతల కుంచద్యంగవంజాత ని
నర్వదికాంక్షలకలమైన నంద్ర భుచ్చుంన్ సామిరి తొల్లింబిమా
ర్గదివింబోయెను వంతవంబున భువాగర్వంబు కోల్లగన్
- మ॥ కతులంగాంచెను గీతులం చటమనన్ కవ్వాంసూనుండు నం
కరహర్షంబునఁ జెప్పెమైదిలికధన్ కర్పొర్ణత న్నీరంబున్
వతియోరామనిఁ గీరవల్లభుని ప్రిప్రార్థించుచు తేరి రా
కతంబొప్పుచునివారమంబును మహాచక్రుంబు నారామనిన్

- మ: సుమనంబొప్పుగఁగంటితావరిని యందు బామరువృత్తులు
 ద్వంద్వమందనివలెనె శోకమయిగన్ దాఁచినియెను తప్పుచున్
 కడుజీయింబగు ముదికంగొనుచు నారాజానన్ద పీఠేమియి
 ద్వి మదీయింబగుచుఁబూవుమనియెన్ దింతిల్లుచుంబెల్లుగన్
- మ: అదిదల్కన్ జనకాత్మజుండంచి ప్రేమబ్ధిలు హస్తాంజలిం
 గొనుచును ని్నిడినట్టి పావనసుముఖోదాత్త వై యాత్మక
 త్పనిలత్తంబగు ధూపజంబును కిరీహర్యంబునై నట్టి క
 త్తవరత్నంబును రామభద్రకాసగెన్ శామూహలంబొప్పుగన్
- మ: కరమొప్పురగ నంజలిసురుని వత్కార్యంబురోమెచ్చి బా
 మరనంగూహననిచ్చి బాఁబులుక! నీకుద్దాత్మభావంబుచే
 కరయిత్వాంబులుగట్టుకెక్కి నికలంబులంబొప్పు నై వేయివం
 భారణం బెల్లుదగంగఁజేయుదుమె! యీహాంబెప్పుమా! వీరవన్

(“సుందరకాండము-పంచూర్ణము”)

యుద్ధకాండము

సే॥ రిమణీయవక్త్రుతో రిమమహాంబుధికినిఁ
 గొనెల్కలుక్తిమొత్తాలంబు
 దళదళమలంబుఁ దనరాయభృంగంబు
 మవిరాధాదికి వక్షశారి
 పాపాశ్రవణంబౌహా పటమహాంబుధుల్క
 దమరౌఘులకు నాయకురకమభి
 బ్రహ్మాదిసురలచే ప్రార్థితులై రో॥
 కల్యాణవాంఛకౌ మనకకెక్కి

తే॥ గీ॥ దుష్టతనూక్షణంబును శిష్టరక్ష
 నమిరవేయకఁజేయగ నవలించి
 రామిదనుజేరినొప్పెయి రాజదిభునిఁ
 బరగచినుతింతు పశ్రాంతవిక్తిఁగలుగ

7 ॥ నిరావిభుండు తన్నిజుఁజెప్పిమంబుండుఁ
 గలుగుఁ బ్రార్థించిన భునవిషయము
 మదికెంతొనంకొన్న మామహిల్లగజేయ
 నంజనీతనయండు నమితతక్తిఁ
 గరమంబుమంబులించి భునశరాశ్రమయొక్క
 నీవునప్పదిగిన నేమిఁబంబు
 వాతను నయినను పల్తించుచిరిమింకఁ
 జెప్పుచునని రామచింతమాన్సి

తే॥ గీ॥ నల్లి యురుబలయుక్తుఁడు వాంజనేయ
 దీక్షుఁజొప్పెను విభుతో కడించెయని
 పరుని రావయవరికంబుఁ బ్రస్తుటమంగ
 లంకరాజును వచి దైత్యరాజు మణియు

౧౦౮ ౨౩౨ శ్రీకృష్ణ భువన క్రిపర్షింతు
 నమమలనోదించి వాసావము
 బ్రహ్మచేద్యార్థి నమప్రాప్తమైత వరాధి
 శయగర్హిణున విష్ణు నకలజని-
 గారించుచున్నాము కరుణుగవారిని
 జేదాంబులెల్లాన మొలుగఁడింపె
 పొంపవిష్ణునకు శర్వరూపై నను
 నొక్కదోషములేక ముక్కుపెకతి

౧౦౯ ౧౧౧ యుగళంతు న మోహము నధికతరముఁ
 గాన వాతనిఁజంపుట కలుసులభిషు
 వాక్యదరియించి పనమునవ్వారిగాగఁ
 దొలు దనుజేంద్రుఁగూర్చి మిల్చుచిది నేను

౧౧౦ అనిక లాచ యువలైయె మోచినునఁచేరి
 మొమ్మఁగనుగొని నరవనముగ
 వాసకపేస వార్తితీకముదాక
 విడిచింపఁజంపుము నేగమనము
 కీ. వల్లభుఁగూర్చి శేకపుడయచేతఁ
 చోపుడమనిఁబల్కు దొంగి యిండు
 నలసిండుంగద యలసుపేయి మైంద
 ద్వివిధులఁ జెక్కఁబ్రతిష్ఠితక ౨౪

౧౧౧ ౧౧౨ నలమురాధున్నవారతి జంపిదికినిఁ
 బంపె తెల్పదిఁజెండుచేరటిదుఁదన
 వెలువల ఒక్కఁబంపిను పీఠముఁ
 యొందికసొగరి జేరితి క్తములను

1. n ముగ్ధిమహామమంత సోమపండురూఢిఁ
 దై వెలుగొంటును నక్కచిలుక
 గ్రాంతభీకరులై యొప్పు వేసమం
 నదులను సెలయేళ్ళు నిల్పిరిదిగ
 నుత్తరించుచునుండి నొక్కెడఁగొలచెను
 వివిధగ్రంథము ద్రివిధంబు
 ననోన్మనఁపుద్మిదాగు విసదంబు
 ఋష్యవతి అమరదోహదోహు

2. n నగరమునకుఁ బునఁ నర్పాగవంతు
 విష్ణునామయి లక్ష్మీకీర్తనఁదండ్రి
 మైత్రులనిది సందితుడగుచుఁగొలచె
 గుఱులనంతోహమిలను వేగముగనపుడు

3. n లనయల్లుకొప్పుడు దర్శనందొనగెను
 దనివిదీనగఁజూచి దనియవాడ
 ననుభవించున నర్థింపగినంత
 బహువిధిలస్మింత తింగయుక్త
 గుఱు దావికప్పుడమ్మనుజోవయి మార్గ
 మునుజూరడందును మోవకహిత
 మాననంబునఁ దరమామనుదీనించి
 రిందానంబులనిమ్ము అక్కఱును

4. n ననుచు సౌమిత్రిఁబరికిన నల్లవడఁ
 తెలు రామంబు లోపిదచిత్తమనను
 లక్ష్మీకందినిఁజూచి భూసానుడవును
 న్వర్ణవాసులు యిక్కిలితోడ్యమండ

సీ॥ వీరుచంబులును విక్కుచంబుగ నేను
 చుద్దాకహారాన్ని యవ్వదేహు
 నిగనేతు నన్నుఁచృణేకరించి తెలంగ
 దీవు లంకకునేలుఁదెలుపునూ క
 వింద్రమథ్యానేక బృందంబువచ్చిన
 విడువనునిన్నని వెలదిమిది
 మోహచేతస్కుఁడై యాహవమొనరింప
 నున్నరామని తక్కినుగ్గడించ

తే॥ గీ॥ నతివిషాదపుఁజూపుల నవనిపైకి
 ముత్యనదులనుగూడి నముద్రుడంత
 వచ్చి రామనివదయుగవశమలను
 బట్టి యుద్ధనిమితియందె ఖాసురముగ

సీ॥ రాకుత్స్థులపర్య కంజగర్భునివారి
 మరగఱనన్నుత శోధికాంగ
 కమలాక్ష లేన నిష్కనగమావళమౌనె
 మౌనులకునుదక్క మాస్యవరిం
 వదుకాల్గుదువనము ల్పదిలంబుగానుందు
 నీదుకుక్షిని యొప్ప నీశ । వరద ।
 సంతోషమున నేనువయ్యవహేచ్చితిఁ
 గాని నై రములేదు కరుణఁజూపు

సీ॥ వె॥ బ్రహ్మ కమలనాథ పరమేశ్వరీపులఁ
 గర్త తర్త హర్త ఘమడవగుదు
 దువ్యగణముఁజంచి దోషాదిరహితుల
 రక్షనేతువెప్పుదు రామకల్పద ।

సీ॥ ఎప్పుడధర్మంబు నెవగులోకంబున
 వచ్చునునుంబు నరయదీపు
 గంగంక్షివినిచ్చి భువనమీగునిచ్చుఁ
 గలిగెంబుంబు గాఢముగను
 సేరాచుహసాధివ చెన్నాదునిభార్య
 రాచినహృదయంబు లంతఃసము
 దుఃఖంబునొందుట దవ్వలేదుచెన
 రావణుడేతలెం విడులాల్చి

తే॥ గీ॥ కంద్ర ! దళకంబునును యాసారసాక్షి
 విందువదనను భుజిం నైందమలఁ
 దీనుకొనిరమ్ము లోకముల్తప్పిఁజెంద
 నాదుమీదను సేతువునరయగట్టి

సీ॥ అనివిన్నవించి వీడ్కొనిలోక వాతంబు
 సంతట ముగ్ధిపుననముఁజూచి
 వానరయోధంబుఁబంపుమఁ జాగేం
 న్నద్రులఁదరువుల నన్నిదిగఁ
 పెదకితెత్తురు బహువిక్రమంబులవారు
 ననిబల్కు నర్కశాంతపునుపంపె
 ముగ్ధులునముదయం బంతంతపెదకియె
 వారలుఁదెచ్చిరి వరతరువుల

తే॥ గీ॥ వ్రదిజాలమునంతటి నభయంబునుఁ
 యిచ్చి శ్రీరాముడెంతయుఁ జోద్యమంద
 ఘటబలంబునెందసాధ్యంబు భువినిఁగలదె !
 రాగరథిభక్తులందును ధర్మమరుదె !

- పం॥ చిర పోనముఖముతో దళరథమరుడవ్వు
 వడ్డెలదరువుల నట్టిమందుఁ
 దదివేయిదన్న నాణలలదఁజేపిన
 నిర్నియఁగఁబల నదగిపోన
 నాన్వితకీలులై యంచలుదియేని
 యనిచారినపగ నందుకొని
 నీయనినానొప్పు నిర్లక్ష్యకవితకుం
 తప్పుట నర్థిరానృదివేయి
- తే॥ గీ॥ నదియల మునుగకయుండెను సంతవాడుఁ
 తనునర్పిటఁ గొంతఁ గుముమెలయ
 నకనిచేరినిచ్చున నట్టిపైను
 దూర్జకాలంబు నొక్కపెనుపునుగట్టి
- పం॥ రామమావరుడవ్వు రాజిల్లుమోముతో
 నీయనివడింబు నెలుగఁబట్టు
 మరిజాంబవంతుని మానకనొచ్చిర
 వేడిననారయ మనయమెనగ
 కాల్యకాలమునాను కుల్యలోనితంబు
 వస్తుకంఠయమలఁజారవేయి
 తండ్రియంతయుఁ బెర్చితనయిచునై చిన
 కన్నులఁ దేలగవాక్కుఁబలికె
- తే॥ గీ॥ తప్పుపంబుగ దీనక దానిచేన
 తలదిపై చిన పుష్పవంశయముఁదెలు
 నొకవిధంబుగ మనమపయోగిచుమొ
 ననుచుఁజెప్పెను రామదానంకమొంద

- సే॥ తాంబూలమంది పాశ్యమందిని విరికించి
 వాంఛింపవన వనకరాచి
 నై వ్రతశక్తంబును నన్నయ్యగొనెనూచి
 పాశ్యంబు నందిరగాగడలచి
 ముగ్ధిమ నంగవ కూటం కృపికిని
 తనది త్రమంబున భక్తమంగను
 క్షాంబి తానననంబుని ఇంటును
 ముత్రులకొక నమోయబడ్డి
- తే॥ ౧౩ జన్మదేవుడు హనుమంతు వచ్చుకలును
 తాంబూలంబు యనునమ్ముతకలంబు
 తానననంబు నమ్ముత రక్షింబు
 ననెను తాంబూలంబు నందలుగనగనాచు
- సే॥ పై వేయవయినచే తానననంబు
 పైకలంబును తెల్పి నరసింహ
 తుకపాతకంబుల జోత్యంబులగలగగ
 నందిరమీదిని తురుగుమంబ
 వానకవరులలో పెత్తియంగరుల
 తదియంబునుగని యుద్ధిపిది
 కిలెని యాత్మయమను గీపెత్తియంగగ
 తానుదేవునిపాత తానననంబుగ
- తే॥ ౧౪ తెచ్చిపై చిన వారినిదీ ప్రమంగను
 నాచి తానననంబులవచ్చు తుప్రమంగను
 వారువచ్చిన పాశ్యంబు ప్రతివకంబు
 తెచ్చు విడిచుచెప్పారని వీవంబులతో

సీ॥ ఇదిమంచిమాటని యెంతయులమ్మలుం
 ఉన్నతోనాతగ నవనివిధులొఁ
 చెత్తులఁజొతగని విన్నివాతను నేను
 ధర్మంబులంతగాఁదరమె పెరియి
 మనినియొచింపుడు మతిమంతునెవనినిఁ
 బంపుదుమా పైర్చివకునికడం
 ననివిబాఠించెడు యవనిబ్రాగనుగొని
 భక్తులకెల్లను మావికంబు

తే॥ A॥ నై న గుణవంతు డంబవీరనయి దప్పు
 వారిప్పురుని యంగదువలనుహః
 భక్తరక్షేత! సీతార్యభామితఁడు
 దప్పుకనుపహియించును దనరఁబంపు

సీ॥ నాకుఁజాతగ నిందునర యగ యొద్దంబుఁ
 గలుగునందని యెద్దకలతనొందు
 దీచించిపంపుము దివిజాదీపమ్ముతో
 యునివాతయీసుఁడు పొర్లయొదిపఁ
 జెప్పినఁ గనుగొనె నేవాతిధుడుని
 మఱుపునిపట్నొతు మహితదరిహఁ
 బ్రభవ్రచదీప్తునిఁ గలుగుణవంగుని
 యంగదు నకరును యాశీరిపునిఁ

తే॥ A॥ శెంకఁజేరఁగ రామంబుఁడై త్తమంబు
 మిగులవంతునమంది నమ్మికనుజొంది
 రాయజారింబునమ్మతి రావణునితో
 ననియుఁదక్కుధనంతయు నమరఁజెప్పి

సీ॥ వారిష్టక్రుండు శశ్వదృక్త రామని
 పరిగొనిమహ్మదుఃఖమిది
 నివంపునేయనే యాపంత్రికందరు
 నొడ్డకుఁబొవనే నొచ్చుగట్ల
 వాక్యమంబులైన నే పరరామదాసుండ
 ననిజెప్పనే ప్రితి పంబునా॥
 పంపుమానన్నును భయమిందయగుచేక
 వానరులెవ్వరులే పసుధరాన

తే॥ గీ॥ నన్ను యాతని మాటల శత్రుకంఠుఁ
 గణగ రామండుఁబంపగఁ గరమంబులసి
 నిమిషమాత్రంబు లంకకునేగెనతరుఁ
 జేరె రావణుశుద్ధాంతసిను మలీయ

సీ॥ ములునాడు రావణమహిషనిజాతగ
 నాస్థిపమంబవమందు కొచ్చి
 రావణుఁగనుగొని రాక్షసశేఖర!
 రామపంపున నేను లంకఁజేరి
 వీరోధభాషింప నిందువచ్చితి నీరు
 బుద్ధులుఁగలుపు నుబుద్ధిచేర
 నామాటలారింపు నయమంగభూతాత
 రామపత్నిని నెమ్ము రామకిన్ము

తే॥ గీ॥ పరులనుదరులైదుచ్చిరి భావతాది
 శేఖలందునఁ దగులగఁగిడుఁగారె
 భృశాస్త్రాది పాపంగిశాఖింబ్బ!
 నీరు బోదించువాడనే నిత్యవిధవా

సీ॥ ఏకంబు నీవ్వరు నేకంబై నిఁగొంబు
 నీకెట్లు నదివాంఠ నెమ్మిఁగంగె
 కోరిరింగంట లింఁదిరిత క్తిర
 నేనింటి నీకెట్లు ప్రీతిఁగొంపి
 వందలశేతుని వంకర్పదలాడివ
 భృంగంబు నీకెట్లు బుద్ధికన్నె
 వెలివిద్యల విధిమంతయును చెర్చి
 మెవయిఁగోరుట భుజవంప

చ॥ గీ॥ శ్రావ్యుడను యమమంతబుద్ధివెట్లు
 నీమూరుతవగుట నేనిప్పువఁచుగ
 నామలకులువినుము పుణ్యంబుఁగనింపి
 కరణవేడుము రామునిఁ గరివనదువి

చ॥ అరితోధనేయు నునానిక పొర్రునిఁ
 గనుగొని మనమంప గాఢహాస
 మొదలినఁ గనుటొనుట్లుదీనమటుండగ
 నిట్లువచ్చెను అట్టి నేమిగీర
 మెతోడనానీపు మహానుభవెక్కని
 వాదంబులాడుట వట్టివైరి
 మాటలువచ్చుట లాపింతువాయిత
 మదమెడంతును నిన్ను మల్లరానిఁ

చ॥ గీ॥ కొంగపొమ్మింక రామపుతోడనైర
 మోసనాడను జనకఁ మృమిచ్చెరి
 నిచ్చవనింట్లు రాముతో నెంచునెప్పు
 లమమేఁగోరినానని వలుకుమింక

పే॥ కెడగుచూటలపట్టు వినువిసీపించుము
 మనముచేగోలెల ముగియె
 ముగియెదిట్లును హాసంబుతో నెపు
 నాదై నచూటలు నొప్పునైతి
 విన్నవయ్యెదలెడ లేని తా నెవరోహ
 జేసెనవా ఏమినిగ్గులేక
 విరలతా పర్యాయ పరమనిర్మల
 న్నాథిలొ వెడల్లు నానమగునా

పే॥ గీ॥ కడునమియెనె నెన్ను నెకత్తలంబు
 కోటిసంతయు తామునమగొచ్చునామి
 నా మేలెంచెనెను నవ్యయముగ
 తాముజేరెన నింకనిలంకపీఠి

పే॥ అనుచును పెల్లగ నంగడునక్కోట
 పాని తామునిమిది భక్తివన
 బుట్టుటనెప్పిక బొమ్మనిది నిమ్మగు
 దలమెనావనుళాంబు ఛమ్మనామ
 నాలనాలంబై న యోతామమికవి
 కతనై కమిప్పుడు నమకతేనె
 ఉన్నవ్యతాపునా దొలగివోకము
 ల్పరి. బాళ్లకొరితో బరివిచ్చె

పే॥ గీ॥ నందు కందుడు దొంగును వ్రసినది
 వాయుచేగముతోడ నవ్వలినుతుల
 జేరె తామునిచెంతకు తెలుపుగలుగ
 ములంబొరింప ననురులు సొంపినింప

౧౦ రాశీలదు పదమని రామనిపాదాల్లు
 యలకు నదృక్తితో మోక్షార్థి
 రావణుఁగాందుట లంతమజాదుట
 భాషణల్పేయుట భరింపరాదు
 యుగుట దద్దంబునేడంబుగఁగోయట
 మొదలగువిషయము ల్బుద్ధిచిచ్చు
 దగుటఁజెప్పిన రామ దంగదుపీడించి
 వారికసూరిప వక్రశయ్యె

౧౧ శ్రీ॥ మనలనేయ్యంపుమాళ్లంబు దనుకారోద
 నను పేసిద్దమయ్యెను నరియిమెనె
 పేరుసానాన్యమున నేనునేవలన్ని
 కరముమెలుయంగఁబంపుము యరిసగిరి

౧౨ ఇనకదాహృత్కర్త సారిననుభవంబు
 రామకంఠునిమాట లొదఁదాల్చి
 సుగ్రీవసానుకుంఠ సుస్థి సుబలులఁ
 గవులనేవను బంప మనసంబుల
 యుష్టమనువర్తొకు దండలుమెచ్చగ
 రామవిమందును లక్షణులందఁ
 బవమానజులను బహుకయంబుననప్ప
 వారిదిదాపున వక్రగోవు

౧౩ శ్రీ॥ రాని వంయు క్తధామర లంతనవుడుఁ
 లొదిరందలు మనములఁజొక్కి చర్చి
 రవమానకు విడియించిరి భటులసంత
 రాక్షసారిపులొంపగ రమణతోగ

సి॥ రామంతునిచ్చిన కపటయవృత్తాంత
 మెరిగి ఒకపైవృత్త మింపుగలుగఁ
 బంపెను లంకాదీశతి గాత్రపై రంబు
 మనమునఁబెరుగొని ఎందిదను
 వానరాదీశంబు వరరాశనలంబు
 భేదలఁగొట్టిరి మిన్నువగులఁ
 కపిపైవృత్తనేతగా గావంబున వారి
 తనయుఁడు రాక్షసవళమలరును

తే॥ ౧॥ దైత్యనమోపేతు రావణరసయు తిలక
 తిట్టుతుందిరి నేరిగా నీతణ్వార్ష
 యుత్తమైకటి కథమెక్కి యుద్ధమోహ
 వచ్చెరావణుడట్టి దొర్పులమపెరియ

సి॥ రాచులక్ష్యులయ్య భాచువాంఠతో దుర
 మునిజేయదుందిరి మోచమోచ
 నరిగని వాతజం తమిలభక్తిని పోద
 కద్యయంబును నదలంకృతముగ
 మూఱుచనెక్కింది మంగలనెను
 ముప్పినినాళంబుల మొక్కచోపు
 నట్లుజేయుదునుండ వారాచులక్ష్యులు
 ల్లరివకాంబుకనిద్య వెలయులట్లు

తే॥ ౧॥ గాత్రకరమంబుగొంది కదనమందు
 పైరివీరులఁబుచ్చుదు వాచిదంరి
 వమోదయంబువు భంగుల వమలెరి
 వల్పుదుందిరి మునెల్ల వన్నులెంప

..|| అన్యోన్యమర్థజానానామగు కమలాను
 దివనాంబరేణి యుగర్థమపి విశ్రాంతిం
 హతమగు నుభయలు విశ్రాంతింబలైరిదేవి
 శభమంబు గూర్చెనురధికవసులు
 వనిరెనుపుట్టెను బాహాశంబుల
 నొగిలెను విచిత్రంపుమాన్యుకవసు
 నికరంబులును విద్యురేణుమాదయంబులు
 దాహాజాలంబులు ములులదళంబులు

..|| ౧౧ అగ్నియనుగుడి పాలెను శక్తకమందు
 ముదిగి వేలును వేరుకడుచ్చుచును
 గృధ్రధికంకకులంబులు గూర్చిరినగ
 ఏయదిగురుయదే వంగు మహాలంబు

..|| అగ్నియదాంబు ననురవయంతేయ
 బాహుభ్రంబును వైదియంబు
 బాహుభ్రంబును బయతేయ వస్త్రును
 నానుగాష్ట్రంబును యంబుయంబు ;
 బహుశనారాదాది వలంబునేసిక
 నన్నియుమాహ్నియ యదయంబు
 నేనుది బాహుభ్రంబున చరణ
 ములులమగుగుది మురవిహ్ని

..|| ౧౨ కేయకంబులు కన్నులనింపుకట్ట
 నాగహంబులే భను ననియజేయ
 నంబు వైతెను వర్షాప్తనానకముల
 నునినీదె నాన్యకమందికట్టును

సీ॥ శ్రీరామలక్ష్మణు ల్పిత్రుండనా నాగ
పాశంబుచేతను బాధఁజెంది
తైర్వంబుగోల్పోయి తైస్వంబు వాటిల్లి
నేమియువలనంగ నెఱుకలేక
భవజీవితమింది తనరికి కల్పద్రవ్య
యంబు నొలగునను యధికభాంధి
గలిగియుండియు నాగకరినపాశములచే
గదలక మెదలకఁ గడువరిగియు

తే॥ గీ॥ నిద్రఁగైకొన్న రఘుకులనేతరైవ
యంగళమనుకొంది దేవతాయానులవృతు
కొకమన విష్ణు వ్రాద్ధింఁగఁ జొచ్చిరంత
వాళరఘుకులంజేన భక్తిమందు

సీ॥ విక్టరాలాపము త్నియచునంబున
వైకుంఠుజెందయఁ వారిదళను
విని దుఃఖమనుజెంది కనివై నతేయుని
నాగపాశంబుల నణచిరమ్ము
కొమ్మనిదెప్పుగఁ బురుహూతగర్వవం
హాపకుండపుడు నయ్యెల్లనయను
వాక్యమొర్పిని నభోభాగంబునిండగ
నాయ్వుమఁ జనుదెంచె నవనిపైకి

తే॥ గీ॥ కవివిక్షేపనంజాత బహుళవన
తూల వర్షోరుమంబుఁగల్గి నాలమూర్తి
లిడ్డఱుత్తివృత్తి నిలింపగమంబు
అదలనిల్చి అయధర్మను ల్పలుపుచుండ

సీ॥ పక్షిరాజునుగాంచి పరిపరివిధముల
 దళదళప్పుతులు విశదభక్తి
 గీతమల్యాదుముఁ గన్నెర గంధర్వ
 వర్ణరములఁతోలగి నన్నుతింప
 సతరువారినిఁగాంచి నానావిధస్తోత్ర
 ములనుజేసియుఁ నానుమోదియక యి
 మానవరూపంబు మహిఁగొనిచెన్నాదు
 వైకుంఠుడవునీవు వారిజాక్ష!

తే॥ గీ॥ అయిమనీకూరు రాక్షసవయ్యుఁడగు
 ధర్మమార్గంబే ప్రితిలోనఁ దనరుచుండు
 నీయశోరిత పీఠిల్లు నిఖిలలోక
 శోభనంబును ననుకూరు కున్నదితిజ!

సీ॥ అన్ని మొక్కి వై కుంఠమనకుఁజేరెను వియ
 న్నార్గంబునట్టి కుభస్కరుండు
 వై రేయలెల్లయ దానపుఁటోగడగ
 రాజుణి తనలోన రాతిరాత్రి
 ఇలమ సుగ్ధగుణకుఁ బురుషుఁడనునఁగూడి
 నమరంబునీయగఁ జాలలజ్జఁ
 జొందియుఁ మీటికిఁజోవగననుకన్త
 నంతట దనుజులు నతని పెంబుఁ

తే॥ గీ॥ బురమఁదొచ్చిరి కలువల పూర్ణవైరి
 యుత్తమించెను యుద్ధమనాపిరంత
 పరలజనులును సుప్తినిఁజక్కనుండి
 రివరవాంధలు మీది నరేంద్రులును

సీ॥ మనమన నిట్లని మనముగఁదలచిరి
 రావణాష్టతులందు ఒకమలందు
 ధీరుడై మనలను ఛిక్కరించియు నెలఁ
 గూలంగఁజేసెను కోలచేర
 సురనాథుఁసుక్తించె ముఁటజెనావముదిం
 శస్త్రాస్త్రతయములు సాఁగెగని
 యులలనుతాడగ సంకటఁగన్పించు
 పలులలై పారు మధ్వాపమునను

తే॥ ౧॥ దైవమునునర్చి గ్రతులరక్కయొద్ద
 మందుగెచ్చియు రాజ్యముఁబట్టువాడ
 ననుచురాముందు మూర్ఖుడై ననుశాసన
 శివరోపదారంబులుఁ జేసిజేచ్చె

సీ॥ రాముందు దుఃఖభరంబున మాటలుఁ
 దడలడ ననుశాసనముచేసి నిట్లు
 సొమ్మితి యదిమేమి సంకటంబులుఁగల్గె
 ననిరోసమనకు నవార్థముగను
 అనకభూపతిష్మితి నకలనద్గుణరాగిఁ
 గిరివాణిని దుఃఖభారఁజేసి
 రావణుండఁగొని లంకకుఁజేరెను
 బాహులు ల్పారినాం లంక

తే॥ ౧॥ ప్రథమయుద్ధంబు మనలనులంధనంబు
 నందుఁజ్రొవెను యాకంట్లు నాహవంబుఁ
 జేయువారియె మనకును నిగ్గునయ్యె
 దైవకృతమున కిం నసార్థంబుఁగలదె

సె|| అంతఃపరిష్కలుం చక్షుశుశేసింః
 రణమమఖునిగ ధూమాహరద్వి
 పద్మినః జేసెను వామిను రామనిః
 బలిపరివిధములఁ బటులరావ్ర
 ములను బోప్పిందియు మోమున నిద్దలి
 నయిదేసి యులుగుల వాకు వాకు
 వలనెంబులేతను సెంపంబులై యుంబఁ
 జూచి మండిపడిదు మురవిలోధి

తే|| ౧౪|| రిగువునొక్కటిఁబట్టి యుద్ధజినిదేయఁ
 బోవువంకలో మారుతి పొందిపట్టి
 ముద్దిమోతంబులిచ్చి యాదుష్టకులని
 శనుమచెంతకుఁబనిచె సుఖాహమొచ్చ

సె|| వాళమోసునిచేత పంచత్వమునుగొన్న
 ధూమాక్షిఁజూచియుఁ దొంగిపోత
 తక్కటిదనునాలు పై రక్తసాహసమొచ్చ
 రాణీపన్నేతుల రామలక్ష్మ
 లులనుదాశియుఁ గడునొప్పించు వారస
 ములనుబంచెగ రామభూపరుండు
 నికవినిఖముల నింపినవారును
 తండంబులై హుల ధరబిహిద

తే|| ౧౫|| తైష్యకనమనుజూతి యూదానవుండుఁ
 బరగునతికాయనాచుంబువారు వచ్చె
 రియమనలువగ వేగమెరాములోత
 పావితముఖమున రామండు హర్షమొదవ

పీ॥ మొకదిన హృదయమును మోచుచున్ననెడి
 మజియను మూడిని మిప్పిరాగ
 ముకనీయి వాడును మ్రొక్కలగుండ్లి
 మగిడియొద్దుచుడయి నిగిరేండ్లి
 యద్వాంములనాడే నెయియలఱాది
 నాకుగకంపముం దమం నెన
 నిలండులుదగుచు నికతుగనొత్త
 మూర్ఖుల్లి వెండిము ముడివిత్తు

తే॥ గీ॥ ఉగడుచెరిక వానికల్గంబుతోడ
 ద్రుమములనాడే చాత్తెకవిత్తుమునొగొప్ప
 ఏకంబుగంబులయియెను నికకమిగ
 జరచినులుదైక లక్ష్మినానామ యిది

పీ॥ అలివాయునుంబుల నంపజుకుజున
 బండ్రికంపయతోడ డక్రింబక
 యుంబుగం ముననోగి యూకంపను
 దీయెవ్వరునొపు నీవెమైక
 బాబూలంబుల బానవవానరా
 నికంబు ద్రుంబగ నెమ్మెచ్చె
 తని దైత్యసంకతినుగె బ్రహ్మను
 నేనుతోపుదుకనె నిధిలయింబు

తే॥ గీ॥ నమమంతయుహక్కింప నమకమామి
 కేగి నాకంబు బహువిధగ్రీముదగుచు
 వాతజాతుండు వానినిఁబట్టిరితి
 ఏంపరాబంబు గజమును తెనకివల్లు

సీ॥ క్రవ్యాకమలవర్ణ! గాథరోషంబువే
 వెక్కడికేగెదు నుక్కడంచు
 వానాది రావణురథిసూరసౌక్రమై
 మూలవాదిర నిమ్మ దుష్టగుణునిఁ
 తంకవెయతునే నకలానుచులనింకఁ
 నిలుపుము వాయను బ్రేబురికి
 పెత్తుకుతోడుగ వట్టిమాటలుఁగావు
 యారుము నాథులన్పుట్టిననిన

సీ॥ A॥ వాయుమహిమాబలాదింది భయముపెంచి
 యిందిరై ర్యంబుతోడుక వత్తులలముఁ
 జూచి వచ్చింటివడది వేసుక్కఁజేసె
 నకలు నకనిది పెట్లదయింపి యిచ్చుది

సీ॥ భయపుల న్నయల దర్శించి హనుమంతు
 జేయగ నరియిను శిండుఁబఱచి
 భయపరిసుతుమీద భువనపరిశంబు
 జొలయుఁజేసిన యింకరోషమంది
 ముక్తియుద్ధంబున నవ్వహస్తవిఁజేసి
 యొర్చిన హనుమంతు నకడుఁజూచి
 కనివర వచ్చిట్లుఁ గరముఁబ్రదిందితి
 నానిలమింతను నలుగలెదు

సీ॥ A॥ కమ్మ దురమునుజేయగ లావుఁగలుగఁ
 వాదహితంబు నిమ్మను బరిభవించు
 వన్నెఁ రోపించి మెడఁద్రిప్ప నవనిఁగూలె
 ననురంబయలై న దుష్టకహస్తకంఠ

పీ॥ నంపనించిరి కపిజాలంబు రోచనం
 బలనుజేసిరి తితిపురులపై
 హనుమానువాహానీర్వంశును నురియించి
 రిందలు మంగళారావములను
 బూరింప కణమాను బొచ్చువహించెను
 శేషరాక్షసులంపిఁ జెనుఁగొనఁగ
 లంకనుజొచ్చియు రావబ్రతురెకొ
 నంగరిరింగంబు నరళినెల్లఁ

తే॥ A॥ తెచ్చ నాకంబు ముఖమున పిగ్గురాగ
 వాలచీరులలలము లక్రతిహతమ్ము
 లందు దుఃఖించె ముంతినిర్వాణమునను
 ననమచీరులపై కంబు దొనగుఁగాదె

పీ॥ ధ్రుమాక్ష యునికాయ దూర్వహామంత్రము
 వాణిఁబచ్చిరి యంకనాదిసిక్కు
 బలనంబుదెప్పఁడు బద్దెల్లఁజెడిపోయె
 రామనిక క్తియె రాతిఁబరకఁ
 బరమత్మవత న్నాదించి తర్పల
 మునుజొందిరిని పై న మూనినాక
 ప్రియవహోదయనిఁ గోపిష్ఠినైవీషించి
 లంకనుంజక ప్రయరావకముఁ

తే॥ A॥ జేసినాడను రాముండుఁ జిద్విలాసి
 వైస వై కుంఠవాసు దక్షిణముంగిర
 ఘోరకావంబుననఁగాదె కుటిలబన్దు
 మంటిమిచ్చుఁడు కుండకర్ణుండు నేను

౧౧ దిలించిలమీది చేపనర్యంబు
 తుర్పుకమమమది దిలెదై నీ
 యొంది బహుతిధయెత్తరదీయని
 గురుతరకాయ నక్కుంపెదర్లు
 పాద్యకన్దిరితు పాద్యనయ త్తిస్తు
 మేలుకొల్పించది మిక్కుటముగ
 దమకరకమలను దడయకఁబంచిన
 వాచనానిఁజేరి నలయనట్టి

౧౨ పమల అంతు మురారి నర్వాంబు భుజి
 జేయ నక్కుకాళంబునునింపి ధ్వనులఁ
 జరియవగుంబగఁజేసిన నమయమంబు
 లేని ఏలించి రావయింజేరి

౧౩ కరిమలదేఁ దమ్ముఁగొనించెయి నల
 నంగరదిషయమం ల్పకలమెయిగఁ
 జెప్పియి నాచివ్వసేతుఁబొమ్మని
 మదివిస నాకంఠఁ గమనలిగియి
 నెవారిచేపుండు దివజారివండుంబు
 నట్టిమూర్ఖుండు కాంకలిస్తు
 తగుట్టిరామని దయలటమనకును
 మిథకరంబునుగాను చూడు పున్న!

౧౪ యెవ నోలకుమాటల కర్ముంబుఁ
 గుంబ లంకేవ్యకుండస్తు మనుక నీపు
 ఆయమఁగాంతువు బొమ్మని సాగనంబఁ
 గుంబుట్టురి దిగిభనంచుచిరకర్తు

౧౦౧ రాప్రబంధగన్పడి రావణుడమ్మౌడు
 నమ్మిదున్నంతలో వానరా
 యుడు ఎటుదెరుగుచు నరుగుచునుండగ
 హస్తస్వయంబున నధికపుం
 దునియును పోప భయమునుజెందియు
 గొందలుకొలుచు గుంపుగూడి
 పై న్మనంబారించి సకలంబు వాన
 ప్రసన్నున సంతయు భక్తిజె

౧౦౨ గీ॥ అలద మనుగూడి దశదిశందనునచు
 లక్షి అనచును చెల్పంగ రాతిరాత్తు
 యలను వారునునేయ సంతాపకరించి
 పై ల్పసిరారును రామునిదాకెనంత

౧౦౩ రాప్రబంధగన్పడి బహిష్కృతాధిప
 దుపస కాదుండును వానిచాపు
 రామునిచేరిలో లభ్యమయ్యెనునని
 లయారోదానుండె నుక్కురికి
 చీరసదిత్రాట్రు జేవయునేప్పడ
 వాహనసంబున బంపెపడిగ
 నిడుంబులేబడి దశంధులు డం
 ప్పెట్టంబులై పోయె వానిపలన

౧౦౪ గీ॥ దిలక నురకకొల్పెదై పృథివినాథు
 పొక్కిటి యమోఘయత్తంబు సూరివై ప
 నదియుదెగనేసె నాహులనన్దు రెండు
 లదుపులనుబోది యివియును భుజిగూల

సీ॥ హస్తవ్యయంబు విధ్వస్తమైచను శక్తిఁ
 గలిగియు దనుజుండు గును పిరియ
 సంస్థితజేసి వినరవైవ నదియును
 వాయువేగంబునవచ్చి రాజ
 పుత్రులదాకంగఁ బోవునంతటా వాయు
 హనుల దుచిమెను సునిపించాలి
 ననున నాముండు నగ్గించె నాని
 యంతట వాడును బంతమంది

సీ॥ గీ॥ తరువులన్నిటిరువ్వ నాదాకరధియుఁ
 దెక్కుకోలలనేసియు సుక్కడంచె
 నెట్టతెలకు వాచును యెక్కువెట్టె
 గమలగర్భనియత్రంబు గర్వమునను

సీ॥ ప్రళయకాలాతీత భానుల శీషణ
 కాంతిపుంజంబులుఁ గ్రమ్ముకొనుగ
 బ్రహ్మాత్మపర్వడు రాజితంబుగరాగ
 భయనడిరాముండు భక్తివినయ
 సంప్రచంబుల రమాజానియత్రంబును
 దలచిన నదియును విలసదొగ్ర
 హరిరావ్వుల భువి నెల్లఁగొల్పుదు
 జనులందఱునుజుడఁ జరలఁబర్వి

సీ॥ గీ॥ దైత్యగత్తంబునోడించి తనివిననక
 పాదయుగళంబుఁగాల్చగ ఫిన్మమైన
 సదఁది నిమిషగఞాలక యవనిఁగూరె
 తరువహితైలంబు చెలువుఁగలిగి

సే॥ అహవం గంబునందు బీవంబులు
 గలిగియుఁ గూలినకరినదనుఁడు
 రావణుండప్పుడు రామునిదేవిని
 లంకఁ దెచ్చుటఁ జూడ రాక్షస
 కుమునకును నేడఁగల్గెనుమరణంబు
 పరిసతీవాంఛలు భద్రకరమె
 యందుఁజింతింపగ మానసముఖుండౌచు
 రిటువరాగ్రణి విందులక్ష్యమొప్పు

తే॥ గీ॥ వీతిహోత్రునియత్తంబు భీతిఁగలుగ
 నసుర మృతుఁజేయుమందును నప్తఁబొడిగి
 వై ప నదియును కంఠంబువ్రక్కలిందె
 నిర్జరశ్రేణిమెచ్చగ నివృణముగను

సే॥ కుంభకర్ణుండిట్లుగూలిన యాతని
 గాత్రంబునుండి ఎవిత్రమైన
 తేజోమయంబగు దీధితియొక్కటి
 రామదండ్రుని శరీరంబుసొచ్చె
 విస్మయంబందిరి వీరాదివీరులు
 నిదిశోమియంచును నిఖిలదివిజ
 వరులును యాశ్చర్యభరితమనఁబుల్లె
 తలచిరి రామునిదియయనంబుఁ

తే॥ గీ॥ దల్లిడ్లిలిన మనమాల దనుజవరులు
 దైత్యపల్లభు కంఠ సోదరునిచావుఁ
 జెప్ప నాతండు దుఃఖించి చేష్టలుడిగి
 దైత్యగుణుడంచు ననుజునిఁ దలచివలది

౧౧ వోపుట స్త్రమపూత్రా వోవీరిజలరాగ
 కూలితే నివిట్లు గొండమూర్తి
 హదై త్యనంతా వోవిద్రవాంభిత
 పోలిసితే నివిట్లు బొలికంబిత
 హోర్యవత్తక హసుంసంత్రస్త
 రామబాణంబున లయంబులిప
 వోసద్గుణస్తోమ హవంకమాషణ
 పోయితే మనుషీడి పూజ్యార్థక

౧౨ గీ॥ ములస నందును రాక్షసహవరుండు
 దుఃఖసాగరమున నిష్ఠుఁ డోగుముండ
 నగ్రగందను డింద్రుడి త్తపును వచ్చి
 రండ్రినోదార్చి యిట్లను దైత్యముగను

౧౩ అనుజనిదాపుతై యడరాందగను నీకుఁ
 బనియేమి సేనుండ భద్రముగను
 పైరిపీరుల పరివారంబు నేఁజుపి
 వచ్చెద విజయంబువర్ధింగ
 నాజ్ఞయిచ్చుందును నందనుందునువేడఁ
 బోయిరమ్మని యష్టబుచ్చెననిక
 లంకాధిపతియును రాక్షసనివయంబు
 గజరాజవాణులు గలసిరాగ

౧౪ గీ॥ భవకతలమైన దివ్యరథంబునెక్కి
 దురమునెయగవెడలెను దొర్చుటడయి
 వాకళాసనపై రియు బహువిధంబు
 రైనభేరుల నిస్సస ముష్టగలుగ

సీ॥ యుద్ధంబుసేయగ నొప్పుదై త్యునిగని
 యారామవిభుడును యాంజనేయు
 సంగడు సుగ్రీవు నందటి నీక్షించి
 యాహవమొనరింతు ననిన వారు
 జయశబ్దములువల్క సక్రోధుడై యేసె
 వై రిరసుపునను వాడిమును
 లేఁబడి నన్నింటి లీలగఁడునుమాడె
 రావణి యంతట లాపుఁగలుగు

తే॥ గీ॥ విభవయమును తొప్పించె వికటపేష
 ధారణుండయి దనుజుండుఁ దరణికుల
 మీద నదృక్కుడగుచును భీతిఁజెంద
 నందఱును మారురాత్మజు డప్పు వడిగ

సీ॥ ఆరాశచదమున నసురయున్నినిఁజూచి
 వందముఖంబులఁ బ్రస్ఫుటముగఁ
 బుట్టించి యంతట దిట్టంబుగన్గన
 దనుజుండు నారనిదర్శమునకు
 సంతోషమునుగల్గఁ జయ్యన భూమికి
 దిగివచ్చి వెండియుఁ దీవ్రవాణ
 వర్షంబుఁగురిపింప వారిండుచును రామ
 వంద్రుండు హెచ్చగ సంకటపడి

తే॥ గీ॥ దివిజనాదుతొనంగిన పవనమాన
 శక్తిజాణంబుఁ గరమునఁజంపఁదాల్చి
 స్రవయోగంబుఁజేసెను సకలలోక
 భీకరంబుగ నప్పుడా వీరవరుఁడు

సీ॥ ఏ సమై బహుచీత్రచామస్తై నింహం
 దివిఃస్తై కిరణసంధీస్తై సగుమి
 విద్మి సౌమిత్రసుపాలంబుదాకినఁ
 బవనంబువలన బూదననమై
 లరువుపోలిక నష్టభుజీప్రేగులిన
 లక్ష్మణుఁగాంచి విరాగులగును
 వాయుసుతుండును వాలి, రానుండును
 వారిజమిత్రుని వంశజుండు

తే॥ గీ॥ నవ్యమాతృతమ్యులు సునిరదుఃఖ
 పుత్రులయి మనఘోర్వసాసంబురేమి
 యేమిసేయుద నిష్ఠా దింకెవరుచిహ్ను!
 రెండురద్యామమలుఁగూడ చెందువడియె

సీ॥ నితల్లిప్రశ్నింప నేనేమిచెప్పుదుఁ
 డమ్మడ! యుంవని దాకరసియి
 శ్రీరామసోదర! క్షిలంపందునఁ
 బడితివయంవని వాయుసుతుఁడు
 రామవత్సగణి! రాజిల్లువాడవు
 కుష్కించితేయందు సూర్యజాంతి
 సమరకౌశలి! నిన్ను శత్రువుదాధించె
 నా యందుదురపితై సంగదుండు

తే॥ గీ॥ ప్రితిశోకగీతంబులు విని సుషేణ
 నామకనివద్యుడప్పుడు నరయఁగాచి
 శోకముడుగుడు యావండు సుంలమూర్ఖఁ
 జెందెనని చెప్పి మదియును సేదఁదీర్చి

సే॥ వానరవరులార వర్తిల్లు నుత్తర
 సంద్రం ప్రేకిరంబు సకలవృక్ష
 యుక్తమై యచ్చటకొప్పుడుండును నివృ
 సంజీవనామ కౌశధిచయంబు
 దానినిప్పుడు మీరుదపపకదెచ్చిన
 సౌమిత్రిమను నట్టినకలహింబు
 నెవ్వరుజేయరు నేనొప్పుజెప్పుదు
 సప్తాక్షుజన్మకు నునటుందె

తే॥ గీ॥ చేరివలయును యంచు సుషేణుదాత
 రామచక్తినిప్రకటించు లక్ష్మమిదియ
 యనుచు నుప్పొంగి సామీరి హర్షమొదలు
 లేచె హింసవంతప్రాంతంబు లీలజేర

సీ॥ శ్రీరామసోదరు జీవనంబులునిల్చి
 సంజీవనమిదిను యందలికిని
 సందనము రెక్క సందమొందిగజేసి
 యారాశమార్గంబు నల్లివట్టి
 వాయువేగంబున వర్తిల్లుచునుదోవ
 సకలరాజ్యంబులు సుసేవయము
 లనుజూచుచునుజోయి రామనిదండుమఁ
 జేరెను హింసవంల శీతనగము

తే॥ గీ॥ బహుళపర్వత నిర్గత వారిదయము
 గరళకంఠునివనించు ఘనసవంబు
 సప్త సంతౌషపదనుడై నగవరుండు
 సంపరించెను యౌషధీదయము కొఱప

సీ॥ వానువై ద్యుని వాక్యము ల్తడిలోనఁ
 దలచుచుఁదిరుగఁగ జలజములను
 నాకరంబై నట్టి నవ్యనరోపరం
 తొక్కటిపొడఁగఁజ్ఞై పొల్పుఁదనక
 రత్తటమందు నుద్దామాత్మయోగఁ
 పంబుచే మిక్కిలిభక్తిఁగలుగు
 బరమేశుఁ గోరెదువాని విధంబున
 నున్నట్టి మృషయోగి నొకనిఁగాంచి

తే॥ గీ॥ చినయవినమిరుదై యేగి వేడ్కలోడ
 నడిగె నంజీవవృత్తాంత మప్తుమునియు
 “లక్షత్రణస్వామి సప్రాణ రంతితుంచు”
 నయ్యె నంజీవివద్దని యంపె నన్ను

సీ॥ ఆరివల్కు మునినాథు ఘనముగ వీక్షించి
 జనుహితంబై న వనములందు
 సిరివొక్కడు నొంటి నిష్ఠతోఁదవమును
 జేసెడుఁ జూడంగఁ జిత్రయౌను
 మాటలు విపరీతమైతోచు కనియెడ
 నుడుఁ బావని పూర్వమట్టులాడఁ
 గోపించి మునియును మూర్ఖులనేత్రుడై
 వాయుసట్టిచి యొక్కపయ్యచాక్య

తే॥ గీ॥ మాడ నాతడుజ్యంభించి మహానిఁజలచి
 గర్జనయెదు నాతని కంఠతలము
 హస్తమర్దనఁజేయగ నతఁడుగూలె
 నిజధియంకరరూపంబు నేర్పుదాల్చి

సీ॥ నన్ను పంచింది తానరిగెఁదో శమనుని
 పట్టణమార్గము నట్టెవట్టి
 రాక్షసుందీతండు రామునిదయచేత
 నిర్బుదుఁజంపితి నేనునింక
 నెక్కడికెగుదు నెట్లుఁగాంతురొయంచు
 సంతటపడి వాయుజాతుడపుడు
 సన్మోహ్యమర్హుడై తమలువాయంగ
 జలజాకరంబున స్నానవిధులఁ

తే॥ గీ॥ జేరునంచును దలచి తప్పికరాంబు
 కణములనువోగి మగుడంగఁ గాలువట్టె
 భరతంబైన వక్రనక్రంబుమొకటి
 తనదువఁజ్ఞుల వాధించుచును గడంగి

సీ॥ ఇదియేలకో నన్ను మదమునవాధించు
 చున్నది యంచనిచూడ్కినిలిపి
 సత్త్వసంపన్నుడై సామిరి పాదంబు
 జాడించ నదియును సకలమైన
 గ్రాహరూపముఁబాసి కమనీయభూషణ
 కాంతులు దిశలెల్లఁ గ్రమ్ముకొనగి
 సంగనయై మ్రోలనగుపడ నాతండు
 నీవెవ్వతెవు నిందునేగుచేరఁ

తే॥ గీ॥ గలుగుకారణమిప్పుడఁ బలుకుచున్న
 నదియు వినమిత గాత్రమై యంజనీజు
 కిట్లుఁజెప్పెను మనమున కింపుఁగలుగు
 సరససంయుక్త భాషణ చతురితముగ

ఏ॥ రామభక్తాగ్రణీ రక్షించితివిసమ్మ
 దష్టరూపమువాసి శష్టపయిరి
 వాక్యకాత్మంబున నలువలో యెప్పుడో
 కులమందు నేనును గూర్చిఁబుట్టి
 శకములువాసరి శైలజారిపుడేను
 వచ్చాహ్లాదాంశజాల ఇవలఁదేయి
 విక్రవక్రంబునై వణలుచుండుము పొమ్మి
 దుష్టయందును నమ్ముఁచొలగఁదోల

నే॥ A॥ రామోషంబు పెక్కువే వత్సరేట
 యనిన నాతఁడుఁగరుణించి యప్పుఁదెచ్చి
 రామ కాల్యాద్యమై కపిరాజయొనెడు
 వర్షి భవదీయతనువు నవార్యుఁగను

స॥ స్మరింప నీదై నజన్మంబుఁగలుగును
 పోయినచెప్పెదనందుఁ బోయిదివిధి
 నీకృపచే నమ్ను నిప్పులుఁజాపిరి
 హేయజన్మంబున హింసపలన
 జీవిండు నాదై వచేతలు దీనికిఁ
 బ్రతుకభకారంబుఁ బడయుచుయ్య
 వీరుజలలముచే నీర్లిసవాచొక్క
 లలిరాజమడు పేరు "కాలనేమి"

నే॥ A॥ నిమ్మచంచులనెంచి జానేగిదివిధి
 జాచియగుమున వికడు దుర్బాపుడగుదు
 జన్మనొందును "కంప" ధూళాచియగుదు
 విష్ణువేదను చురఁబంబు వీనికన్దురు

సీ॥ అనిచెప్పి యన్నరొపనిశయు వాయుఁ
 వీక్షించి యట్లును పీఠవ్యక్తి
 పీఠామితార్థము నేనెఱుంగుదు రామ
 సోదయత్రుతిశివఁ జొచ్చి వెదుకఁ
 జోపుదునున్నాను పుణ్యవార్తలంటఁ
 నేవిననేగదా సిద్ధిఁజెందు
 వకలవాంఠలునందు సారసజ్జేత్రయఁ
 జూపె నాని కష్ట శోభితంబు

తే॥ శ్లో॥ దివ్యతరువులవడమును దివిజగంగ
 జలము నభిషిక్తమైనట్టి "నందివాణ్య"
 వర్షతశ్రేష్ఠ మానంద భరితుడగుటఁ
 దద్గీర్ణదంబుఁజేరెను తన్వియరుగ

సీ॥ ఒకచోట తలపుష్పయుక్తంబు జైనట్టి
 కమలయ రావులఁ గాంచెనరహి
 ఒకచోట మత్తాశియాధంపు దుంకార
 నంగీక వద్వనవృత్తముజొచ్చు
 ఒకచోట నోషదీయుద్ధవ లతలను
 గాంచెను కమ్మలఁగటపుఁ దీర
 ఒకచోట జవరపోయోగంబు నల్పురు
 నిల్కొడరానున్న నివ్వరతుల

తే॥ శ్లో॥ గరుడ గందర్వకిన్నర వరుణఁగూడి
 నంకతావంద సౌధాగ్య నికలమృతము
 లసుభవించెడు కోసల వృక్షానాకృతి
 తోటఁగాంచెను గరువలియనుడంక

౧౥ ఎంతోధించిన నిమ్మగడనకును
 వలయునట్టిచి పొందవలను . దుది
 చాలయాపననొట గ్రహించి యింకిను
 దడపు సేసినఁ బనితప్పిపోవు
 సనిబుద్ధిదర్శించి నగరాజమును రాము
 నన్నిధితెనిప్పుఁ జక్కఁజేర్చి
 చూచిగవ్వరుతును బరికించి సంజీవ
 తితికనుజేకొని లబ్ధజీవ

౧౭ గీ॥ నుంగజేయును లక్ష్యాఘనరియనును
 స్వర్గగజకరభాతినిఁ జాలబలముఁ
 గిలుగువాహువ్యయంబునఁ గదలఁజేసె
 నిరలరాదుము వృక్షమున్ నీచ్చినట్లు

౧౮ స్వజనాభీలజనకంబుగా గిరీం
 ద్రంబును నటవేత రాజితముగఁ
 బట్టి సత్త్వంబునఁ బవనపుత్రుండవ్వు
 లంఘించె నాకాశలక్ష్యముగను
 సురసంఘచుంతయుఁజూచుదు సుమరాజ
 వర్షంబుఁగురియింప హర్షమొంది
 మాచుతవేగుడై పుహినుతికక్కగ
 జీజముతో దేశంబుబధిగమించి

౧౯ గీ॥ యుద్ధబిరంబుఁజేరె నయ్యోధవయఁడు
 వానససమూహమంతయు తిక్తివినయ
 సరభ్రమంబులుఁ దెనగొని నన్నుతింప
 గిరిని ధునిపైనిడియె నొక్కంతనూది

సీ॥ బ్రహ్మాండభాండంబు ప్రక్కరించెడు మే 3
 యంగని దైత్యులు నౌంబునగ
 రామభక్తునకెందు లావగు దుఃఖము
 ల్గుగునే యందని కల్గుపల్కు
 సంహోషితుడై జనకవాధియును
 వాఱు బహుధి ర్విపర్తయు
 వలనఁ గార్యమునయ్యె నిలఁగీర్తి హెచ్చెను
 యందని నాల్గవయమొనగ

తే॥ గీ॥ స్వకరించియు పైద్యుని చెంతకి
 తడవునేయతి నుండొదిర్చనందు
 చేత లబ్ధిపనునిగఁజేయుచుయ్య
 లునుదుఁద్రార్థింప నుడును యధికదకు

సీ॥ త్వరితంబువేంచేసి వారిజమిత్రుని
 రాకను కలకించి రుచులు నిష్ట
 పెవరలందటి దీవనలైకొని
 నంజీవనాచుంబు “నకలస్పృహ
 వారిణి” యని పల్కి వరశాఖనొక్కటిఁ
 గరిచునఁదాలిచి పురుషుక్తి
 మంత్రముల్వలకును “పహిఁబలియందైన
 లక్ష్యబవయ్యడు లావుఁగలిగి

తే॥ గీ॥ లేచుఁగావుర” యందని లీలనపుడు
 నానకొనయందు నాచులనచునున్లుఁ
 జేయఁ దెచ్చిద్రనుండి లేచినవిధంబుఁ
 గాగ నుద్ధితుడయ్యె లోకంబుమెప్పు

సీ॥ రాక్షసాదమ! నిన్నుతాపాడివలపెద
 నందని యనుకండు నపుడుపల్కు
 శ్రువర్గంబులు సమమూమనిలేవు
 కోపముదుగుమందు భూపతియును
 బల్కి తమ్ముని దీర్ఘబాహుల నాలింగ
 నంబుఁజేసియు బహువక్తమై
 ఇలసంపతులు పెట్ట భక్షించి యాలండు
 దొంటి పదంబునఁ దోచె సం

తే॥ గీ॥ లంకనగరంబుఁజొచ్చి తెల్లంబుఁగాగ
 తండ్రికంతయు నింద్రుని త్తవుమఁజెన్న
 నిదియ యదనని తోషించి మదమెనగగఁ
 గదనమొనరింప నద్దశకంధచుండు

సీ॥ తొల్పలంబును రిధగణములు తురగంబు
 రాదిగణములు మేలంచుఁబలుక
 సామంతరాజులు సహదరుల్తోడుగ
 రాగ రోషంబున రంజితుండు
 సగుడు రామునిదోడ నాహవమొనరింప
 జేరిభాంకృతులు దిగ్విధినిండ
 వింశతిభుజముల నివ్వండులుమోపెట్టి
 వచ్చిన రాముండు భయముఁగలుగ

తే॥ గీ॥ బ్రహ్మతేజంబు ముఖమునఁ బటిమదనరి
 పెలుగుచున్నది పీని నేవిధమునైన
 నొండుదకు సదుపాయంబు సూహఁజేయ
 వలయునని మిత్రవర్గంబు వైపుఁబొడ

పే॥ ఇంతరోపల రాక్షసేవ్యుండవ్వను
 దశహస్తములును బద్ధరసుపేయి
 మధ్యహార్గమురోస మార్తాండ పంకుంటు
 నన్నియింద్రులవగ సక్కజముగ
 రెండపసారి పరిష్కంబులగు యమ్ము
 లన్నియుగసరిని రామచంద్ర
 నిశ్చలవిభిక్షముల నుగ్గొను నుండంగ
 నతడును వివిధాత్మరతిని జేగ

తే॥ గీ॥ మనను రాముని నేసిగఁ బూర్ణకోప
 కలితముఖమున రాముంటి మనతరంబు
 లైన శతసంఖ్యశరముల నవనితాగ
 వౌత్తుగప్పంబు మాయించె హుంకరించి

పే॥ ఆగ్నేయశరమున సతిభీకరాగ్నినిఁ
 బట్టింప వాచుచుంటున నమేయ
 జలమునుఁగురిపించె జనకజాతియను
 శ్రయవర్యుఁడు నలల స్పృహలను
 మదమున వైచిన మానవతయును
 గరుడాత్మగములను గరినముగను
 జొప్పించ నాగముల్ సొక్కినఁ ద్రిదశవి
 రొధియు మనమున రొప్పించె

తే॥ గీ॥ సరయోగంబుఁజేసెను సకలజనధి
 యంకరంబును శ్రేష్ఠంబునైన విష్ణు
 కర్తయత్తము హస్తయుగంబుఁబెరిచి
 ప్రార్థనంబునుజేయుగ వర్ణముయ్యె

- ౧౧ అత్తరిబులన్నియు నడగిపోవుటఁజూచి
 ఎనువకుండును గనులఁగెని యె
 గలగ రామునిఁగని రాకట్ట నాయత్త
 పటిమనుదాలంగఁ దామిసెసి
 నెవ్వఁజేసెతి నేనింపఁబోదునా
 రణమునెన్ను మారణము నెఱి
 గుమఁ బ్రగల్భము ల్పొవ్వుచునాదగ
 కమునకవరుఁడును రాసిసాది
- ౧౨ గీ॥ మా! మరీయ బాణాగ్ని నిన్నాల్చినింపి
 గవ్వలుచుచి నాలోడ వంగుముసేయు
 చెల్లరావ్యంబు లీప్పలంచె యి నెచ్చు
 నరము నత్కిర్తిహెచ్చు నిజగమునందు
- ౧౩ అనిరామమీపాలు దాడినవలకులు
 ముడుకుల విధముఁ జెపులనుచునెద
 పిరవరుడవని పేమాలువింటిని
 నీవంపుఁబలుకులు నిన్నుఁజొచ్చె
 సంధిసేముబయేల సచురొగ్గొడగువాని
 తెందును నరయంగఁబొందుచెడు
 యనిఁజేసివిజయంబు నార్జించుటొందెను
 రణమామి వేగ మరణమునొందె
- ౧౪ గీ॥ మైదులు రాజకోటికి నరయగెల్చి
 సకలసౌభాగ్య భోగవాంఛలనుదేలఁ
 గలను యనియెడు దానపువలనుజూచి
 జనరాజ్యమధ్వంగుఁడుఁ జక్కఁబెల్కె

సె॥ తోయజహిరుడిష్ట తాళ్లంబ పచ్చిను
 వాధికౌ గ్రుంకెను వై ట్టెగనును
 సంగరంబును నేకుఁ జాలింతఁబుచ్చెన్
 సెంచఁబుఁ దమరము యాలయఁబుల
 కడగిరి లంకాధికారియు ఖిలనివ
 హుంబురో నేగెను యుచ్చిసిరింకి
 యుద్ధరమును నోటెను వైకకు
 యుఖనిద్రఁబొయితి నులలిరముగ

తే॥ గీ॥ దిరమూరవరూపులు భద్రకరులు
 దండుదుండిరి ఖాదియుద్ధంబు రెట్లు
 బరిబుంబునౌ యంచు జాలఁబాను
 దుదయమయ్యెను సంతసమొదనన భుజు

సె॥ రావణులంబున రాశితాత్రంబులఁ
 గొనివేగఁ గుంభంబుంబుంబు
 దర్పంబుఁ జెలరేగ రావణాంబుడైన
 రామునిమెదికి రంహులగుమ
 మూడు బాణములెయ వూర్కారమునుసల్పి
 దశరథరయంబుని చితివిరిఖ
 ములను రెట్టింపున మోచుననేయంగ
 సోలిరిద్దఱు సంకుఠముఁగలుగఁ

తే॥ గీ॥ బైకిలేచిరి కరములఁ బలుకుబద్ధ
 ములను బట్టియుఁ గౌసల్య పుత్రుడంతఁ
 శ్రీతనాదంబునేసి విచ్చిన్నముగను
 జేసె హస్తవ్యయంబును నిగ్గుకొంద

సీ॥ రామభూషణచేత రక్తనిర్మలగురై
 కుంభనికుంభులఁ దుపదములు
 నగుచు రామునిపైన నారాధకములఁ
 బదములనేయగ బద్ధపోష
 కలితుడై ఘోరాత్మగములను బరిగించి
 పాదయుగ్మంబును ధరిగించు
 కాదాదిరహితమై కాద్యలతనువులఁ
 బోలి యుద్ధము రణభూమియు ను॥

రే॥ గీ॥ బడిన నిశవంశజాతుండుఁ బవనిభుచి
 కీల జాలంబుఁగల్గిన మూలశరము
 చిన్నకీడ్వయంబును నేడు ధరిణిమీద
 లాస్తమస్తకులగుచుఁ గూలుదురు గా॥

సీ॥ చేరినాని వైమాటఁజెప్పుచు విరువంగ
 నదియును దెగనేసె నరులదలలు
 జలముతోచల దివిజాదిబ్రహ్మాండంబంద
 నదిస్తుతుల్సేయంగ నమర ఘామ
 పలలమస్మగన బహుళతండంబులఁ
 బరిపూర్ణమైయుండి పరమింగ
 భావనోద్భవకతను గడునొస్పియుండెను
 దనులుల యవయవ ధర్మములను

రే॥ గీ॥ గలిగి భీకరమైయుండె కాలవశత
 సర్వరాక్షసనివయంబు నన్నగిల్లె
 సైన్యమాత్మజముఖ్యులు నందితంబు
 లైర మనముల తోడుత రాముణ్ణిగడ

సీ॥ వీరాధిపీరులు వినుత యశోధను
 ల్కంఠనికుంభుల కుత్సితంపు
 మలంబు రెల్లను సురవిరోధికిఁజెప్ప
 సత్యంత ఖిన్నుడై యతడు నింద్ర
 జిత్తునుబిలిపించి నేనరో నరులపైఁ
 జెచ్చెనగుము సితజవాక్య
 ములను శతాంబుకంబులను దాల్చియు దుం
 మునుజేయుటకు రామఘాపుతోడ

తే॥ గీ॥ సన్న జనకుని మాటల నొదఁదాల్చి
 పటుతరాస్త్రసమేతులై చటులరాక్ష
 సప్రజాలముఁ గొల్వగఁ జనియెననికి
 దైత్యులగ్గింప సురలుమోదంబు డింప

సీ॥ సీతాహృదయదోరు జితవైరివర్గుండు
 రాముండుఁ దమ్ముని టణపటిప్పుఁ
 గాంచి యిట్లను లోకకల్యాణమేర్పడ
 నాజినిహరియింపు మమితశౌర్య
 నింద్రజిత్తును నేను నిఖిలరాక్షసవయం
 బడగించి శ్రమమునుబట్టినాడ
 యుద్ధంబుఁజేయంగ నోపంగలేనన
 సౌమిత్రి యత్యంత సంసంఘఁ

తే॥ గీ॥ గలుగఁ బగతుఱుభంజింపగలను మఘవ
 జిత్తు గర్వింబుఁ దూరింగఁజేసి నీవు
 మెచ్చునట్లుగఁ జేసెద మేలు యాశ
 షంబులిమ్ముంచు నాదిన జనపతియును

100 ఆయుముగొందువుగాత సర్వేష్వరునదేహి
 నంతును దీవింప నపుడువైరి
 పరులందఱునుగూడి వచ్చిన జంకర
 సొమ్మిత్రి దనువును సలిపియుగ
 బట్టి దివ్యాత్మనందాదిత, లనులుగా
 తక్షణంబునఁ జేయ దనుటపరులని
 ప్రాణులహుంబగు చేపదీపురి మాడ్కి
 కనులను బూజేక్షకణమునొలు

101 గీ|| అక్షణునిమీద కుయుగలాఘవమున
 పరున షష్టిరాజంబులఁ గరమునేయి
 నరదు వానిని పువ్యసనదరి ద్రుందె
 నింప వానిను నుర్వృత్తుడగుచు నడతి

102 గాథరమంబును గల్పింప నాగ్నేయ
 బాణరాజంబునఁ బాపెనదఁదూ
 వీర్యోల్లసావాణమేయంగ అక్షణ
 వారుణంబున నదివన్నెదఱిగె
 పర్వాత్తటతులను శక్రపునిగిడింప
 గారు డాత్తంబునఁ గలిసెభూమి
 బ్రహ్మాత్తటలమును బరగెడు నారాయ
 డాత్తంబునన దాని నాపెనదఁదూ

103 ద్విర్యకముల రావణ దీప్తముగను
 నేయిసంకరా నన్నిటి నిపుణముగను
 రామునొక్కడు నడుమని లావు నెడగ
 కేము ముఱినులు నిర్జరశ్రేణి మెచ్చ

సీ॥ క్రవ్యాదరోటులు గరువలి చూస్తుపై
 గవిసిన నారకుఁ బవిరమాన
 భాసురగదచేత వారిరంబులు
 గుండులు పడచులు మనకుండు
 తైల జానూరక రడచులన్నటి
 నవియంగఁ గొట్టుచు నాహవంబు
 స్వంగ నానగ వాతుని సంభ
 విజృంభణమునకు విష్టరంబు

చే॥ గీ॥ లన్ని భాషింప దశరథ రాముడంత
 నాంబనేయునిగాంచి పృథ్వాత్మ! దైత్య
 పరుష దుర్బుధయ్యె నేభంగివీని
 తింకవలెనన్న నతడును జ్ఞానరెక్కె

సీ॥ దశరథ పుత్రక! ధృత్యవ్యభావుక
 దైతేయనాశక! ధర్మవంగ!
 పాపాఘవాతూ! బహుశనసుశీల!
 పరితోషభువిదాల! భక్తజాల!
 రాత్రి వాలంబున రాక్షసశ్రేణికి
 దుర్భరబలమును దోఁ ప్రతా
 మును గల్గఁగావునఁ గనగ చుట్టాహ్లాంబు
 కాలానఁ జంబుటఁ గను ముందు

చే॥ గీ॥ కీర్తి యొందించి చేయు, వివిజయలు
 మెచ్చనని యంత రాముండు మేలటంచు
 ననుజువీక్షించి దానంగింపు యముని
 నవనరసకందుఁ బలికిక సంతసమున

స॥ సర్వాధికంబగు శారోగ్రహరమును
 నాట్యనుపాసించి నన్నుగన్న
 లల్లికి ఖక్తిని ధృఢంబుఁదప్పక
 సేవాది సత్క్రియ లేచునని
 జనవండ్లు రాముని జనకనందసిన్ద్రు
 పద్మక్తిఁగొల్పుచు సంచరింపు
 నెనిని గురువుల నిష్ఠులు యిత్రుల
 నణకువ సమబుద్ధిసంయుచేసి

తె॥ గీ॥ సత్యమెప్పుడు విదుపక సాగునేని
 ధరణి దివిజాల మాటకు దప్పనేని
 చచ్చుఁగావున నీకడ సమంబులు
 పండు లక్షణస్వామియు నెరిసెదయు

స॥ రాదసికహరంబు రోయుచు దీనిమర్
 వ్యాపింప వచ్చిన వై రిపములు
 నితదానంబులు నేర్పొప్ప నంధించి
 దానిపై విడువంగఁ దద్గురింపు
 నారాదతనంత నానంబుగఁ జేసి
 పరులకబేద్యమై భయతిరంబు
 నగుచు రావణి మహోదగంబు నలలిం
 వివిధకుండిల ముఖ్య పేష్టయింతు

తె॥ గీ॥ మైక రిమమును చేదించె భాసురముగఁ
 బుష్పవర్షము దివినుండి పుణ్యానూత
 నంబనట్లుగఁ గురిసెను నాణ్యమైన
 సరసనర్తనఁజేసి రిప్పనలంత

సి॥ తమ్మునిచేతకుఁ దరణికులుందును
 హనుమంత సుగ్రీవ యంగదాదు
 లందఱు మనముల నానందమొప్పార
 వినుతిఁజేసిరి భుజవీర్యమునకుఁ
 దక్కటిమూకలు దండెల్లివచ్చినఁ
 దరలగఁదొరెను ధైర్యముగను
 ననిలజాతుండపు నాహవభూమిని
 శేషరాక్షసులును సిగ్గుఁజెంది

తే॥ గీ॥ లంకనగరంబుసొచ్చి యారావణునితో
 యగ్రపుత్రుని మరణమంతయును దెలుప
 మూలవిచ్చిన్నమైచెడి భువినిఁగూలి
 నట్టివృక్షంబుపోలిక నతడువంఠ

సీ॥ ధరణినిగూలి హాతనయ! పరాక్రమ
 భుక్య! నీనిండు చందురునిమోము
 నికనెప్పుఁజూచెద నిల్గితేయనిరొన
 మమ్మందఱనుపీడి మర్త్యలోక
 ముననుండనీక నిన్ముందుగాఁజేకొని
 యముదెట్లుఁజొచ్చె నన్యాయపథము
 దుష్టబుద్ధినినేను తుంటిరి తనమునఁ
 జేసినవానికిఁ జిక్కితీపు

తే॥ గీ॥ నీదునామంబు భుజముల నిష్కరతయు
 మఱచిపోవగరాదుగా మాన్యచరిర!
 రాజసత్కారసౌఖ్యంబులందుఁ దేలి
 యుండవలసినవాడవు యుదనిపుణ!

౧౧॥ అరియకపిల్లును మనకాయుడై నట్టి
 దురకంధిరుండు మెత్తటిను నెఱ్ఱ
 దరివార్చియుండంగఁ దత్పరివారక
 తతులును కింమైనయ వారి
 కంఠములఁదెచ్చిన ముచకుపితామహుడై
 కాకుత్స్థతిలకుల స్కందనమందు
 నిర్జ్ఞుమూర్ఖులు నేరకఁదలచోసి
 స్వయముగి వారినిఁజంపఁజూతు

౧౨॥ గీ॥ ననుదు రెండవసారి కియ్యంబునేయ
 పచ్చె నాహవహూమికి ఘటలు హేతులు
 రథగజంబులు రాక్షసప్రకరములును
 గొల్వ దొక్కరు డెత్తెరకొండమాడ్కి

౧౩॥ సామర్థ్యమేర్పడ నకలనారనముల
 నేసిన నన్నింటి నిమిషమాత్ర
 చాలంబునందున ముచరామబాణంబు
 వారింప వైరియు వానరతతి
 నొంపంగ భూలంబునుగ్రకవైచిన
 నవరజుండును దానినణగఁజేసె
 పింకతికరముల వేఱ్యేటఖడ్గము
 లైకొనివేయగఁ గడునలిగియు

౧౪॥ గీ॥ దివ్యదాదాంబునందించి దివిజగదము
 మెచ్చ భద్రనితానము మిక్కిలిగను
 తునుకలగునట్లుబండించె దోషప్రతాప
 మతికయిల్లగ జగకణామాతయపును

సీ॥ సొమిత్రి వదిలది జనితవై రముచేత
 బాంబులెయగఁ బటకరాళి
 దైత్రేయశకుడును దరలంగఁజేసియు
 నతనిని శరనంభ్య నంగముల
 ముంచిన వాడితూపులనేసి లక్షణ
 స్వామియు నవియెల్ల సుసిహోవఁ
 జేసె సంతట రణసింహుఁడూఁ బాపని
 యరివీరసేవల హస్తగదను

తే॥ గీ॥ సుగ్గుహవగఁజేయుచు నిఖిలదివిజ
 వరులునుతియింపఁ బ్రస్ఫుటవాక్యరచన
 రాచుభక్తుండు రాజితె రణతలమున
 దివిజశత్రుఁడు మార్కొనెఁదేజరిలుచు

సీ॥ రామవంద్రుఁడు నప్తు లంకాధిపతిఁజూచి
 దుర్మార్గలనమున దివిజగణముఁ
 దల్లడిల్లగఁ గామదాసుండవయి నేపు
 మారీవమాయను చుష్మివంశఁ
 జేసియుఁ జవరాక్షి సిగ్గింతయునులేక
 సీతనుదెచ్చిలి చెట్టఁబట్టి
 సంతోషమున నప్తు సలిపితివంతియు
 నోర్పుము వివిధంపునుగ్రహణ

తే॥ గీ॥ తతినిఁజూచెద నీయుద్ధరనముననుచుఁ
 బలుక మానముమాలంగ నలుకఁదనర
 యుద్ధదరణినిపీడి యహోయనుచును
 యార్కపురమునుజేరె రాక్షసవరుండు

సీ॥ పౌఢాత్రమున బహునన్నుతికెక్కిన
 కుంభకర్ణుండట్లుఁ గూలుటకును
 పుత్రాగ్రజుందును బురుహూతగర్వని
 ర్వాపణుండును నైనవానిమహా
 మనకును మనమున ఘనముగఁజింతించి
 మంత్రిపుంగవులను మాన్యవరితు
 లను పురోహితులను రాక్షసప్రవరుండుఁ
 బిలిపించి మిక్కిలివినయమొప్పు

తే॥ గీ॥ నిట్టులను నాదుదుఃఖంబు నేర్పుతోడఁ
 బోవునట్లుగ దశరథపుత్రయుగముఁ
 ద్రుంచునట్లుగఁ జేయుదు రుక్మదేహు
 లార! నయవంతులార! మీలావుబుద్ధి

సీ॥ అనినరావణు మాటలాలించి వారును
 చిత్తంబులొక్కటఁ జేతఁబట్టి
 ఘనముగఁజింతించి కాకుత్స్థపద్యుల
 నిర్జించుచిధమును నెఱుకనేతు
 మనుచు రాతిసనాథ! పాతాళయజ్ఞంబుఁ
 జేసిసవారిలఁ జిత్తనుభము
 నొందియు వైరులనుగ్గాడి జయలక్ష్మిఁ
 బడసినగాధలు ఛాసురములు

తే॥ గీ॥ పరమభక్తిని మీధర్మపత్నితోడఁ
 గరముస్థాపించుసేయ విఘ్నంబుఁబొంద
 కుండవలయును లేనిదోఁగూలఁగలదు
 సర్వవంశంబునని వారుఁజక్కఁబలుక

సే॥ రాజిరంబగు మాటలనువిని రావణుం
 డంతట నగుంబు భమరుబ్బ
 వంరంబుగనుజేసి పారాకహోమంబు
 జరుపఁబడుననియుఁ జూడఁబడె
 నకలరాక్షసులును జనుదెంచి రచదీక్షిఁ
 జూచుచేడ్కతో బహుళోఽపముగఁ
 బరిచారతతులును బహుళంబుగా నలం
 కృతులఁజెసిరి నవకుతలమచ్చు

తే॥ గీ॥ భార్గవుండగు శుక్రని భాసురముగ
 బ్రహ్మపీఠంబుననయుంచి స్రవణతతిని
 వివిధపనులకు నియమించి వేడ్కచోడ
 దీక్షఁగైకొనె రావణదివిజవైరి

సే॥ వివిధంపు ఋగ్వేదవృత్తంబులను నొక్కి
 రాత్రించరుండును సమరాణజక
 జయశౌర్యములకు భానందైనమంద్రము
 ల్పదివెను యొక్కడు నుభయముగ
 అగణితాజ్యఘటంబులన్నియు భరిండుఁ
 గ్రుమ్మరింపగ నవిహిడిమైన
 దీధితుల్పిష్టుడు దిగ్విభులన్నియుఁ
 గప్పగ నొకరాకమున నింద్రు

తే॥ గీ॥ గురులుభయమునుజెందిరి కోలిమూక
 లన్నియును గగుర్పాటున రావణంద్రు
 చరిణకమలంబులకుఁమ్రొక్కి చాలఁక్తిఁ
 దడయకెఱిగించి లక్ష్మణుఁడదద్విధమును

సీ॥ అంత రావణులముద్దైన విభీషణుం
 గంతయు నెఱుగంగ నతనిభటుల
 నత్వరంబుగఁబిల్చి సంక్షోభకారణం
 బరసిరమ్మనిపంప వారుఁదిరిగి
 దశకంఠకృపమగు తద్యాగమునుజూచి
 యిదియదీనికి సర్వహేతువనుచుఁ
 దలచి రామునకును దైతేయవరునకుఁ
 జెప్పిన నాశ్చర్యచిత్తములతో

చే॥ గీ॥ మునిగియుంటిరి యంతటధూవరుండు
 దీనికిధనంబుఁదెల్పుడు తేటపడగ
 ననుచువేడగ నందఱునాకనంబుఁ
 జక్కఁజూచిన గుణవిభీషణుఁడు మఱియు

సీ॥ చరఃపాత్రజ! రామదరణీశ! మాయన్న
 పాతాళహోమంబు భరితరోష
 డగుచుఁ జేయుదునుండె నదిపరిహృత్తిగ
 నయినచో మనకుఁగీదావహిల్లు
 దినుజుండు మరణమొందకయుండుఁ గాపున
 దీనినివిఘ్నంబుఁ దివిరిజేయ
 వలయును నాపుడు వనజాతస్నేతుఁడు
 జనకజాతిపుడును సైన్యవరులఁ

చే॥ గీ॥ జూచి మీరొననవనంబుఁజొచ్చి వికట
 వేషభాషల రాక్షసవిభునిమనముఁ
 జెడదిపోవంగ నెవ్వరుఁజేచురనుచుఁ
 దిల్గు వాలితనూజుఁడు వచ్చెనపుడు

సీ॥ కౌసల్యసూనుడుఁ గరమున వానిని
 దైర్యమునకు మెచ్చి తనయిది నున్న
 లంకాధిపుని యజ్ఞరాజుంబు నప్పించు
 ధ్వంసంబు సేయంగవలయు నని
 మీయానదాటక మీయానింబుల
 మహిమచే దానవపర్తి శోభ
 మంతయు విచ్చిన్నమగునట్లుఁ జేసి
 నంచును యంగడుం దాడును ముప్పలు

తే॥ గీ॥ పదిని దెనగొన నేగెను టవన మాన
 వానర ప్రభుముఖ్యులు వారిదొగిమ
 చుండ పాతాళలోకంబు లోభితముగ
 నమృతభుక్తులుమోచింప నరులుదెగవ

సీ॥ దివ్యతేజంబునఁ దెజరిల్లుచు యెగ
 నిద్రయందున్నట్టి నిద్రాదాసులి
 రత్నకుండల ముఖరాశిత కంటిఁగఁ
 గనుగొనియట్లును కపివరుండు
 రావణదనుజేంద్ర! రాదునింజంబంగ
 సలుపుచున్నాడివా నననమొచ్చి
 యారేడులోకాల నెందఁగఁ గూడినఁ
 గాకుత్స్థవరులొంకఁగలరె చూడ

తే॥ గీ॥ సిదుజన్నంబు భంగంబునేనఁజేచు
 ననుచుఁ గపులనుబురికొల్పి యంగమింప
 మూత్రరక్తాది దుర్గంధ భూరిషముల
 నొక్కపెట్టునఁగురియింప నొచ్చిపోవ

సీ॥ శోచగుండంబులు నుపయోగ రహితమై
 చల్లారె తేజంబు స్వమడగ
 బ్రహ్మచిక్షుఃఖ్యలుఁ బరిభవింపఁబడిరి
 వానరతతిచేత వన్నెఁదఱిగి
 సర్వజనాధీల జనకంబుగాఁ జేసి
 నను రావణుండును నిధికభక్తిఁ
 గలిగి నంచలనంబుఁ గాకుందుటను జూచి
 వారి తనుజుండు వానిభార్యఁ

చే॥ గీ॥ ఐదుసాధ్వినీ సారస పక్షిన్వేతఁ
 గంబుకంఠిని నిత్యశృంగారవిభవ
 నైనమందోదరినిఁబట్టి నగుచునీడ్చె
 ధరణిమీదికి జనులెల్లఁ దల్లడిల్లి

సీ॥ కబీఛంబును పుర్రణఁగావించి
 యవయవంబుల నంత హాస్యముగను
 స్పృశఁజేయుచు బహువరుషవాక్యంబులఁ
 దిట్టుచుఁగొట్టుచు దివిజవైరి
 కనుగొనుచుండగఁ గానెల్లఁజేసినఁ
 గావరేయనుచు నక్కాం తదీన
 ముఖమున నాశ్మేఘముంగిటనేర్చిన
 విగతనిష్ఠత నష్టవిభుఁడుఁగలగి

చే॥ గీ॥ హాషవిజృంభనయన విరోలుడగుచుఁ
 గీడుదెవ్వఁడు నానతిఁగీడువెట్టె
 వానిఁదీర్చెదనంచును బాహుబలముఁ
 తాప మర్కుటవీరులు నుంతరేగి

సీ॥ పాదపూరంబులఁ బలుమామిడిన్నును
 రాక్షసశ్రేణిని రవివయ్యె
 గూలంగఁజేసిన ఘోర్జితి నెద్రులై
 క్రవ్యాదచీయిం బసరాక్ర
 మమునుజూపించిన భార్గవాదేవంబు
 ననఁజేసి వాటను మొసనుండి
 గృహములకునుదోవఁ గీన్చియు పుచ్చ
 ప్పణునిఁజేరితి రామపండుడవ్వని

తే॥ గీ॥ వై రివిషయంబులంగగ భక్తియనర
 యజ్ఞవిధ్వంసనంబును హాస్యము పు
 నాతిఁజెఱచినవంగియు నింతఁజెరియఁ
 బరచి రంతట వానరశ్రవతి పించె

సీ॥ రావణబ్రహ్మయు రామలక్ష్మణులను
 హరిహర్పూజేసిన యెట్టి
 మంతయు పృథగ్గాగ చింతఁజెందును రావణ
 భారంబు ముద్రలపైసఁజెప్పె
 యేవిధంబుగనైన నినమల వ్యయమును
 కదనసింగంబున విడిచివేలె
 గాఁజేతునంచును గుప్పించుచున్నగా
 మాడవమామిడి మోసాడు

తే॥ గీ॥ తొవునంతరౌ యాలని రిబ్బొక్క
 వత్ని యెదురేగి నాధునిఁబ్రేరంగునె
 రాక్షసాధిప! దైతెయలక్ష్మియాల
 రణమునేయంగఁదోడుపె రామియోని

సీ॥ వై కుంరవాసుడు వానప్రస్థున
 జయశీలుడై ధరజన్మమందె
 దశరథసుతుడయ్యె దానవాదులఁజంపఁ
 దాటికివధియించె దరుణిజేసె
 మానిజన్మముఁగాచె మాయించె ఖరరాక్ష
 సప్రకరంబును విప్రకులము
 రిక్షించె వాలిని రణమునఁదునుమాడె
 బుగ్గిపుభయమును సోలఁజేసె

తే॥ గీ॥ బవనసుతు భక్తులందునఁ బరిగణించె
 గుళకందునివిల్లెఁ బల్కడిమిఁద్రుంచె
 జనకనందనఁజెండ్లాడె సకల జనులు
 పంతసంబునఁ దేలగ జనవిభుండు

సీ॥ తఁడ్రయానతిఁదాల్చి ధర్మమార్గంబున
 రఘువరుండును నిజరాణిపొడ
 సోదరయుతుడనై సుప్తిరకానన
 వాసంబుఁజేయగఁ బర్ణగృహము
 నందునుండగ నీవనంగ బుద్ధినిఁగల్గి
 నాతినిఁదెచ్చితి నామొదవ
 హీనబుద్ధిని మాని యానకులుభార్యను
 నప్పణసేయుము నాకునచ్చు

తే॥ గీ॥ పరులభార్యలఁదెచ్చుట భద్రకరమే!
 కరమువారికి నెందు నద్గతులులేవు
 ధర్మశాస్త్రాది విద్యలఁ దనరి నీవు
 నెట్లుజేసితి హీయమై యిట్టిపనిని

సీ॥ యుద్ధంబువలదిష్ట సుడుగుము యంచని
 తత్సతివినుతింప దనుజవరుడు
 దాకాలనామెను డంబంబులను బల్కి
 తన్నినఁ దర్పదతాడనమునఁ
 బుడమిపైఁగూలి వేమూర్చనొందినఁజూచి
 రణమునకేగెడు రాజితముగ
 నంచు దశగ్రీవు దారోచనంజేసి
 సుఖట నైవ్యంబులు సురుచిరముగ

తే॥ గీ॥ వెంటనడువంగ నరిపీర భీకరముగఁ
 జివ్వసేతకు సరుగంగఁ జేతనంబు
 నందుఁదోచెను రాముడు నరులుఁగాడు
 దైవమంచని దురితుండు దనుజకపుడు

సీ॥ హేషారవంబు లహీనమై చెలగంగ
 గజబృంహితంబులు ఘనతనొప్ప
 ప్రైవికకలకలస్వనములు నిగుడంగ
 శరములనాదంబుఁ జదలునిండ
 రథములరావంబు రాజితంబుగనుండ
 జయసూచకధ్వను ల్పక్క మెఱయ
 భూషణోదంచిత పొల్పుగుళ్లము
 లేరులనిస్వనం బెలమిహెచ్చఁ

తే॥ గీ॥ గదనరంగంబు విలసిల్లె ఘనుల రామ
 రావణోగ్రపు బహువిధ రాఘవముల
 జయము జయమని దివిజులు సంతసించి
 కుసుమ రాజిని చివినుండి క్రుమ్మటింప

సీ॥ సన్నద్ధులైవచ్చి శాతనారసమల
 రాఘవేంద్రునిముంప లక్ష్మణుండు
 పేవేగవానిని విధ్వంసమునుజేసి
 మెఱయంగ రాక్షసవీరుడపుడు
 రోషముదీసింప రుద్రాకృతిందాల్చి
 బహువిధాస్త్రంబులఁ బటుజమున
 సంవటినేయంగ నర్కసుతుండును
 భయపడి రాముని పాదపశ్ర

తే॥ గీ॥ ములనునంటును నిట్లను భూపవర్య
 దైత్యవరుడిప్పు రణమున ధాటిఁగలిగి
 వెలుగుచున్నాడు దక్షిణ వీనిఁజంపు
 మనగనొన నె రాముండు నతనితోడ

సీ॥ ధరణీలంబున దశరథసురుఁడును
 గమనీయరథముపై ఘనమ్రుండుఁ
 దనరగనిలబడి ధర్మయుద్ధముసేయ
 సురవిభుండును మదిఁజోద్యమంది
 మాతలిఁబిలిపించి మాణిక్య దివ్యన
 ద్రధమిచ్చి యనువగ రాణిలముగ
 నతఁడుబుడమికిని యయదెంచి యరదంబు
 రామునకివ్వగ రవినిఁబోరి

తే॥ గీ॥ సూర్యకులుడప్పు దానిని సురుచిరముగ
 నెక్కి యుద్ధంబుసేయగ నింద్రముఖ్యు
 లంతరిక్షంబునుండి కీర్తనలుసలిపి
 రిందువదనుని మెచ్చి పైరినిఁ దెగడుదు

సీ॥ వాతతనూజుండు పరతరువుల వైల
 గమలను రాక్షసగర్వమడవ
 సుగ్రీవయంగదు త్పిత్రంబుగా వైరి
 నేనను దుదముట్టఁ జేయుచుండ
 నిశితమార్గజముల నేర్పొప్ప రావణు
 మేనున రాముండు మించివేయఁ
 దక్కటిదై త్యులు దర్పంబునందాక
 వానరశ్రేణియు వారిఁజంపఁ

తే॥ గీ॥ తోరువిరిపిల్లఁ గైకసిపుత్రులము
 తగ్గఁజొచ్చెను దశరథతనయులము
 విస్తరించెను దక్షిణ వేదవిదుఁడుఁ
 గలకజంధచ్చటికివచ్చె ఘనతనొప్పి

సీ॥ పరమతపోదనుఁ బర్యతగర్వనం
 హరణుని మున్నీటియంబురతినిఁ
 గ్రోలిన ఘనసత్త్వుఁ గొమరారఁగాంచి వి
 నీతిమైనెఱగిన నేత్రపద్మ
 ములను రాముని రూపమునుజూచి యోపుట॥
 కుభమగునీకును సుస్థిరముగ
 దుష్టులగిక్కింప శిష్టులరక్షింప
 జననమందితిపిపు సత్త్వవే॥

తే॥ గీ॥ శృణ్వజనుచిచ్చు దినకరుఁ బోలియున్న
 వాడు నీబలముస్సహు వన్నెఁదటిగె
 రోకచఱిని దినరాజహుఁ శూర్యుఁ
 గరము ప్రార్థింపుచునియె సగస్త్వడంత

సీ॥ సర్వపాపంబుల న్నమయించుదానిని
 శత్రువర్గంబును జంపుదాని
 దినకరమహిమచేఁ దేజరిల్లెడుదాని
 జపియించువారికి సర్వలాభ
 ములను గూర్చెడుదానిఁ బుత్రాదులకు శత
 పుత్రులనొక్కటఁ బొందఁజేయు
 దానిని వేదమంత్రంబుల నొప్పెడు
 దానిని సుఖములఁదనరుదాని

తే॥ గీ॥ దివ్య "యాదిత్యహృదయంబుఁ" దీప్తపటిమ
 ధర్మయుతముగఁజెప్పెను దళరథసుతు
 నకు నగస్త్యమునీంద్రుండు నమరవరులు
 మేలుమేలని నుతియింప మించెఘోష

సీ॥ స్నాతుడై రాముండు జవరవములఁజేసి
 ధ్యానించె సర్వముఁ దపను ఛానుఁ
 జండాంకు దినకరు సర్వతోకాతీతు
 సురలోకవంద్య విశుద్ధవరితు
 భాస్కరు విష్ణునిపలపటినేత్రంబు
 నుద్దామధాముఁ బుణ్యుని నజేయుఁ
 గలువలదాయను ఘనుని లోకమునందు
 జరిగెడు పనులను జక్కఁబెట్టు

తే॥ గీ॥ వివిధ కేశలిఁ గోరికల్వేగఁదీర్చు
 వాని సుగ్రీవపీతరుని భక్తివినయ
 మగ్గులంబుగ నొనగెను మహితదైర్య
 ముప్ప శ్రీరామచంద్రున కర్యముండు

పీ॥ పంచదాణంబుల ఫాలంబుకొప్పింప
 నాచదాణంబుల నతడుగొట్టు
 సత్తరములను సక్రొధుడైయేయ
 దశముల్కొల్పించి తరలనేయు
 రాసురావణులిట్లు రాతిరయుద్ధంబు
 సెయగ రిమువంశసింహు డవుకు
 నొక్కొక్కరిరమును నొకకరిమునఁగూల్చి
 సరిరిరంబుగ నవిజన్మమందు

తే॥ గీ॥ దీనిపర్మంబుఁదెలియక తీవ్రచింత
 నున్న రామునిఁగనుగొని యోమహాత్మ!
 వంశసురుగుడు వీనియుడంతమంత
 జనులవొగడగఁ జెప్పెద సరసముగను

పీ॥ పైమాటలాడిన పరమభక్తుని శావి
 రాక్షసనేతను రాముడప్పు
 జననుతు వరవిభీషణుని మోమునుజూచి
 యట్లఁజెప్పుమనగ నతడుఁజెప్పె
 మున్నాసురాసురు ల్మున్నీరినమృతంబుఁ
 ద్రచ్చిననితడును రాక్షసులతోఁ
 హల్చుండి యమృతంబుఁగ్రోలినదాదిగ
 చావు పీనినిఁబొంద జంకుననఘ!

తే॥ గీ॥ జరరభాగంబునందున్న సర్వమరణ
 హరము నాగ్నేయదాణంబునంపి యింపు
 నట్లుఁజేయగ నీరని నాహవమున
 మురధముగఁజంపవచ్చును భూరవర్య!

సీ॥ అనియెడి దైత్య శ్వరానుజుమాటల
 నాలించి రాముండు నతిరయమున
 దల్లిదండ్రుల నాత్మదలచియు నమరుల
 యాశీస్సులందుడు నగ్నిజాణ
 మప్పుడువిడువంగ మార్తాండ దీధితు
 ల్చిమ్ముడు నదియునుజేరి పంక్తి
 కంధరుయదరంబుఁ గడువేగమునఁజొచ్చి
 దగ్ధంచొనరెచును తద్యమృతము

తే॥ గీ॥ శక్తియుక్తులు నన్నియు నన్నగిల్ల
 గర్వముడిగియు వివిధసంఘటనములు
 నల్పుచుండగ రామునిఁజక్కఁజూచి
 భావిలంకాధి నేత యిప్పట్టనందె

సీ॥ మ్రుందింపువేగమె రాక్షసాధిపునంచుఁ
 బలుకగ దశరథపట్టియపుడు
 మందహాసముఁజేసి మహినుతికెక్కిన
 రామబాణంబును రమ్యమొదవ
 సంధించి విడువంగఁ జయ్యననది దశ
 కంఠుని శిరయును గడిమిఁద్రుంపె
 హాహారవంబులు నద్దెనగను సుర
 లానందమునఁ దేలియాడిరంత

తే॥ గీ॥ నసురసంఘంబులన్నియు నాహవమునఁ
 దొలగిపోయిన బద్ధప్రతోఘడగుడు
 నావిభీషణుడుండెను నవ్యకోభ
 నందఱును జూచుచుండగ నపుడుదనుజు

సీ॥ దేహంబునందుండి శేషోమయంబగు
 వెల్లుయొక్కటి రాదుమిమిదిరా
 మందుఁజొచ్చిన యంతఃకల్పానివచ్చుచు
 దడయక నచ్చబలంఁడనులను
 జయవిజయలనంగఁ జక్రికేపిపిట్టి
 తామునికాన దండహులగుము
 గనకాక్షవలహేమకౌపులు రావన
 కుంభకర్ణులనంగఁ గురింపుము

తే॥ గీ॥ జన్మమందిన వారిని జక్కదండె
 యాకర నృసింహ దానధనాను దగును
 విష్ణుదేవుడు ద్వావరంబునను చింత
 వక్త్ర శిశుపాల వర్మలఁ బట్టివలె

సీ॥ మూడు జన్మంబుల చురుహుచేసినే
 సమయమి స్వర్గంబు నుండి మగి
 తొచ్చెదరందును కూటంబు తాఁబడె
 తాఘ్యుడు వెలుకగఁ బడినాడు
 రావణమృతిని రాజాస్థలించియు
 గదనభూమికి దేగఁగిపిచ్చి
 పొంతునరివృన్న వెలుచిచ్చుచూరి
 లంకాధిపేను మచరానిచ్చి

తే॥ గీ॥ దుఃఖభరిమన మాటలుచొట్టించిగ
 నేడ్వ మందోదరీనామ నిచ్చిపట్ట
 మహిష నాథునిఁగాంచి తాంబూలు
 గంటిజలములఁ గురింపులకుఁబెట్టి

పీ॥ మిథిలాధినాథుని మెలతను దళరథ
 జనపాలు కోడిలి నకలనుగుణ
 అని రాముభార్యను గామాది పర్గంబు
 నకుచొంగి తెచ్చితి నతసుపరవ్వు
 నేనప్తబోధింప నీచాతి సీచంబుఁ
 గాఁ దన్నిఁ దూకితి కరమునలిగి
 యార్యపోషణుడై న యనుజువిభీషణు
 వెడలంగఁదోలితి విక్రమాధ్య!

తే॥ గీ॥ పాకళాసనుచొట్టి దిక్పాలవరులుఁ
 దప్పుదురె నీదుయాజ్ఞకుఁ దరుణీవాంఛ
 నాహవోదగ్రరంగంబునందు రామ
 నిశిత బాణంబుచేతన నీర్తితీవు

సీ॥ అని విలిపించెడి వనశాక్షిఁగనుగొని
 జనపతి యలవిభీషణునిఁబొంది
 పాపుదుఃఖమునుండి వదిననుయంచన
 నతడుచు యొనరించె నట్లుఁగాగ
 తదుపరి దురదృష్టవశముండు భార్యను
 బొందువాంఛతో వాయునూన క్రి
 పతి యంగవాదుల భద్రంబుగాఁగూడి
 శింఖపాతరువును జేరి యంద

తే॥ గీ॥ రాక్షసశ్రీలమధ్యను రాజితముగఁ
 జడంబెలిగెడు దినకరు చాయఁదోప
 నకత రామ నామామృత యురమునందుఁ
 దానమాదెడి ముగుదను దనరఁగాంచె

సీ॥ దుఃఖసంధ్రంబునఁదోగుడు రాముండు
 సతినివీక్షింపగ జనకజయును
 పతికలిపక్తి నమస్కరించిన నతం
 దును శంకఁగల్గి విడువగఁ జనిన
 న్నాచర్యచిత్తులై యఖిలమిత్రులు సాధ్వఁ
 జేకొనుమందును వాకొనంగ
 వారునింబఁగాపురంబున్న లతాంగిని
 నేనెట్లుఁగైకొందు నిఖిలజనులు

తే॥ గీ॥ నన్ను నిందింపరేయందు నరహవలుక
 నకుయ విదులగుజనులు వైశ్వానరాగ్ర
 రిఖిలనుంచిన సత్యంబుఁ జిక్కగలదు
 ఉత్ప్రియత్నంబుఁజేయుడు తధ్యముగను

సీ॥ అనపుడు ఁటులంత నగ్నినిఁబురికొల్పు
 మంటుందిశలెల్ల భగ్గురనగ
 సీతామహాసాధ్వీ చెలువుగ ఛర్తను
 దలచి యగ్నినిఁజొచ్చె ధైర్యవృత్తి
 భయపడియనలుండు పాపహరిణియై
 సీతనుగాల్చిక పిగ్గుఁజెంది
 హస్తముగ్మంబున సతివనుగ్రహించి
 రామునిచెంతఁజేరంగ నెల్ల

తీ॥ గీ॥ వారు విస్మయమందగ బలికె నిట్లుఁ
 బుణ్యవరితను శంకనుబొందనేల
 భుద్ధకేహంబుఁగలిగి నుకొధిరముగ
 నున్నదిర్భుఁ జేకొను నుతసనందా

సీ॥ అనిరాముఁబ్రార్థించి యనలుండు సీతనా
 తనిసన్నిధినిఁజెట్టి తానునరుగఁ
 హర్షపరిప్లవత యనురాగచేతనుం
 డై నాతిఁ గొగిటనమరఁబట్టి
 లాలించి నాయపరాధములన్నింప
 వే యన్న భర్తను విద్రుమొప్పి
 జరిగినదానినిఁ జర్చసేయుటనేల
 నాకర్మమిట్లు లనంతవిధముఁ

తే॥ గీ॥ గాగయుండిన ననివల్కఁ గమలహితత
 నూజుడప్పుడు సకలసన్నతచరిత్రు
 నలవిభీషణు లంకకు నధిపుఁజేయు
 మంచు విన్నిపమాడెను భక్తవరదు

సి॥ మున్నుదానిచ్చిన ముఖ్యవాక్యంబున
 రావణానుజునపు రాజుఁజేయ
 మనమున ఘనముగ బాగుగయోచించి
 వరచతుస్సంద్రంపు వారితతులఁ
 గడగిఁదేరఁబనిడెఁ గరువలిసూను నం
 గదు లాదిగనునొప్పు ఘనబలులను
 తక్కటిరాక్షస తండముల్గొల్వగ
 దేవేంద్రవై భవ దీప్తిఁదనరి

తే॥ గీ॥ రామశరణుండు వివిధమాల్వానులేప
 చందనంబుల ఘుమఘుమ చాలఁగలిగి
 యున్న సభిషేకవిధులన్ని యుక్తముగను
 సరసఁబెక్కిరి శేమపీఞనములంత

సీ॥ భద్రంబుగీకని మణులకిరీటంబు
 శిరముననుండెను సీరముటిది
 విజయోస్తుయంచని వీరుండువాయుళం
 భాతవ్రతమువట్ట నప్పడుబత్తి
 పాదరక్షలనిచ్చె బహుగుణ సంహార
 జయజయయని రుమాజానియంచ
 రత్నసంయుక్త వరాంగుళీయంబును
 భాసిల్లజేపెను వాలిగురుడు

తే॥ గీ॥ గామతోభాది విరహిత రామభక్త
 యమచు సింగపుట్రపై నడుచుచుది
 శాశ్వతంబుగ జనులను సకలసుఖము
 లందుఁగొలిచి దైతేయరాజ్యమునకు

సీ॥ ప్రభువుడవై చక్కగఁజాలింపుమంచు నా
 రాముండదీనించి రాజ్యభార
 మంతయునికి దర్మమార్గంబునేపట్టి
 నకుపుము యంచని నవ్యరజీమ
 సకలధర్మంబులు సకలకాత్త్రంబులు
 బోధించి రిపులనుబోకగెల్చి
 వర్ధిల్లు నామిది వఱలిర భక్తిచే
 బ్రహ్మచోకముఁ గాంచుచుని దళరథ

తే॥ గీ॥ తనయుభాదగ రావణుతమ్ముడడ్డపై
 రామచంద్రునిఁగొనియాడి రాజిరంబు
 లైర హయముల గజముల రిమబునిచ్చె
 నతనిసాహాయ్యమనకుఁ దానాత్మమెచ్చి

సి॥ ధరణిచివాధిండు దైతేయవద్యుల
 నిద్దటి రాముండు నీల్లజేసె
 ననుచుమోదముఁజెంది నలువదొట్టి వివిధ
 సురిలేగుదెంచి వికుద్దవరితు
 జనకజాధిపు రాము నంస్కృత పదముల
 ఘనముగ నిట్లని గములుఁగూడి
 రావడాసురమారి రమువంశతోయధి
 చంద్రమ! సుతగుణ! సారసాక్ష!

తే॥ గీ॥ దివిజనంపూజ్య! దేవ! యాదిర్యతేజ!
 పతిరపాపన! రామ! పాపౌఘహరణ!
 యనుచునుతియించి రందటహర్షిశలును
 నిటలటట ఘటితాంజలి పుటునునిగుచు

సి॥ మఱియును రఘురాము మహామలు మౌగమచు
 భాషించిరిట్లు సుచరన్వపరులు
 సేవాహుటలమున నీచంబుగా దశ
 కందుడీల్గెను ఘోరకదనభూమి
 లక్ష్మణనిశి నారావ పరంపర
 మిత్తిచెంతకుఁజేరె మేఘనాదు
 కమరాధినేర నిర్విరులుడై ధ్యానించు
 సతతంబు భవదీయ సాయమునను

చే॥ గీ॥ మాదు ప్రార్థనఁజేసి సింధుక్తతతిని
 చక్షుసేయుచు పైరుల రజములందుఁ
 దిరిచిచుపెను నిన్నును తింపఁదరమె
 జనకకామాత! కోసలసార్వభౌమ!

సీ॥ గురునాథులైకొని కువిలరాడులై
 జన్మపెచ్చులనక బాగులై
 ముగువశాపముదాపి రిహపాదా నుమి
 ర్గిలైయి పోనిది చి న్నలై
 చెల్లాతి పనములై చెరి మిదాల్చి
 ధర్మగడపి బహుధుని విని
 దొరియించి రానలులైత్రవర్గంబు
 పంపించి మునిరా వాల్చి

తే॥ గీ॥ తీయ నుజనులమెచ్చగ నిష్క్రమింప
 ముచ్చ రాత్రింబులైకొని మోచును
 బ్రతినియెను తీచిముగ రాత్రింబులై
 పువడసింహాననమున గూర్చుని

సీ॥ అనితస్సుమతింబుల సలలుచి రాత్రి
 జనకజాహ్నువు గ్గ బలంబు
 పరయయోధింబులగ వాంఛింబులై
 బుచ్చుకింబునెక్కెలై
 ముగనుది యలదాయులైదికలను
 రాక్షసరాక్షసు రిమలగై
 రాక్షసు దినదెంబరాగి కిద్దికెయి
 బ్రహ్మంబుల మెరచుచు

తే॥ గీ॥ శైలానాథులైకొని బంపిచ్చి
 యమముపాయంగ నంబులైచి
 మాడి యూర్చుచునిగొని మునిరా
 జేసి బహుధుని విని

సి॥ సన్ముసీశ్వరులచేఁ జక్కగఁజేయించి
 స్థాపించె దానినిసలిలరాఁ
 తీరుంబునందున దివిజులువొగడగ
 నదియుఁబుణ్యక్షేత్ర మయ్యెన్నిమి
 "రామేశ్వరంబున" లక్ష్యతాగ్రజాడంఁ
 గౌరవమందునఁ గడుజపమునఁ
 పోవుచుఁ గమనీయపుణ్యస్థలంబులఁ
 గాంచుచు ఋశ్యమూకంబుఁజేరి

తే॥ గీ॥ సరకంతయునెరిగించి సిరులుఁగులును
 పంపతటమునుజేరి కబంధుఁడునిమి
 నట్టి మొదలగురావుల నన్నిజరక
 జకనుజాపుడు దండకన్బరి సఁజేరి

సీ॥ సలలితంబౌ పనవయములు సరసీవ
 యంబులు నదులు విహంగలతులు
 పరిసర్వఫలభార భాసురకుజములం
 సెలయేటితండము లైలగుచుండ
 సకలంబుఁజూచుచు వికవికల్పేయుచు
 దండకన్బటి యుద్ధండలీఁ
 జనివని పేరొందు సన్ముసీశ్వరులగే
 హమలనుగాంచి యానందమొంది

అ॥ మే॥ నుతులఁదెక్కుపొంది నూత్నవిధంబుగ
 గడచి నందిపురము ఘనముఁగాగ
 నేత్రవర్వచుగుడు నెగతొందఁజూచి యా
 దిత్యవరులుమెచ్చ దితిజహయఁడు

సీ॥ రింభాదికంబులు రాజిల్ల సరుగులు
 దినైలు గుడ్డలు దిన్నెలు
 బహురత్నమరకర ఛాసుర తోలు
 సక్తాంగదంబులు సుసంజయ
 లై సరూపంబులు రాజిలపార్లు సుం
 యుక్తిమై సుతి సహోన్నతి
 జెలుపొందుగ్రామంబు సరాసి నెలల
 తో విభిన్నులు సుభూషణులతో

తే॥ గీ॥ వాయుసూనుతో బాంబగప్పిటలకీక
 నివహుంతురురాగ దినెల్ల గీ
 వెజరిల్లుమనుందె వితీర్కలులు
 మందగమసలు నందలు నాంబులతో

సీ॥ పచ్చెవేగమె రాసువదిరంబులొదిగ
 ఘటంబు మంచుపేర్తి సెలయ
 శ్రీరామవక్త్రుడు సరాసలంకియు
 లక్ష్మీనీట్టుమె బహురాజె
 పాదుకాయుగ్మంబు ధిక్తి లంగెదెచ్చి
 సీరాజకందిచ్చి సుభిలసెలు
 రావణసంహరి ! లక్ష్మణగ్రహ ! ధీ !
 సుంగజనన్యు ! రామరాం !

తే॥ గీ॥ కమలసన్నిభశ్రేణి ! ముక్తిమయిన్
 ద్రుంచి సుసంజయైకొగ్గు దిన్నెల
 యనుచు నుతింపరా రామరాంబు
 ములసు యొర్తుపనుందె సుభిలసెలు

స॥ భరతుండు పాదుక ల్పక్తిమీదగఁగొల్వ
 క్రున్ను దన్నకుఁ జొరమివ్వ
 సౌమత్రి య్యుడై వనపునూపుచునుండ
 ఇంపాత్రజేసిట్టి జనకజయను
 ఘనవ్రతమొక్కటి గాట్టుట్టియుఁబట్ట
 రాశనరాళి పరాపలివ్వ
 నబలుదై కపిరతి వాడుంబులువీవ
 భద్ర సుత్యంర సంగదుఁడెమోప

తే॥ గీ॥ సంతదానంబు సౌభాగ్య నచ్చరిత్రు
 డగుచు రఘురామచేపు డలంకృతుఁడయి
 పురమువెలువతి జనులెల్లఁ బూర్వతోష
 లగుచు నుతియింపఁ గోసలరాజ్యముండు

స॥ పోఁబోవఁ దమ్ముఁడు బుద్ధిఁదిర్కొంచు
 రామవంద్రుని యంతరంగమును
 నిలిసి పాదుకలను నేర్పొప్పుచోకిగి
 రాజులందఱిరోస రాజుఁగిది
 రాజిలై రాఘుఁడు రమచంద్రో నందఱి
 నేమంబులదిగియు శ్రీఘ్రముగను
 కకుటంబు విభాతిఁగాంచిన శ్రరఘును
 జేరుగ జనుల నిస్సములగుచు

తే॥ గీ॥ రత్నరోరణ ముఖరాజ రాజితంబు
 దొప్పఁ బురమును గైసేసి లుక్తదుఃఖ
 తైరి యుప్పుడు దమనేలనందునిల్పి
 దివ్యహారితునిది నుతించిమఱియు

సీ॥ రాజమార్గంబున లక్ష్మణాఖ్యంతును
 వాతాత్మజుడు జాంబవంతు ముఖ్య
 కవులును రాక్షసగమనాయకులను
 భుతాది యనుజులు ఘర్తీగౌరు
 నరుదెంచు నారాయణాంజన రాముని
 దిలకించి నుతులను బలికించ
 సౌధాగ్రములనుండి స్రవ్యందనామల
 గురియించి యక్షలక్షణాన్ని

రే॥ గీ॥ మానవారామైత్తిర మా పరియె
 జనకనందన హృత్పూర్ణ చలవరీక
 రావణాబోప శైల ఎరందరయె
 దివిజనన్నత సుగుణాధ్య దీప్త యమ

సీ॥ నకలహితులు బౌరసముదయంబులు
 సంతోషమందిరి సంద్రమున
 బాంధవులందఱు బహువిధనుచు
 సిరి రామభాషలు సెలవిగె
 రామునిగాథలు రాజరంబుగఁ గోట
 కుడ్యములందును గుంభిరముగ
 జెక్కిరి చిత్ర విచిత్రపునాపురి
 మణిదుంట కములు కుక్కరెమ్మని

తే॥ గీ॥ సుందెనప్పుడు వివిధ విమార్చితప్ర
 ములను ధరియించి యొప్పిరి భావసుందరి
 రాజభామలు గోనలరాజ్యపురి
 నకలసౌభాగ్య సుందరి సత్తయెల్ల

పీ॥ కౌసల్య కైకేయి కమనీయ సౌమిత్రి
 తల్లియుఁ దక్కిన తాపసులును
 నెదురుగానదుడేర నీమంబుతో వారి
 పాదపద్మములకుఁ బ్రణతిసల్పి
 సాదృశ్యజనముల నమయోచితంబుగ
 నుపగూహనంబిచ్చి యుక్తముగను
 పిన్నవయస్కులఁ బ్రేమాతిరేకత
 నాశీర్వాదనములు నమరఁజేసి

తే॥ గీ॥ ప్రజలనందటి వేత్వేఽట భాషణంబుఁ
 జేసి కులగురువైన వసిష్ఠమునిగ
 లట్టి తావునకేతెంచె రమణతోడ
 నెఱిగి కుశలంబుఁ బ్రార్థించె నెయ్యముగను

పీ॥ దశరథమహిపుడేఁ దనరాజ్యపాలనం
 బంతయువోవగ భార్యకైక
 కోరినవరములఁ గూర్చితో నీయంగ
 వసజాతనేత్రుఁడు వనములకును
 జనకజనోదరు ల్ల నముగవెన్నెంటు
 రాగఁ బోయెను లుప్తరాజ్యమునకు
 నిప్పుడు రాముని నేర్పొప్ప రాజ్యాభి
 షిక్తుగాఁజేయ వసిష్ఠమునియు

తే॥ గీ॥ వానరానీకమంతటి వనధులకును
 వేగిరమ్మునఁబోయి కుంభీంద్రవరదు
 కార్యమునకు జలంబుల నార్యహితముఁ
 గాగఁ దెమ్మనిబించెను గడుజవమున

సీ॥ హనుమంత జాంబవంతాదులు ప్రాగ్జ్యోతిష
 సలసీలముఖ్యులు నస్తదిష్క
 దశముఖానుజుడవై దక్షిణదిశ న
 య్యంగదాదులు సుత్తురంబును
 సనిలవేగంబున నాల్గవయోధుల
 సీరింబుఁ బాల్గల నెఱ్ఱబూర్ణ
 ముగనుదెచ్చి పసిష్టమునివర్చుచెందు
 బెట్టియుంటిరి యంతఃప్రేమములు

తే॥ గీ॥ దల్లిలందఱు రమరాము ధర్మముక్తి
 ముగను మంగళసద్భవమర్ మోగుమంద
 వివిధసౌరభ సంఘాత్త విడిచి వైల
 ములనుయంటిరి తలను సంకలములుము

సీ॥ మంత్రోక్తవిధులను మంగళస్నానింబుఁ
 జేయించి పుట్టమర్చింగరించి
 భానురభూషణ వ్రాతంబుఁదొడిగియు
 జాదాని పాదమృదులఁదెట్టి
 రంభాదితొరజా లంకృతంబుగ రాజ
 నగరునుగైపెసి నియంబులు
 వేదమంత్రములన్ని పనిపింపఁ బట్టాభి
 షేకవేదికయొప్పె శ్రీమంగళ

తే॥ గీ॥ బలిపరాక్రమయుక్తులు మంబులను
 భరిత శత్రుము లశ్మశ్మముఖులంక
 నంతనుండిరి ప్రజలును క్రమంబు
 నిలిచిచూచుచునుండిరి నెచ్చుములు

స॥ సకల ముసేంద్రుల సర్వమంత్రములును
 గలకంఠకంఠుల గానరవము
 నమరవిలాసిని నాట్యరంగములును
 భూసుర వర్ణుల భూరివాక్కు
 లత్యంతిమోదము నావహిల్లగజేయ
 భుభముహూర్తమున వసిష్ఠమునియు
 దక్కాలభుతశ్రీయుఁ డనరగబల్కుచు
 మణికిరీటంబును మస్తకంబు

తీ॥ గీ॥ సందుఁదెట్టగ నమరులు నలరువానఁ
 గురియునట్లుగఁజేయ నక్కులగురుండు
 నందతానందచిత్తులై యాడిపాడ
 రాసుదేవుఁ కాసిన్పు లసుఁజేసె

స॥ స్వస్త్వస్తునికని సకలతాపసులాడ
 మంగళంబని రుమాభర్తయాడ
 రావణజేతని లక్ష్మణుండునుబల్కు
 నంగదుం డాహ్లాదమందుఁబలుక
 విక్రమాదిత్య గంభీర పాలింపుము
 లిరము నిద్దుఁజేసి దివిజులాడ
 నీపాదభక్తి నేమటకేజేతు
 ననుచు వాయుజుడును నమరఁజెప్ప

చీ॥ గీ॥ లోకకంటకుఁడునిమి యీలోకమందు
 శాంతిఁగలిగించి రక్షించి శరణమొసగి
 తంమనుతియించె దశముఖుతమ్ముడప్పు
 నిటలతనమందుఁ గరయుగ ప్రితులునగుచు

సీ॥ సూర్యవంద్రాదులు సౌక్కియుండుటమాని
 తేజోధికంబుగఁ దీవ్రమయిరి
 సామంతరాజులుఁ జాలభీతినిమాని
 నంతోషవంతులై శ్రద్ధులైరి
 అష్టదిక్పాలురు నణగియుండుటమాని
 తమతమపనులను దన్నరైరి
 సర్వలోకము దుఃఖసంతప్తతనుమాని
 కార్యభారములందు ఘనవనైరి

చే॥ గీ॥ భక్తులెల్లను దమతమబంధములను
 రామనామోచ్చరణచేత లంఘనంబుఁ
 జేసి సుఖయించి రప్పడుఁ జిన్మయుండు
 రామవంద్రుండు ధరణిభారంబుఁదాల్చు

సీ॥ వర్షముల్మూడును వత్సరంబునఁగల్గు
 నస్యాధిఫలములు సర్వవృద్ధిఁ
 గాంచును వనములుఁగ్రమంబుగానుండు
 నిర్వరాసీకంబు నింపుఁగులకు
 పతిభక్తిఁగలిగి యాభామలువొప్పుదు
 రన్యోన్యమర్హణా రహితులగుచుఁ
 బ్రజలువర్తింతురు రాగాదిచోరభి
 యంబులుదేవు పుణ్యాదికార్య

చే॥ గీ॥ జాలమంతయు సతతమ్ము జరుగుచుండు
 దైవభక్తినివిడువరు ధర్మజనము
 పూర్వరాజుల పాలనాబుద్ధితోడ
 ప్రజలు సుఖపడిరా రామరాజ్యమందు

సీ॥ కందర్పబాధిత గాఢమతినిఁజిక్కి-
 నలుగురుతమ్ములుఁ జెలులఁగూడి
 సౌఖ్యానుభోక్తలై సరసలీలలఁదేలి
 యాడగ వరుసగ నందఱికిని
 పుత్రౌద్వయంబు జగత్ప్రయశ్రవ్యాతి
 గనుబుట్టి రప్పుడు మనతనొప్పి
 వారిలోఁ గుళలవవరపుత్రులిద్దఱు
 వాపిఁగాంచిరి వారిబహుళకార్య

తే॥ గీ॥ ములకు నంతటఁగొడుకుల ముద్దుముచ్చ
 టలనునారిసి తోషించి కులవరుండు
 రాజ్యభారంబునంతను లవకులకు
 నిచ్చి యాధ్యాత్మికానక్తి నిచ్చగించి

సీ॥ పట్టాభిషేకంబు భాసురంబుగఁజేసి
 రాజ్యమంతయుఁజెట్టి రమణతోడ
 నుండిననొకనాడు దండధరుఁడును
 రాముతోభాషింప లలినివచ్చి
 యేకాంతవాసంబు నిచ్చగింపగ లక్ష్మి
 ణుండప్పు డన్నకుద్యోగియయ్యె
 సంభాషణామధ్య నమయంబునందున
 డ్దంకులేర్పడ నష్ట డంబుగ రము

తే॥ గీ॥ రామదేవుడఁ దమ్ముని దీమహితునిఁ
 జంపఁజాలక విడిచివుచ్చగను సరియు
 నదినిఁగ్రుంకియు శేషునివదముఁజెందె
 నంత రిఁముపీరుడందఱి వంతఁదీర్చి

సీ॥ సీతయుఁదనదై న చిరతపస్థానంబుఁ
 దొల్లఁజేరెను రామదూరపావ
 నియును దక్కఁటివారునేగిరి తమతమ
 నెలవులకప్పుడు నియమముగను
 తమ్ములుష్మగ్గురు చనకంటెముందుగ
 వై కుంఠవాసులై వఱలిరనుచు
 బ్రహ్మాదిసురల సంప్రార్థితుండై తన
 జన్మకర్మంబులఁ జక్కఁదెలిసి

తే॥ గీ॥ యుగసమాప్తినిగుర్తించి యుక్తకార్య
 ములను నిన్నిటిఁజేసి సంపూర్ణమైన
 పరిమపావనకుఁబడంబు భద్రకరము
 నైన “వైకుంఠము”నకుఁబో నపుడుఁదలచి

సీ॥ సకలబంధువులను సత్కారముఁజేసి
 వారిచే మన్ననఁబడసి పుణ్య
 కార్యములొనరించి ఘనసరయూతట
 మందుఁజేరగ నష్టమంగళముగ
 సురగరుడోరగ సిద్ధాచిదేవతా
 రావము లంతట రహినియొప్పె
 గౌరమాత్రివసిష్ఠ కౌండిన్య శార్దూల
 భరత విశ్వమిత్ర పరమమునులు

తే॥ గీ॥ వచ్చిరప్పుడు రముపంకవనధిసోము
 మోముఁగనుగొన ధమరుకముఖ్యునాద
 ములును విలసిల్లె నందరమునను స్వ
 దిశలువెలుగొందె నంతట దశముఖులి

సీ॥ భర్తృమణిప్రదీప్తంబయి చెలువొందు
 దివిజవిమానంబుఁ డేజరిల్ల
 నారోహణముఁజేసి యమరాదిబృందంబు
 లన్నియుఁబొగడగ రాఘవుండుఁ
 బ్రజలనందఱికిని పావనమౌముక్తి
 నొసగియు రంభాదిసూత్నభచిత
 రత్ననిబద్ధమై రాజిల్లు మింటవ
 సముదయయుక్తమై గమలుఁగలిగి

తే॥ గీ॥ నిత్యలక్ష్మీనివాసమై భృత్యగణముఁ
 గలిగిచిలసిల్లు వై కుంభపునపురంబుఁ
 జేరె మాననాకారంబుఁదీటి తనదు
 మొదలినెలపును రోకాళి మోదసుంద

“యద్దకాండము - సంపూర్ణము”?

ఫలశ్రుతి

సీ॥ జలధిరక్కసుని పుచ్చావతారంబున
గురుతరతైలంబుఁ గూర్మరూపు
నను హిరణ్యాక్షిని ఘనవిరాహంబున
పరహేమకళిపుని నరచ్యుగేంద్ర
ముగను బిండ్లుని మూడడుగులడిగి
వామనరూపున భార్గవాంశ
తోనెఱనిమ్మించియు రూక్షక్షణంబుల
నకలరాజులనెల్ల సంహరించి

తే॥ గే॥ తండ్రియానతి ననముల ధర్మపల్ని
యుక్తముగఁబోయి కీర్తి మహోన్నతంబు
నందునారించి దుష్టులడించువఱచి
రాముదొప్పారె నవికులసోమడగుచు

ఉ॥ నల్లనిదెహధారి రిమునాయకు దబ్బజుతండ్రి జానకి
వల్లభు డార్తరక్షణ నవద్యమఁజేయు మిధీరుడుం ద్రియం
బుల్లసిలంగ ధక్తులసుబుద్ధినిఁబ్రత్యేకువాడు నిచ్చటన్
చల్లనిచూపులుంచి మిము నర్వచిధంబుల నోముగాపుతన్

చ॥ పరమపవిత్రయుక్తచుగు భాసురరాషివివ్రిత నెవ్వరై
న రతిఁబరింప విన్న నరనాయకు డాశ్రితపారిజాతుడున్
దురితలతాలవివ్రతకుఁడుఁ దోషితభూజనుడున్ మనోహరుం
డరిజనభీముడారడు మహర్షదమచ్చి ధరించువారినిన్

మ॥ ఒకమాఁబువ్వనిపేరు కర్ణములలో నూహించి భాషించినన్
సకలాఘంబులు లిప్తమాత్రముననే సంహారముంజెందు న
త్యక్తలంకస్థితిఁ గొల్పు ఛిక్తులకు నిత్యానందముంగూర్పు న
త్సుకరుందొ రిమురాముడిచ్చు నరమున్ తూర్జంబ కల్యాణముర్

కా॥ శ్రీరాజిల్ల నయోధ్యపట్టణమరీచిజాలముల్ పరస్వ సే
తారామామణి నంకపీఠమున మిత్రానీకము ల్గొల్పగా
భారద్వాజ వసిష్ఠ గౌతమమునుల్ వాతాత్మజుండుండగన్
ధీరఘ్నుండగు దేవుడిచ్చు విమలోద్దిష్టంబులౌ లొకముల్

క॥ స్థిరముగ “రాముని చరితము”
నరయగఁ “గాశ్యపకులంబు” నందుద్భవమొం
ది రహినిరచియించిరి యా
పురుషులు “శ్రీకృష్ణశర్మ” ముఖ్యులు దండిన్

శ్లో క ము

“మంగళమ్” కోసలేంద్రాయ మహనీయగుణాత్మనే
చక్రవర్తితనూజాయ సార్వభౌమాయ మంగళమ్
వేదవేదాంతవేద్యాయ మేఘశ్యామలమూర్తయే
పుంసాం మోహనరూపాయ పుణ్యశ్లోకాయ మంగళమ్

“ఓంకర్మత్”

“నిర్వచన సంగ్రహారామాయణము సంపూర్ణము”

ఈమని వేంకటకృష్ణయ్య

యల్లయపాళెము